

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2014-2020

Πρακτικά 4^{ης} Συνεδρίασης Επιτροπής Παρακολούθησης
06.11.2018

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

COPYRIGHT © ΕΥΔ ΕΠ ΠΒΑ 2019

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Να σας καλημερίσουμε όλες και όλους στην 4^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, να σας ευχαριστήσω ιδιαίτερα για την παρουσία σας εδώ, στο νησί της Λέσβου, ο καιρός μας έκανε άλλωστε μια εξαιρετική και ηλιόλουστη μέρα, για να μπορέσουμε να απολαύσουμε όσο μπορούμε τουλάχιστον στα διαλείμματα τις ομορφιές της περιοχής εδώ. Ξεκινάμε λοιπόν διαπιστώνοντας απαρτία, βλέπουμε ότι είναι ήδη 31 μέλη με δικαίωμα ψήφου, επομένως υπάρχει απαρτία για τη σημερινή συνεδρίαση. Σαν πρώτο θέμα ζητάμε την έγκριση της ημερήσιας διάταξης, ωραία, οπότε έχουμε ομόφωνη έγκριση της ημερήσιας διάταξης. Επίσης το δεύτερο ζήτημα είναι η έγκριση των πρακτικών της προηγούμενης, δηλαδή της 3^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης, ωραία, οπότε έχουμε και την ομόφωνη έγκριση των πρακτικών της 3^{ης} συνεδρίασης.

Θα ήθελα ξεκινώντας, να πω δυο λόγια για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειάς μας. Καταρχάς θα ήθελα να ξεκινήσω σε ό,τι έχει σχέση με την πορεία του Προγράμματος η οποία ακολουθεί τον προγραμματισμό όπως αυτός είχε προσδιοριστεί στην 3^η μας Επιτροπή η οποία έγινε εδώ στη Μυτιλήνη τον Δεκέμβριο του 2017. Απολογιστικά η εικόνα έχει ως εξής και το βλέπουμε, δηλαδή θυμίζουμε ότι ο προϋπολογισμός του προγράμματός μας από την πλευρά του ΕΤΠΑ είναι 287,8 εκατ. ενώ σε αυτά θα πρέπει να προσθέσουμε και το ΕΚΤ 41 εκατ. Η εξειδίκευση από την πλευρά του ΕΤΠΑ έχει φθάσει στο 127%, ενώ όσον αφορά στο ΕΚΤ είναι στο 57%. Γνωρίζουμε όλοι τις ειδικές δυσκολίες οι οποίες υπήρχαν ειδικά στην έναρξη της υλοποίησης αυτής της προγραμματικής περιόδου σε σχέση με το ΕΚΤ και με όλα τα θέματα που υπήρχαν, σιγά σιγά όλα παίρνουν το δρόμο τους και ήδη βρισκόμαστε στο 57% της εξειδίκευσης. Όσον αφορά τώρα στην ενεργοποίηση, από πλευράς ΕΤΠΑ έχει φθάσει ήδη στο 93% και από πλευράς ΕΚΤ στο 40%. Οι εντάξεις των έργων ως προς τα έργα του ΕΤΠΑ είναι 75% ενώ 30% είναι του ΕΚΤ και σε αυτό εδώ το σημείο θα ήθελα να πω ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου καταλαμβάνει αυτή τη στιγμή τη δεύτερη θέση όσον αφορά στις εντάξεις και στην ενεργοποίηση του προγράμματος σε επίπεδο χώρας, για εμάς αυτό ήταν ένα πολύ μεγάλο στοίχημα, θυμάστε ότι το

είχαμε συζητήσει και στην προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης, είχαμε πει ότι όλοι μαζί πρέπει να βάλουμε τα δυνατά μας για να μπορέσουμε να ενεργοποιήσουμε και να κάνουμε εντάξεις όσο γίνεται γρηγορότερα. Προχωρώ τώρα στο θέμα των συμβάσεων, εδώ λοιπόν έχουμε συμβασιοποιημένο το 27% του ΕΚΤ, βλέπουμε δηλαδή ότι υπάρχει μία σαφέστατη διαφοροποίηση μεταξύ του 75% και του 27%. Οποιοσδήποτε το έβλεπε αυτό θα αναρωτιόταν γιατί τόσο μεγάλη διαφορά και βεβαίως η απάντηση είναι διότι αυτό είναι δυστυχώς το θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας, διότι το θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας για όλους τους φορείς, οι οποίοι είναι οι φορείς υλοποίησης του προγράμματος, έχει ειδικά ζητήματα τα οποία σχετίζονται με τους χρόνους, τους οποίους χρειάζονται βάση νόμου, βάση του 4412 δηλαδή γιατί εδώ έχουμε να κάνουμε με έργα που χρειάζονται, οι πρώτοι χρόνοι από την ένταξη μέχρι την έναρξη της διαδικασίας δημοπράτησης, είναι αυτοί οι χρόνοι που υπήρχαν πάντα σε όλα τα κοινοτικά πλαίσια, σε όλα τα προγράμματα, όμως τι διαφορετικό έχουμε τώρα με το 4412; Από την έναρξη της διαδικασίας δημοπράτησης μέχρι και τη συμβασιοποίηση μετρημένα μέρα προς μέρα, είναι 190 ημέρες το λιγότερο, δηλαδή περισσότερο από 6 μήνες. Είναι εδώ και ο Δήμαρχος Λέσβου που εκπροσωπεί την ΠΕΔ, τα ίδια ζητήματα ακριβώς αντιμετωπίζουν οι δήμοι, βλέπω τον Αντιδήμαρχο Έργων, το κύριο Κατσαρό, ο οποίος είμαι σίγουρη ότι αναλύοντας τις 190 ημέρες μέσα στο μυαλό του, θα λέει «και λίγες είναι», βεβαίως είναι λίγες γιατί αυτές είναι μετρημένες χωρίς ενστάσεις και χωρίς προβλήματα, είναι ο ιδανικός χρόνος και καταλαβαίνουμε ότι αυτό είναι ένα ζήτημα το οποίο δημιουργεί θέμα ως προς τη συμβασιοποίηση των έργων, γιατί η συμβασιοποίηση είναι η βασική προϋπόθεση για να ξεκινήσει η υλοποίηση και βεβαίως η απορροφητικότητα ενός προγράμματος για να μπορούμε να έχουμε και δαπάνες. Ενώ αντιθέτως βλέπετε ότι στο ΕΚΤ που είναι άλλου είδους οι δράσεις, εκεί έχουμε εντάξεις 30% και 25% συμβάσεις. Αυτό δηλαδή φαίνεται και δείχνει καθαρά αυτή η διαφορά, το πώς είναι το θεσμικό πλαίσιο εκείνο που δημιουργεί τα ζητήματα και από εκεί και πέρα βεβαίως οι δαπάνες είναι στο 14% και 15% αντιστοίχως που από τη στιγμή που ξεκινήσει ένα έργο, από κει και πέρα η απορροφητικότητα έρχεται. Αυτό το επισημαίνω γιατί νομίζω ότι είναι ένα από τα θέματα που θα πρέπει να επισημάνουμε ως Επιτροπή Παρακολούθησης. Έχουμε στα χέρια μας εργαλεία χρηματοδοτικά, η χώρα, θα πρέπει να αξιοποιήσουμε αυτούς τους πόρους και για να αξιοποιηθούν, η πρώτη

προϋπόθεση είναι αυτή. Μία δεύτερη προϋπόθεση επιτρέψτε μου να πω, είναι το ζήτημα της επαρκούς στελέχωσης των υπηρεσιών των φορέων υλοποίησης του προγράμματος. Ειδικά στους φορείς της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου και στην Περιφέρεια και στους Δήμους και στην Εφορεία Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Πολιτισμού, στο Πανεπιστήμιο και σε όλους τους φορείς υλοποίησης υπάρχει απίστευτη υποστελέχωση, ιδίως σε σχέση με εξειδικευμένο προσωπικό που είναι αυτοί οι άνθρωποι οι οποίοι έχουν στην ευθύνη τους το να τρέξουν τις διαδικασίες. Το γεγονός και θα σας φέρω ένα παράδειγμα το οποίο δεν αφορά στην αυτοδιοίκηση, αφορά στο Υπουργείο Πολιτισμού, βλέπω εδώ τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Πολιτισμού. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου έχει μόνο μία Αρχιτέκτονα-Μηχανικό και πείτε μου εσείς πώς είναι δυνατόν όταν θα δούμε αργότερα ένα τόσο μεγάλο πρόγραμμα το οποίο τρέχει σε σχέση με τον πολιτισμό και υλοποιείται μέσα από το ΕΣΠΑ της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου. Πώς είναι δυνατόν να μπορέσει να υλοποιηθεί με έναν μόνο Αρχιτέκτονα-Μηχανικό; Τα ανέφερα αυτά γιατί θεωρώ ότι οι αριθμοί ενός προγράμματος και η πορεία υλοποίησής του δεν είναι στεγνή παράθεση αριθμών, αλλά οι αριθμοί μιλάνε από μόνοι τους για τα ζητήματα τα οποία θα πρέπει να επιλύονται κάθε φορά και θα πρέπει να επισημαίνονται ώστε να μπορέσουμε να πηγαίνουμε όλο και καλύτερα, όλο και ταχύτερα, όλο και αποτελεσματικότερα για το καλό του τόπου. Εδώ έχουμε ετοιμάσει μία χωρική κατανομή των ενταγμένων έργων του ΕΤΠΑ, ξέρετε πολλές φορές, ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζεται που είναι η τυπική αποτύπωση του προγράμματος όπως αυτή εμφανίζεται, δεν είναι και τόσο εύκολη για να καταλάβουμε τελικά το πώς είναι η χωρική κατανομή. Εδώ λοιπόν βλέπουμε τη χωρική κατανομή όπου ο δαίμων έχει βάλει την άλλη διαφάνεια, αλλά δεν πειράζει, το όνομα κατηγορίας του 16% το θυμάμαι απέξω, είναι τα διαπεριφερειακά και το όνομα κατηγορίας 1% είναι η μικρή Θύμαινα που βλέπετε εκεί. Έτσι λοιπόν εδώ, αυτό που θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε, όσον αφορά στη Λέσβο το ποσοστό είναι 28%, νομίζω ότι έχω μαζί μου για την ασφάλεια, οπότε ας ανεβάσουμε τη σωστή παρουσίαση. Λοιπόν η Λέσβος είναι στο 28% και θα ήθελα να επισημάνω το εξής: βλέπουμε ότι τα μικρά νησιά τα οποία πληθυσμιακά βεβαίως οι Φούρνοι δεν είναι το 4% της Περιφέρειας όπως επίσης πληθυσμιακά τα Ψαρά δεν είναι το 3%, έχουν μόλις 450 κατοίκους από τους κοντά 200 χιλ. της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, όμως βλέπουμε εδώ έχουν 3%, γιατί;

Διότι ήταν στρατηγική μας επιλογή του Προγράμματος αλλά και της Επιτροπής Παρακολούθησης να ενισχύσουμε τα μικρά νησιά και αυτό γίνεται μέσα από τις ΟΧΕ των μικρών νησιών οι οποίες δώσανε τη δυνατότητα να γίνουν έργα στα μικρά νησιά τέτοια τα οποία τα είχαν πολύ μεγάλη ανάγκη. Παράδειγμα το 4% των Φούρνων που βλέπετε, εδώ είναι το λιμάνι των Φούρνων, είναι ο Βιολογικός, το 1% της Θύμαινας είναι ο Βιολογικός, είναι λίγο λιγότερο από 1% του Προγράμματος, όμως η στρογγυλοποίηση το πηγαίνει εκεί και βεβαίως τα Ψαρά είναι το μεγάλο έργο των σχεδόν 5,5 εκατ. αν θυμάμαι σωστά απέξω που αφορά στην επεξεργασία των λυμάτων και το σύγχρονο βιολογικό. Αυτό όμως έδωσε τη δυνατότητα παράλληλα, εμείς ως Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, να έχει καταφέρει πλέον να ανταποκριθεί στις πολύ μεγάλες ανάγκες που έχουν τα μικρά νησιά. Εδώ βλέπουμε μία κατανομή η οποία είναι κατανομή των ενταγμένων έργων, σίγουρα δε μας βοηθάει γιατί απ' ό,τι φαίνεται δεν είναι συμβατά τα δύο power point, επομένως πάμε λίγο στο προηγούμενο. Εδώ λοιπόν η κατανομή αφορά στον κάθε τομέα, προχωρούμε στο επόμενο κι εδώ είναι ο τομέας της υγείας. Στον τομέα της υγείας βλέπουμε ότι ένα πολύ μεγάλο κομμάτι πηγαίνει στη Λέσβο, το αμέσως επόμενο, η λευκή περιοχή είναι η Χίος και η τρίτη περιοχή είναι της Σάμου. Να προχωρήσουμε λίγο όσο μπορούμε; Εδώ είναι η παρουσίαση όλων των έργων του τομέα υγείας, το καθένα αναλυτικά, θα σας τα στείλουμε να τα έχετε για να είναι και λίγο πιο εύχρηστο. Προχωρούμε επίσης στην αναβάθμιση των κοινωνικών κέντρων, εδώ είναι η δημιουργία του Κέντρου Δημέρευσης 960 χιλ., ο εκσυγχρονισμός του Δευτέρου Συγκροτήματος πρώην Θεομήτωρ, ο εκσυγχρονισμός του ΚΔΑΠ της Χίου, δώσαμε ιδιαίτερη προσοχή στο να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε σε αυτές τις ειδικές ανάγκες οι οποίες υπάρχουν, θυμάστε ότι και στην προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης κάναμε ειδική μνεία ότι εδώ χρειάζονται παρεμβάσεις 2,2 εκατ. λοιπόν και συνεχίζουμε. Προχωρούμε εδώ στα Ερευνητικά Προγράμματα, εδώ θα μου επιτρέψετε να δώσω ιδιαίτερη προσοχή στα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου όπου έχει γίνει μια πολύ μεγάλη προσπάθεια σε σχέση με την ενίσχυση όλων αυτών των Ερευνητικών Προγραμμάτων τα οποία μπορούν να αποτελέσουν τι; Να αποτελέσουν τη βάση, την υποδομή για να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε στις ανάγκες μιας σύγχρονης παραγωγικής διαδικασίας στον πρωτογενή τομέα, η οποία να απαντάει στα ερωτήματα γιατί είναι τα παραγόμενα προϊόντα των νησιών του Βορείου Αιγαίου

διαφορετικά από των άλλων περιοχών. Τι είναι αυτό που έχουν από πλευράς είτε διατροφικής αξίας, είτε υψηλής ποιότητας, είτε ακόμα και φαρμακευτικών ιδιοτήτων. Αυτό λοιπόν είναι πολύ εύκολο κανείς να το λέει, να το επισημαίνει, όμως το σημαντικό είναι να το έχει ταυτοποιημένο, πιστοποιημένο και να υπάρχει ένας έτοιμος φάκελος πιστοποίησης από ερευνητικά ιδρύματα για το κάθε προϊόν. Αυτό λοιπόν το οποίο έρχεται και υποστηρίζει το πρόγραμμά μας ενισχύοντας και τις δράσεις τις οποίες κάνουμε και ως περιφέρεια με πόρους δικούς μας είτε του προϋπολογισμού μας, είτε του προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, ενισχύει ακριβώς αυτά τα ερευνητικά προγράμματα, όχι για να έχουμε έρευνες στα ράφια της βιβλιοθήκης μας ή σε στικάκια πλέον, αλλά έρευνες οι οποίες αποτελούν εκείνο το πρώτο σημαντικό εργαλείο για να εφαρμόσουμε τα αποτελέσματά τους που στον αγροτικό τομέα και ευρύτερα στις επιχειρηματικές δραστηριότητες οι οποίες γίνονται στα νησιά ώστε να μπορούν τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών να είναι το μεγάλο διαβατήριο για την κατοχύρωση των προϊόντων και ο δρόμος τους προς το εμπόριο και προς τις εξαγωγές. Έτσι λοιπόν 4 εκατ. του προγράμματος έχουν διοχετευτεί σε συνολικά 9 έργα, βλέπουμε τα 5 πρώτα και ακολουθούν τα 4 επόμενα και βλέπουμε ότι αφορούν και στον αγροτικό τομέα αλλά και στην θάλασσα. Τα έργα της ενεργειακής αναβάθμισης των κτιρίων 24,5 εκατ. εδω βλέπουμε μια σειρά από έργα για ενεργειακή αναβάθμιση, καταλαβαίνουμε όλοι που αφορούν τόσο σε κτίρια όπως είναι τα επιμελητήριο όσο και σχολικά κτίρια αλλά και αθλητικές εγκαταστάσεις. Τα 33 σχολικά κτίρια που έχουν συνολικό προϋπολογισμό 12,5 εκατ., εδω θα μου επιτρέψετε να σας πω ότι οι ανάγκες με τα 33 αυτά σχολικά κτίρια που καταρχήν εντάχθηκαν, που ουσιαστικά εντάχθηκαν όλα όσα πληρούσαν τις προϋποθέσεις, δε σημαίνει ότι καλύφθηκαν πλήρως και εδω θα πρέπει να δούμε με ποιον τρόπο θα μπορέσουμε έτη περαιτέρω να ενισχύσουμε να χρηματοδοτηθεί η ενεργειακή αναβάθμιση και άλλων σχολικών κτιρίων στο μέλλον μόλις βεβαίως είναι ώριμοι και έτοιμοι οι φορείς της υλοποίησης αυτών των έργων που εν προκειμένω είναι οι δήμοι. Εδω λοιπόν νομίζω ότι υπάρχουν περιθώρια για παραπάνω όπως επίσης παραπάνω ανάγκες υπάρχουν και στα έργα οδικής ασφάλειας, θα τα δούμε παρακάτω. Εδω βλέπουμε τις δράσεις για την προώθηση της επιχειρηματικότητας, μια πολύ μεγάλη προσπάθεια, ένα πολύ μεγάλο στοίχημα με μεγαλύτερο και πρώτο αυτό που ήταν πρωτιά για όλη τη χώρα, τις δράσεις καινοτομίας που αφορά στο Κέντρο Έρευνας

Μαστίχας, 1,25 εκατ. από το δικό μας πρόγραμμα και 1,25 εκατ. ιδιωτική συμμετοχή 2,5 εκατ. συνολικά για το Κέντρο Έρευνας Μαστίχας. Η πρώτη δράση στη χώρα και σε όλα τα προγράμματα που εντάχθηκε και βεβαίως η συμμετοχή του προγράμματός μας με 8 εκατ. στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας. Εδώ θα ήθελα να σταθώ επίσης για πολύ λίγο και να πούμε ότι πραγματικά η επιλογή μας και η επιλογή της Επιτροπής Παρακολούθησης για να προχωρήσουμε στο να παραχωρήσουμε αυτά τα 8 εκατ. στην επιχειρηματικότητα, στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας, επιτρέψτε μου να πω ότι ήταν μια στρατηγική επιλογή υψηλής σημασίας για να μπορέσουν να δοθούν οι δυνατότητες ώστε να προχωρήσει όσο πιο γρήγορα γίνεται η επιχειρηματικότητα στα νησιά του Βορείου Αιγαίου, σε μία στιγμή η οποία έχει ειδικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με ένα κλίμα αποεπένδυσης το οποίο δημιουργήθηκε όλα τα προηγούμενα χρόνια εξαιτίας των ειδικών επιπτώσεων από το προσφυγικό και μεταναστευτικό ζήτημα. Ξέρουμε πολύ καλά ότι το κλίμα αποεπένδυσης πήγαινε σιγά σιγά να αποκτήσει δομικά χαρακτηριστικά. Σε αυτή λοιπόν τη στιγμή η απόφασή μας που έγινε με τη γραπτή διαδικασία πριν από λίγους μήνες, πριν από λίγο καιρό για να δώσουμε τα 8 εκατ. μέσα στο Ταμείο Επιχειρηματικότητας και να μπορέσουν να υλοποιηθούν όσο γίνεται περισσότερες επενδύσεις που ήδη έχουν κατατεθεί οι προτάσεις, θεωρώ ότι ήταν μια στρατηγική επιλογή και θα ήθελα ιδιαίτερα να ευχαριστήσω τα μέλη της Επιτροπής για την ομόφωνη συμφωνία τους πάνω σε αυτό το ζήτημα. Προχωρούμε στα έργα αναβάθμισης του τομέα εκπαίδευσης, κατά κύριο λόγο εδώ βλέπουμε ότι έχουμε σχολικά κτίρια, νηπιαγωγεία και παιδικούς σταθμούς, μια σειρά από νηπιαγωγεία σε όλα τα νησιά 6,2 εκατ. και ο συνολικός προϋπολογισμός για την αναβάθμιση των σχολικών κτιρίων πλησιάζει τα 13 εκατ. είναι 12,8 εκατ. με τη γεωγραφική κατανομή η οποία αν ήταν συμβατά τα δύο power point θα τη βλέπαμε. Αναβάθμιση λοιπόν των σχολικών κτιρίων, η σειρά των έργων, τη βλέπουμε εδώ, δε θα σας κουράσω στην απαρίθμηση και βλέπουμε επίσης και την αναβάθμιση των δομών της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Θεωρώ ότι αυτά τα 1,6 εκατ. από τα οποία το 1,1 εκατ. πηγαίνει για τον εξοπλισμό των ΑΕΝ στις Οινούσες, είναι ένα πολύ σημαντικό έργο το οποίο ακουμπά πάνω στις ανάγκες της επαγγελματικής εκπαίδευσης και στις ειδικότερες ανάγκες του νησιού της ναυτοσύνης, των Οινουσών της Χίου. Προχωρούμε στην προμήθεια εργαστηριακού εξοπλισμού για όλα τα σχολεία της επαγγελματικής εκπαίδευσης

που είναι 500 χιλ. Είναι σημαντικό το να έχουν σύγχρονο εργαστηριακό εξοπλισμό γιατί πώς αλλιώς θα μιλάμε για επαγγελματική εκπαίδευση; Προχωρούμε στον εξοπλισμό του πανεπιστημίου, αντίστοιχες και οι ανάγκες του Πανεπιστημίου Αιγαίου 3,9 εκατ. για την προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού για να μπορέσει να πατήσει πάνω στις εκπαιδευτικές ανάγκες του Πανεπιστημίου Αιγαίου που είναι αναπτυγμένο στα τέσσερα νησιά της Περιφέρειάς μας, στη Λέσβο, Χίο, Σάμο και Λήμνο με σχολές οι οποίες χρόνο με το χρόνο γίνονται όλο και πιο καλές και κερδίζουν στις αξιολογήσεις σε διεθνές επίπεδο, επομένως εμείς εδώ με το πρόγραμμά μας συνδράμουμε μέσα από την προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού. Εδώ έχουμε και το έργο των 2,3 εκατ. που αφορά στο Γαροφαλλίδειο στη Λήμνο για να μπορέσει να έχει ένα σύγχρονο κτίριο διδασκαλίας αλλά και εκδηλώσεων η πανεπιστημιακή σχολή της Λήμνου, μια πανεπιστημιακή σχολή της οποίας το αντικείμενο, της χημείας και ποιότητας τροφίμων πραγματικά έρχεται και δένει πάνω στη ρύση του προγράμματός μας στην αγροδιατροφή και τον τουρισμό. Ο αγροδιατροφικός τομέας, επιτρέψτε μου να πω, ότι είναι η ναυαρχίδα με την οποία μπορούμε να πορευτούμε για την επόμενη φάση της ανάπτυξης στα νησιά μας. Αγροδιατροφικός τομέας και τουρισμός μαζί συνδεδεμένα, μαζί πορευόμενα μπορούν να κάνουν τη διαφορά σε συνδυασμό με όλα τα ερευνητικά τα οποία εξελίσσονται μέρα με τη μέρα στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου. Ιδιαίτερος είναι ο τομέας της προστασίας του περιβάλλοντος, συνολικά έργα 23 εκατ. θα αναλυθούν από τα στελέχη της Διαχειριστικής και πάμε τώρα σ' έναν άλλο τομέα, που εδώ επιτρέψτε μου να δώσω ιδιαίτερη έμφαση, είναι ο τομέας αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών. Εδώ εμείς έχουμε μέχρι στιγμής εντάξει έργα 2,2 εκατ., το ένα αφορά στον πυροσβεστικό εξοπλισμό 1 εκατ., σημαντικός ο πυροσβεστικός εξοπλισμός, και το δεύτερο αφορά στην αντιμετώπιση σε σχέση με την αντιπλημμυρική θωράκιση της Χίου μετά από τις δύο μεγάλες καταστροφικές πυρκαγιές του 2012 και του 2016 στο νησί της Χίου. Η αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών είναι ένα ζήτημα το οποίο είναι βέβαιο θα μας απασχολήσει στα επόμενα χρόνια και επίσης είναι βέβαιο ότι θα πρέπει να είναι ένα από τα θέματα τα οποία πρέπει να προτάξουμε στο σχεδιασμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Η κλιματική αλλαγή είναι αυτή η οποία βάζει νέα δεδομένα, δημιουργεί νέες ανάγκες όχι μόνο στην αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών κι εδώ επιτρέψτε μου να το τονίσουμε πάρα πολύ, οι δύο στον τομέα της πρόληψης, τον

τομέα εκείνο τον πρόδρομο των έργων που πρέπει να προηγηθούν για να μπορέσουμε να έχουμε όσο το δυνατόν λιγότερους κινδύνους από τις φυσικές καταστροφές, δεν μπορούμε να μηδενίσουμε τον κίνδυνο των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών, εκείνο όμως που μπορούμε να κάνουμε είναι να μειώσουμε τους κινδύνους και τους κινδύνους μπορούμε να τους μειώσουμε όταν πλέον έρθουμε και δούμε τα νέα δεδομένα που η κλιματική αλλαγή δημιουργεί και να μπορέσουμε να σχεδιάσουμε όσο μπορούμε στο παρόν πρόγραμμα, όσο μπορούμε και στο σχεδιασμό του νέου προγράμματος, να βάλουμε αυτήν την παράμετρο μέσα, ώστε να κάνουμε την ορθότερη κατά το δυνατόν αξιοποίηση των πόρων μας στο θέμα της πρόληψης και η πρόληψη αφορά σε τρία πράγματα. Αφορά πρώτα απ' όλα σε έργα, δεύτερον αφορά στον τομέα της εκπαίδευσης, για να μπορούν μέσα από ασκήσεις, μέσα από εξειδικευμένη εκπαίδευση όλοι οι φορείς να είναι συντονισμένοι για να μπορούν να αντιμετωπίσουν μία καταστροφή, αυτό το είδαμε εδώ στη Λέσβο, στο πώς ο καταστροφικός σεισμός της 12^{ης} Ιουνίου 2017 αντιμετωπίστηκε στο πρώτο συνκαταστροφικό επίπεδο χρονικό διάστημα από το συντονισμό όλων των φορέων. Σε αυτό λοιπόν θα πρέπει να δούμε πώς ευρωπαϊκοί πόροι θα διοχετευθούν σε αυτήν την κατεύθυνση όπου μαζί και με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Πολιτικής Προστασίας να μπορέσουμε να θωρακίσουμε τα νησιά μας, γιατί σε αυτόν τον τομέα η νησιωτικότητα έρχεται και δημιουργεί επιπλέον ειδικές συνθήκες πέραν της κλιματικής αλλαγής που θα πρέπει να αντιμετωπισθούν. Γιατί μπορεί η βοήθεια να μην μπορεί καν να φθάσει σε μία φυσική καταστροφή, άρα θα πρέπει να είναι οργανωμένες οι κοινωνίες σε επίπεδο τοπικό, σε επίπεδο Δήμου, ούτε καν Περιφέρειας, μπορεί να μην μπορεί να φθάσει ούτε καν ο Περιφερειάρχης που θα βρίσκεται σε άλλο νησί. Άρα θα πρέπει σε επίπεδο Δήμου και είναι κάτι το οποίο το έχουμε συζητήσει πάρα πολλές φορές και με το Δήμαρχο Λέσβου, ότι θα πρέπει σε επίπεδο Δήμου να είναι όλη η προσπάθεια για την προετοιμασία για το θέμα των φυσικών καταστροφών. Επεκτάθηκα λίγο παραπάνω γιατί πιστέψτε με θεωρώ ότι ένα από τα σημαντικά ζητήματα είναι αυτό γιατί σχετίζεται με τρία σοβαρά θέματα. Σχετίζεται με την προστασία της ανθρώπινης ζωής, σχετίζεται με την προστασία του περιβάλλοντος αλλά σχετίζεται και βεβαίως και με την ανάπτυξη ενός τόπου, διότι μία φυσική καταστροφή και οι επιπτώσεις της μπορεί πραγματικά να φέρουν τεράστιες ανατροπές σε οποιοδήποτε σχεδιασμό. Άρα πάνω από όλα η προστασία της ανθρώπινης ζωής, μετά η

προστασία του περιβάλλοντος και τρίτον επιτρέψτε μου να πω και η προστασία και του ίδιου μας του προγράμματος για την ανάπτυξη γιατί έρχεται και γίνεται η μεγάλη ανατροπή. Άρα ας δώσουμε μια ιδιαίτερη προσοχή πάνω σε αυτό.

Εδώ βλέπουμε τα έργα για τις υποδομές της ύδρευσης 18,7 εκατ. θεωρώ ότι κι αυτό είναι μια μεγάλη επιτυχία του προγράμματος που έρχεται και ακουμπάει πάνω σε συγκεκριμένες ανάγκες που υπάρχουν σε όλα τα νησιά, από το πιο μικρό μέχρι το πιο μεγάλο.

Εδώ είναι ο τομέας του πολιτισμού όπου έχουν διοχετευτεί 9,4 εκατ. και παρά τις δυσκολίες οι οποίες υπάρχουν με την υποστελέχωση των υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού εδώ στα νησιά μας, έχουν προχωρήσει και αρχίζουν σιγά σιγά και υλοποιούνται όλα αυτά τα έργα τα οποία βλέπουμε και φθάνουμε στο τέλος, στα έργα τουρισμού και εδώ βεβαίως οι προσπάθειες που γίνονται είναι με πεζοπορικές διαδρομές, με το Επικούρειο Πολιτιστικό Κέντρο στη Σάμο, το οποίο τελειώνει, ένα κόσμημα για το νησί της Σάμου και ειδικά για το Βαθύ που μπορεί να δώσει πάρα πολλές δυνατότητες. Εδώ ως πρόγραμμα πήραμε ένα έργο το οποίο ήταν τομεακό έργο και αποφασίσαμε ότι για να μην χαθούν χρήματα από τη χώρα μας, γιατί υπήρχε κίνδυνος, για να μη χαθούν δυνατότητες, το αναλάβαμε εμείς ως Περιφερειακό Πρόγραμμα και ολοκληρώνεται, τώρα πια το καμαρώνουμε και είμαστε όλοι πολύ περήφανοι γι αυτό.

Ερχόμαστε τώρα σε μια σειρά από έργα τα οποία γίνονται και μέσα από τις δράσεις της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης και φθάνω τώρα στις υποδομές του οδικού δικτύου και της οδικής ασφάλειας 35,5 εκατ. έχουν δοθεί γι αυτόν τον τομέα. Είναι ένας τομέας ο οποίος δεν αφορά μόνο σε αυτόν τον ίδιο τον τομέα, δηλαδή το να αποκτήσουμε ένα οδικό δίκτυο σύγχρονο και ασφαλές, έρχεται και πιάνει και πολλά άλλα ζητήματα. Οποσδήποτε το ζήτημα της οδικής ασφάλειας αλλά οποσδήποτε και το ζήτημα του τουρισμού, διότι δεν μπορείς άμα δεν έχεις ένα σύγχρονο οδικό δίκτυο, να μπορείς να μιλήσεις για τουριστική ανάπτυξη. Το γεγονός για παράδειγμα ότι τα νησιά μας και ειδικά το νησί της Λέσβου ήταν πάρα πολύ πίσω στο θέμα των οδικών έργων και δημιουργεί ειδικές συνθήκες σε σχέση με την τουριστική ανάπτυξη, αλλά και σε σχέση ακόμα και με την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και θα σας φέρω ένα παράδειγμα ενός έργου το οποίο δε χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ, όμως όλα τα χρηματοδοτικά έργα έρχονται συμπληρωματικά να καλύψουν με την αρχή της συμπληρωματικότητας τις

ανάγκες. Ένα έργο το οποίο ολοκληρώθηκε αυτές τις μέρες εδώ στη Λέσβο και αφορά σε απομακρυσμένα χωριά, χρηματοδοτήθηκε από το ΠΔΕ, από εθνικούς πόρους και είναι ένα έργο το οποίο συνέδεσε με έναν σύγχρονο δρόμο τη Βατούσα με τα Χίδυρα, απομακρυσμένα χωριά, δύσκολη η πρόσβαση, πολλές φορές απαγορευτική. Ο Δήμαρχος Λέσβου ο οποίος επισκέπτεται πολύ συχνά τα χωριά γνωρίζει ότι το έργο αυτό ολοκληρώθηκε σε μία περιοχή όπου υπάρχει σύγχρονο τυροκομείο που εξαγεί σε 24 χώρες του κόσμου, οινοποιείο σύγχρονο το οποίο επίσης κάνει εξαγωγές σε περισσότερες από 10 χώρες του κόσμου και ο δρόμος ήταν απολύτως απαγορευτικός για να μπορέσουν να περάσουν μεγάλα οχήματα. Άρα όσο κι αν φαίνονται κάποιοι δρόμοι ότι είναι μακρινοί και απομακρυσμένοι και άρα μη επιλέξιμοι από το ΕΣΠΑ, είναι έργα τα οποία χρειάζεται να γίνουν και αναγκαζόμαστε να δίνουμε εθνικούς πόρους που δεν μας περισσεύουν για να μπορέσουμε να ακουμπήσουμε πάνω σε αυτές τις ανάγκες, που αυτές είναι αναπτυξιακές ανάγκες, δεν πάμε να κάνουμε ένα δρόμο στο τέλος του πουθενά και μια οδοποιία από την οποία δεν περνάει κανείς, πάμε να φτιάξουμε δρόμους οι οποίοι μπορεί να μην είναι διευρωπαϊκά δίκτυα αλλά είναι δίκτυα επιχειρηματικότητας, είναι εκείνοι οι δρόμοι οι οποίοι οδηγούν στο να αναπτυχθεί η επιχειρηματικότητα πού; Στο σημείο που υπάρχει, γιατί η επιχειρηματικότητα δεν αναπτύσσεται μόνο στα αστικά κέντρα των νησιών μας, η επιχειρηματικότητα δεν έχει να κάνει μόνο με την πόλη της Μυτιλήνης και την πόλη της Καλλονής, η επιχειρηματικότητα έχει να κάνει με τα ειδικά χαρακτηριστικά που έχει το κάθε απομακρυσμένο σημείο του κάθε μικρού νησιού, ώστε να μπορέσει να πάει εκεί ο επιχειρηματίας, να φτιάξει μια σύγχρονη μονάδα όπου θα αξιοποιήσει τα ερευνητικά αποτελέσματα όλων των προγραμμάτων τα οποία χρηματοδοτεί το πρόγραμμά μας αλλά και όλα τα άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία και να μπορέσει να κάνει πράξη αυτό που μπορεί να γίνει στα νησιά, δηλαδή ο αγροδιατροφικός τομέας μαζί με τον τομέα της μεταποίησης δηλαδή ο πρωτογενής τομέας και η μεταποίηση μαζί να έρθει να δώσει την μεγάλη αναπτυξιακή ώθηση για τα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου. Γι αυτό ακριβώς το λόγο θα πρέπει λίγο να δούμε και ενόψει του νέου σχεδιασμού, το πώς δεν θα πάμε μόνο στην πεπατημένη, ότι εδώ τραβάμε κόκκινες γραμμές και λέμε διευρωπαϊκά δίκτυα. Είναι πιο δυνατό διευρωπαϊκό δίκτυο το να μπορέσεις να έχεις τη δυνατότητα πρόσβασης σε μια απομακρυσμένη περιοχή που εκεί βρίσκονται οι πιο καλοί

ελαιώνες οι οποίοι δίνουν λάδι υψηλής διατροφικής αξίας, λάδι που υπό προϋποθέσεις έχει και φαρμακευτικές ιδιότητες και αυτό έρχεται και το πιστοποιεί και το ερευνητικό το οποίο χρηματοδοτούμε μέσα από το τμήμα χημείας του ΕΚΠΑ. Πώς λοιπόν θα μπορέσεις εκεί που βρίσκονται οι ελαιώνες να κάνεις το σύγχρονο ελαιοτριβείο στο οποίο θα παράγεται ένα μοναδικό προϊόν που αμέσως θα τυποποιείται και θα μπαίνει μέσα στο μπουκάλι χωρίς οξυγόνο, χωρίς τίποτα για να μπορεί να έχει όλες αυτές τις ιδιότητες, γιατί αν το πάρεις και το μετακινήσεις για να το πας σε ένα άλλο σημείο, μπορεί να χάσει ένα πολύ μεγάλο κομμάτι από την ποιότητά του. Είπα λίγο παραπάνω σε σχέση με αυτό ακριβώς για να βάλω μια νέα διάσταση ενόψει και της νέας προγραμματικής περιόδου.

Θα κλείσουμε με τις λιμενικές εγκαταστάσεις και υποδομές 10,5 εκατ. λιμενικός εξοπλισμός, ασφάλεια λιμένων 3,5 εκατ. και εδώ τώρα κλείνω με ένα ζήτημα το οποίο νομίζω θα πρέπει να το δούμε ιδιαίτερα, δηλαδή την υποστήριξη των τελικών δικαιούχων στο θέμα της ωρίμανσης, της ένταξης και της υλοποίησης των έργων. Αυτή η υποστήριξη θα πρέπει να δούμε πώς μπορεί να δοθεί σε φορείς οι οποίοι δεν έχουν εξειδικευμένο προσωπικό όπως το είπαμε πριν, σε φορείς οι οποίοι δεν έχουν καν τους πόρους για να μπορέσουν να ωριμάσουν τα έργα και βέβαια οι δήμαρχοι είναι το πρώτο πράγμα το οποίο πάντα επισημαίνουν και όχι μόνο αλλά και όλοι οι φορείς του προγράμματος. Η επικέντρωση λοιπόν των προσπαθειών μας στην ταχύτερη υλοποίηση των ενταγμένων έργων σε συνδυασμό με την αξιοποίηση του ΠΔΕ από εθνικούς πόρους της περιφέρειας βελτιώνει καθημερινά τις υποδομές αλλά και την ποιότητα ζωής στα νησιά μας και αυτό που κάθε φορά γίνεται με κόπο και επιμονή είναι ταυτόχρονα η προϋπόθεση ώστε να υπάρξει πάντα μία επόμενη φάση μέσα από μία διαρκή προσπάθεια για τη βελτίωση της ζωής στον τόπο μας.

Σας ευχαριστώ θερμά για την υποστήριξη την οποία έχετε δώσει όλοι μαζί και ο καθένας και η καθεμιά χωριστά σε όλη αυτήν την προσπάθεια και συνεχίζουμε ώστε με γνώμονα τις πραγματικές ανάγκες και τις ρεαλιστικές αναπτυξιακές δυνατότητες του κάθε νησιού και με δεδομένο το διπλασιασμό των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων για τα νησιά της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, η νέα μεγάλη πρόκληση στην οποία θα πρέπει να απαντήσουμε και στην οποία οφείλουμε να ανταποκριθούμε είναι η εκπόνηση για την επόμενη προγραμματική

ενός αναπτυξιακού σχεδίου που θα απαντά στις προκλήσεις της νέας εποχής. Σας ευχαριστώ θερμά.

Να δώσουμε αμέσως μετά από αυτή τη μακρά ομιλία και ελπίζω να μην κουράσα, στον κύριο Λογοθέτη το λόγο, κύριε Λογοθέτη ο λόγος σε σας. Ευχαριστούμε θερμά για την παρουσία σας εδώ.

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΕΣΠΑ

ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Καλή σας μέρα. Θα ήθελα κι εγώ να απευθύνω ένα χαιρετισμό εκ μέρους του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, του κυρίου Κορκολή, να ευχαριστήσουμε για την πρόσκληση να παραستούμε εδώ στη συνεδρίαση και θα θέλαμε να σας συγχαρούμε για όλη την προσπάθεια που έχετε κάνει μέχρι σήμερα και για τη διοργάνωση αλλά και για τα πολύ καλά επιτεύγματα τα οποία έχετε πετύχει για το πρόγραμμά σας. Να αναφερθούμε λίγο στην πρόοδο υλοποίησης του ΕΣΠΑ γιατί πραγματικά μας ενδιαφέρει όλους, να πούμε ότι εμφανίζει υψηλά ποσοστά ενεργοποίησης των δράσεών του και καλύπτει ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των διαθέσιμων πόρων. Με βάση τα πρόσφατα στοιχεία του ΟΠΣ και σε όρους συνολικής δημόσιας δαπάνης το ΕΣΠΑ παρουσιάζει ενεργοποίηση 84%, οι εντάξεις είναι στο 65%, οι δημόσιες συμβάσεις είναι στο 44% και οι δαπάνες στο 20%. Φυσικά όπως είπε και η κυρία Περιφερειάρχης, το πρόγραμμά της και το ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου παρουσιάζει πραγματικά ένα πολύ υψηλό ποσοστό και αξίζουν συγχαρητήρια. Νομίζω ότι από όλους μας σήμερα καταβάλλεται μια τεράστια προσπάθεια για εντατικοποίηση των ενεργειών ωρίμανσης και ένταξης νέων έργων, αναφερθήκατε κι εσείς πριν κυρία Περιφερειάρχη και σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα σχέδια δράσης τα οποία έχουμε στην υπηρεσία μας, βλέπω ότι περίπου 4,5 δις θα έχουμε νέες εντάξεις φέτος και στο επόμενο έτος. Είναι πάρα πολύ σημαντικό το ποσοστό των εντάξεων για να ενεργοποιήσουμε το σύνολο του ΕΣΠΑ. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις και πάλι των υπηρεσιών μας οι δαπάνες του ΕΣΠΑ 2014-2020 αναμένεται να φθάσουν περίπου στο 25% στο τέλος του 2018 και στο 40% στο τέλος του 2019. Πρέπει να αναφέρουμε εδώ ότι με βάση τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα κατατάσσεται στις πρώτες θέσεις στην Ευρώπη στην απορρόφηση του ΕΣΠΑ 2014-2020. Παρά όμως τη βελτιωμένη

εικόνα την οποία έχουμε, νομίζω ότι προτεραιότητα και του Υπουργείου μας αλλά και των Διαχειριστικών Αρχών παραμένει η εντατικοποίηση της προσπάθειας των δικαιούχων για να εντάξουμε νέα έργα, να συμβασιοποιήσουμε ταχύτερα ώστε να προκύψουν οι δαπάνες οι οποίες θέλουμε. Ωστόσο οι δαπάνες του 2018 σε εισροή κοινοτικών πόρων εκτιμάται περίπου στα 2,5 δις και νομίζουμε ότι με βάση τα στοιχεία τα οποία έχουμε και την όλη συνεργασία με τις Διαχειριστικές, ότι ο στόχος αυτός είναι εφικτός. Κατά συνέπεια όμως όλοι οι εμπλεκόμενοι οι οποίοι βρισκόμαστε γύρω από το τραπέζι, υποστηρίζοντας την υλοποίηση του ΕΣΠΑ, θα πρέπει να αναλάβουμε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας όλες τις ενέργειες εκείνες τόσο για την επιτάχυνση υλοποίησης των ήδη ενταγμένων έργων, αλλά και για την έγκαιρη ενεργοποίηση των νέων δράσεων. Έχουμε πιστεύω το τελευταίο διάστημα αντιμετωπίσει πάρα πολλά προβλήματα σε ό,τι αφορά σε καθυστερήσεις που εντοπίσαμε. Από τη μεριά του Υπουργείου μας πραγματικά οτιδήποτε θέμα διαχειριστικό ή θεσμικό προκύψει είμαστε σε θέση και σε διάθεση να το λύσουμε άμεσα, προχωρώντας σε οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση χρειάζεται. Νομίζω ότι αυτό είναι το όλο συμπέρασμα της όλης δικιάς μας προσπάθειας. Ωστόσο, προφανώς είναι να επιταχύνουμε σε συνεργασία με τις Διαχειριστικές Αρχές και τους φορείς πολιτικής στην υλοποίηση αλλά και σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ένα ακόμη θέμα το οποίο είναι σε εξέλιξη, είναι η αναθεώρηση των προγραμμάτων. Νομίζω ότι γνωρίζετε όλοι ότι έχουν υποβληθεί όλα τα προγράμματα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, περιμένουμε άμεσα την έγκρισή τους. Άρα με την έγκριση αυτών των προγραμμάτων θα δώσουμε τη νέα αναπτυξιακή διάσταση την οποία χρειαζόμαστε και τις τακτοποιήσεις των προγραμμάτων.

Έχουμε ακόμα ένα μεγάλο στοίχημα, έχουμε τα έργα τα ημιτελή. Όπως ξέρετε το ΕΣΠΑ 2007-2013 το κλείσαμε επιτυχημένα, δεν είχαμε απώλεια ούτε ευρώ κοινοτικής συνδρομής, παρόλα αυτά μένουν ακόμη κάποια ημιτελή έργα, θα πρέπει να προσπαθήσουμε να κάνουμε την οποιαδήποτε ενέργεια να τα κλείσουμε, νομίζω ότι δεν μας αξίζει για κάποια λίγα έργα να έχουμε την οποιαδήποτε απώλεια κοινοτικών πόρων. Άρα καλούμε όλους τους εμπλεκόμενους πραγματικά στην προσπάθεια αυτή ώστε να μη χάσουμε ούτε ευρώ από τους πόρους του ΕΣΠΑ 2007-2013.

Σε ό,τι αφορά τώρα τη νέα προγραμματική περίοδο, θα πρέπει να πούμε ότι έχει ξεκινήσει η διαβούλευση των προτάσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όπως αυτές παρουσιάστηκαν το Μάιο του 2018, τόσο για το νέο προϋπολογισμό της ένωσης όσο και για τους νέους κανονισμούς. Συμμετέχουμε ενεργά στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την επίτευξη των επωφελέστερου για τη χώρα μας αποτελέσματος, τόσο για τις περιφέρειες όσο και για το σύνολο της χώρας. Στόχος μας είναι να αποτελέσει και η νέα προγραμματική περίοδος πραγματικά ένα μοχλό ανάπτυξης, κοινωνικής, χωρικής στις περιφέρειες και στη χώρα στο πλαίσιο της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής. Είμαστε στην παρούσα φάση σε πλήρη και πιεστική εξέλιξη της όλης διαπραγμάτευσης για το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο. Είναι μια προσπάθεια και μια πίεση η οποία είναι τεράστια, ώστε να ανταποκριθούμε και να έχουμε μια συμφωνία μέχρι τη λήξη της παρούσας θητείας του κοινοβουλίου που είναι περίπου το Μάιο του 2019. Η χώρα μας συντάσσεται με αυτό το ιδιαίτερα αισιόδοξο σενάριο να πετύχουμε αυτόν το στόχο, να το κλείσουμε το Μάιο του 2019. Φυσικά προϋπόθεση για μας είναι ότι θα πρέπει να έχουμε μία πολύ καλή συμφωνία τόσο σε επίπεδο χώρας αλλά και σε επίπεδο Ευρώπης γενικότερα.

Σε ό,τι αφορά στην ενημέρωση των μελών της Επιτροπής, οι υπηρεσίες της Εθνικής Αρχής Συντονισμού θα παρουσιάσουν στοιχεία τόσο για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ αναλυτικότερα αλλά και για τα θέματα πολιτικής συνοχής. Θέλουμε να ευχηθούμε πραγματικά από τη μεριά μας καλή επιτυχία στις εργασίες της Επιτροπής και καλή συνέχεια και καλή δουλειά για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος αλλά και γενικότερα του ΕΣΠΑ. Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ και ευχόμαστε καλή επιτυχία.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Εμείς σας ευχαριστούμε θερμά κι εγώ αυτό που απλώς θα ήθελα να επισημάνω είναι ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2007-2013 που έκλεισε να θυμίσουμε στο 107 % για την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, δε θα χάσει ούτε ευρώ, τα έργα τα οποία υπολείπονται για να κλείσουν, θα κλείσουν έγκαιρα, είναι σε πολύ στενή παρακολούθηση, η Διαχειριστική μαζί με τους φορείς υλοποίησης αυτών των

ελάχιστων έργων που έχουν απομείνει και έχουμε τη βεβαιότητα ότι όλα θα πάνε κατ' ευχή και όλα θα δείξουν ότι 107 % και ούτε ένα ευρώ λιγότερο. Το λόγο έχει τώρα ο Προϊστάμενος της Διαχειριστικής, ο Γιώργος ο Πλακωτάρης. Κύριε Πλακωτάρη ο λόγος σε σας.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Ευχαριστώ κυρία Πρόεδρε. Καλημέρα σας, σας καλωσορίζω κι εγώ στη Συνεδρίαση της 4^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης. Ευχαριστώ πάρα πολύ κι όσους ήρθαν από μακριά κι έκαναν τον κόπο να μας επισκεφτούν και είναι ίσως η πρώτη Επιτροπή Παρακολούθησης από όσες θυμάμαι κι εγώ, που έχουμε τόσο μεγάλη απαρτία και σας ευχαριστώ όλους. Ευχαριστώ την Πρόεδρο της Επιτροπής Παρακολούθησης και Περιφερειάρχη Βορείου Αιγαίου γιατί στέκεται στο πρόγραμμα με συνέπεια, όχι πολιτική, κυρίως τεχνοκρατικά, οπότε το πρόγραμμα προχωράει όπως θα δείτε και από τα νούμερα ή μάλλον όπως σας είπε από τα νούμερα με πολύ καλούς ρυθμούς, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το γεγονός ότι ειδικά την τελευταία χρονιά, το τελευταίο εξάμηνο μας βοήθησε πάρα πολύ στο να κάνουμε μια εξαιρετική αναθεώρηση, είχαμε στενή συνεργασία, αποδείχτηκε ότι είναι ο καλύτερος συνεργάτης, χίλια ευχαριστώ γι αυτό και για τα βράδια και για τις ημέρες και για όλα. Ευχαριστώ τις εθνικές αρχές για την υποστήριξή τους και ξεκινάω αμέσως με δυο τρία χαρακτηριστικά του προγράμματος, τα νούμερα. Τα νούμερα δείχνουν ότι το πρόγραμμά μας πάει πολύ καλά. Με βάση κάποια στοιχεία του ΟΠΣ φάνηκε ότι το πρόγραμμά μας μετά την τελευταία ένταξη που έγινε πριν από δύο μέρες φθάνει στη δεύτερη θέση σε επίπεδο κατάταξης μεταξύ των 13 Περιφερειακών Προγραμμάτων, όσον αφορά στο ΕΤΠΑ. Με τους ρυθμούς της διαδικασίας εξειδίκευσης και της ωρίμανσης των αντίστοιχων έργων και στο ΕΚΤ φαίνεται να μην έχει πρόβλημα και στην επίτευξη του πλαισίου επίδοσης, ούτε στην εισροή δαπανών πόρων στο πρόγραμμά μας, είμαστε πολύ χαρούμενοι γι αυτό, αποδείχτηκε ότι η στρατηγική που εφαρμόσαμε το προηγούμενο δωδεκάμηνο, στην προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης που είχε να κάνει με την ενεργοποίηση του προγράμματος, έχει πετύχει τους στόχους της. Οπότε να η

εξέλιξη του προγράμματος σε επίπεδο εντάξεων, συμβάσεων και πληρωμών. Το μόνο που θέλω να κρατήσετε από αυτό είναι ότι πολύ καλά πάμε σε επίπεδο ενεργοποίησης και στις δύο φάσεις ενεργοποίησης και στις τρεις να πω και στην εξειδίκευση και στις προκηρύξεις και στις εντάξεις. Στο επίπεδο της υλοποίησης τα πράγματα χρειάζονται περαιτέρω προσπάθεια, την είπε ήδη η Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης, ότι πρέπει να υλοποιήσουμε τα έργα με γρηγορότερους ρυθμούς προκειμένου να έχουμε και συμβάσεις και πληρωμές ικανοποιητικές.

Ένας γενικός πίνακας, δε θα μείνω σε αυτόν καθόλου, τον έχετε στο φάκελο που έχετε μπροστά σας, οπότε τόσο αυτός ο πίνακας όσο και όλα τα άλλα στοιχεία τα έχετε να τα μελετήσετε. Ποιοι είναι οι μεγάλοι παίχτες του προγράμματος; Οι μεγάλοι δικαιούχοι που έχουν το 83% του προγράμματος, η Περιφέρεια, ο Δήμος Χίου, ο Δήμος Λέσβου, η ΔΕΥΑ Λέσβου, ο Δήμος Σάμου, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λέσβου, ο Δήμος Λήμνου και τρεις κεντρικοί φορείς που είναι το ΕΤΕΑΝ δηλαδή το Ταμείο Επιχειρηματικότητας, οι Κτιριακές Υποδομές και η Δ/ση Τουριστικών Επενδύσεων που κάνει το έργο το Επικούρειο. Αν θεωρήσει κανείς ότι τόσο οι Κτιριακές Υποδομές όσο και η Δ/ση Τουριστικών Επενδύσεων τα έργα τους σχεδόν τα έχουν ολοκληρώσει, βλέπει κανείς ένα κυρίαρχο χαρακτηριστικό του προγράμματος, το πρόγραμμα είναι στ' αλήθεια περιφερειακό, δηλαδή οι παίχτες του είναι φορείς που έχουν την έδρα τους εδώ στην περιφέρεια, γιατί περιφερειακό δεν είναι μόνο ένα πρόγραμμα στο όνομα, ούτε ένα πρόγραμμα το οποίο απλώς επενδύει στην περιφέρεια, αλλά και ένα πρόγραμμα στο οποίο οι φορείς παίρνουν τους πόρους και υλοποιούν και τη δική τους πολιτική. Με αυτήν την έννοια, αυτή η διαφάνεια το επιβεβαιώνει με ικανοποιητικό τρόπο. Ναι, αλλά όπως είπαμε πάμε πάρα πολύ καλά σε επίπεδο ενεργοποίησης αλλά δεν πάμε όσο θα έπρεπε καλά σε επίπεδο υλοποίησης των ενταγμένων μας έργων γιατί ένα τεράστιο ζήτημα είναι το ζήτημα των εκπτώσεων. Τα έργα παίρνουν εκπτώσεις που ξεπερνάν το 55% πολλές φορές, σε επίπεδο δημοσίων έργων, πάνω από 5% σε επίπεδο προμηθειών, ενώ οι κρατικές ενισχύσεις που τώρα αρχίζουν να ενεργοποιούνται, φαίνεται ότι με τα χαρακτηριστικά που περιέγραψε η Περιφερειάρχης θα έχουν πολύ ενδιαφέρον κατά τη διαδικασία υποβολής και δόξα τω Θεώ ήταν και πολύ σοφό αυτό που έγινε και με το ΕΤΕΑΝ, την εκχώρηση 8 εκατ. πόρων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας αλλά και με την τελευταία

διαδικασία που γίνεται τώρα, θα την εγκρίνετε – είναι στο φάκελο της Επιτροπής, για εκχώρηση 8 εκατ. στο ΕΠΑνΕΚ προκειμένου να χρηματοδοτηθούν οι επενδύσεις τις οποίες το ΕΠΑΝ δεν μπορεί να χρηματοδοτήσει την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, συν 8 εκατ. λοιπόν για επιχειρηματικότητα. Νομίζω πάμε με πολύ καλό τρόπο ώστε να προσεγγίσουμε το ζήτημα της επιχειρηματικότητας, αν σε αυτό βάλει κανείς και λίγο αλάτι στο μείγμα του γεύματος που φτιάχνει που έχει να κάνει με την καινοτομία και την ανάγκη διαφοροποίησης του παραγωγικού ιστού με έμφαση στην έρευνα, θα αισιοδοξεί κανείς ότι θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε ότι την επόμενη πενταετία θα έχουμε πιο ισχυρές επιχειρήσεις οι οποίες θα βλέπουν με εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα το παγκόσμιο ράφι. Στην επόμενη διαφάνεια θα δει κανείς τους χρόνους, η Περιφερειάρχης τους είπε ήδη, ότι οι χρόνοι είναι τεράστιοι και είναι ένα ζήτημα της υλοποίησης. Κάποιος μπορεί να το επιβεβαιώσει βλέποντας τα ωραία σχηματάκια που υπάρχουν εδώ που κανείς μπορεί κατά μέσο όρο να δει ότι εκτός από τις δράσεις του Υπουργείου Πολιτισμού, που ως αυτεπιστασίες ξεκινούν αμέσως, όλες οι άλλες δράσεις τόσο για την παιδεία, την υγεία, για τα νερά, τους βιολογικούς, τις αφαλατώσεις, τις αναπλάσεις, ξεκινάνε από 12 και καταλήγουν σε 18 μήνες από τη μέρα που τα εντάσσουμε να έχουμε συμβόλαιο και οι προμήθειες που πιστεύαμε όλοι ότι θα είναι καλύτερες γιατί είναι εύκολες, κάνουν κατά μέσο όρο 12 μήνες. Άρα βλέπετε και που εντάσσουμε έργα, αργούν πολύ να ξεκινήσουν. Θα μου πει κανείς, επί της ουσίας ωρίμασε ο νόμος για τις δημόσιες συμβάσεις μέσα σε αυτήν τη χρονιά και τα επόμενα χρόνια θα είναι καλύτερα τα πράγματα, ναι αλλά ας κρατήσουμε τις δύο αιτίες που μας βγάζουν ένα συμπέρασμα, ότι το πρόγραμμά μας έχει ανάγκη επιπλέον ενεργοποίησης. Πάμε στην επόμενη διαφάνεια, εδώ λοιπόν είναι ένας πίνακας, τον έχετε στο φάκελό σας, που δείχνει πού θα προσεγγίσουμε σε επίπεδο δαπανών και συμβάσεων για το τέλος του χρόνου. Οι συμβάσεις μας θα κοντέψουν να φθάσουν τα 92-93 εκατ. και οι δαπάνες μας θα φθάσουν γύρω στα 46 εκατ. Θέλω να σας πω, το είπα και στην τεχνική σύσκεψη χθες ότι κανείς πρέπει να κοιτάει με ειλικρίνεια την κατάσταση προκειμένου την επόμενη χρονιά να τα καταφέρει ακόμα καλύτερα. Οι στόχοι που είχαμε βάλει πέρυσι τέτοιον καιρό δεν επιτυγχάνονται στον καλύτερο βαθμό, δεν τα καταφέραμε σε σχέση με τις δαπάνες και ο λόγος είναι ο προηγούμενος, ότι καθυστερούν εξαιρετικά να συμβασιοποιηθούν τα έργα. Αισιοδοξούσαμε πέρυσι τέτοιον καιρό ότι από κάποια

έργα που ήταν σε φάση διαγωνισμού, θα συμβασιοποιηθούν και θα πάρουμε και τουλάχιστον προκαταβολές και σε κάποια από αυτά θα παίρναμε και δαπάνες. Δεν έγινε αυτό, χάσαμε πάρα πολλούς πόρους αισιοδοξώντας σε ένα σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων κυρίως, το οποίο θα ήταν αποτελεσματικό, το οποίο δεν ήταν. Δεν παύει κανείς παρά να στοχεύει πάντως στο μέλλον και να ελπίζει σε αυτό. Οι εντάξεις θα φθάσουν το 93% στο τέλος του χρόνου με αυτά τα έργα που έχουμε αξιολογήσει ή που δρομολογούμε. Τα επόμενα χρόνια πρέπει κατά μέσο όρο να βάζουμε 70 εκατ. τουλάχιστον νέα έργα στο πρόγραμμα. Άρα, πεδίο λαμπρό για τους δικαιούχους να αισιοδοξούν ότι μπορεί να υποβάλλουν προτάσεις, να ωριμάζουν έργα, το πρόγραμμα είναι σε φάση ενεργοποίησης ακόμα, έχει μάζα προκηρύξεων να βγάλει τα επόμενα χρόνια, ας μην όμως επαναπαυόμαστε, πρέπει ταυτόχρονα να συμβασιοποιούμε, «το καρότο και το μαστίγιο» είναι ότι άμα δεν προλάβεις να παράξεις εκπώσεις δε θα βγούνε προκηρύξεις. Αυτοί οι δικαιούχοι με αυτές τις αδυναμίες που περιέγραψε η Πρόεδρος της Επιτροπής, η Περιφερειάρχης μας, είναι γεγονός ότι οι δικαιούχοι έχουν δυσκολίες στο να υποβάλλουν προτάσεις. Ε, θα τους βάλουμε πρώτα να συμβασιοποιήσουν γιατί κάθε χρόνο το μαχαίρι θα είναι κοφτερό αν δεν πετυχαίνουμε τους στόχους μας, θα χάνουμε χρήματα, τα καταφέραμε με το πλαίσιο επίδοσης, ξαναλέω ευχαριστώ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όμως έρχεται το ζήτημα του ν+3, αυτός ο διαβλεπόμενος κανόνας που τον είχαμε ξεχάσει λιγάκι, να τος τώρα επανέρχεται από του χρόνου, αν δεν πετύχουμε και τις δαπάνες λοιπόν που βλέπουμε να πετυχαίνουμε, δεν θα έχουμε επιτύχει στόχους και να σας το πω με νούμερα γιατί εδώ υπάρχουν και εκπρόσωποι φορέων, το πρόγραμμά μας δοκιμάσαμε να το συμβασιοποιήσουμε με τη μυρωδιά εκπώσεων που έχουμε τα προηγούμενα δύο χρόνια. Επί της ουσίας από τα 268 εκατ. στο κομμάτι του ΕΤΠΑ που είναι το διαθέσιμο του προγράμματός μας, θα έχουμε συμβασιοποιήσει τα 160 εκατ. Άρα τι θέλουμε; Άλλα τουλάχιστον 110-120 εκατ. δαπάνες, για να έχεις δαπάνες πρέπει να έχεις συμβάσεις, για να έχεις συμβάσεις πρέπει να έχεις εντάξεις, έχοντας εντάξεις αν τα δημοπρατήσεις και πάρεις εκπώσεις με κατά μέσο όρο 50%, πρέπει να εντάξεις 200 εκατ. τα επόμενα χρόνια και ας μην είμαστε και πολύ χαλαροί σε αυτό, πρέπει να εντάξουμε με συγκεκριμένη στρατηγική, με συγκεκριμένο μείγμα προκηρύξεων τα επόμενα χρόνια που έχουν να κάνουν και με δημόσια έργα, που δυστυχώς στο πεδίο δεν υπάρχουν διότι δεν υπάρχουν μελέτες εδώ και χρόνια,

δεν ωριμάζουμε έργα, άρα πρέπει να κάνουμε και δημόσια έργα, άρα πρέπει να κάνουμε και προμήθειες που είναι πιο εύκολες στην ωρίμανσή τους και πρέπει να κάνουμε και επιπλέον επενδύσεις στις κρατικές ενισχύσεις, στην επιχειρηματικότητα. Αυτό είναι το μείγμα της πολιτικής, εδώ μπορείτε να το δείτε ανά άξονα, θα σας το πω έτσι γρήγορα δε θα σας κουράσω άλλο. Στον άξονα 1 πρέπει να βάλουμε τουλάχιστον 30 εκατ. τα επόμενα χρόνια ακόμα των 40 εκατ. που θα βάλουμε στο τέλος του χρόνου, θα έχουμε κλείσει. Σε σχολεία κοντά στα 20 εκατ. ακόμα, υγεία – παιδεία ο άξονας 2, στον άξονα 3 επιπλέον ενέργεια, επιπλέον αντιπλημμυρικά έργα, προμήθειες πολιτικής προστασίας, πολιτισμό επιπλέον, έχουμε έτοιμες προκηρύξεις ήδη, διαχείριση απορριμμάτων, νερά, φύση, αναπλάσεις, ολοκληρωμένα αστικά και επίσης στον άξονα 4 με τις δυσκολίες που έχει πρέπει να επιλέξουμε τα καλύτερα οδικά έργα τα οποία θα είναι και επιλέξιμα, γιατί από δεξιά μου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με βλέπει με αυστηρό τρόπο, θα είναι επιλέξιμα, προκειμένου όμως να υλοποιήσουμε το πρόγραμμα. Δεν έχει περιθώρια ούτε αυτό το Περιφερειακό Πρόγραμμα ούτε κανένα περιφερειακό να αστοχήσει σε επίπεδο εντάξεων, δεν το δικαιούμαστε εμείς ως εργαζόμενοι αν θέλουμε να τιμούμε τα χρήματά μας, δεν το δικαιούται αυτός στον οποίο εμπιστεύεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τους πόρους, η Επιτροπή Παρακολούθησης και η κάθε περιφέρεια και το κάθε υπουργείο, προφανώς ούτε οι δικαιούχοι και εν τέλει οι ωφελοούμενοι. Θα κλείσω γιατί δε θα μιλήσω πολύ την επόμενη ώρα, λέγοντας το εξής: ότι επιμένω σε αυτό και επιτρέψτε μου να επιμένω γιατί και για τη δική μου διαδρομή την επαγγελματική στο χώρο, η χρονιά από 1/1/18 μέχρι και πριν δύο μέρες ήταν η πιο στρεσογόνα σε επίπεδο αναθεώρησης. Είχαμε βάλει κάποιους στόχους στην αρχή του προγράμματος όταν το σχεδιάζαμε το 2014, ένας ενδιαμέσος ήταν το πλαίσιο επίδοσης, έπρεπε να πιάσουμε συγκεκριμένους στόχους σε επίπεδο δαπανών και φυσικών δεικτών. Δεν τα καταφέραμε γιατί στην Ελλάδα τα δύο χρόνια που ξεκινάει ένα πρόγραμμα, κλείνουμε το προηγούμενο, οπότε καθόμαστε να κλείσουμε το προηγούμενο. Ταυτόχρονα σε αυτήν εδώ την προγραμματική περίοδο ήρθε και ο κόσμος ανάποδα, άλλαξε ο νόμος για τις δημόσιες συμβάσεις, τα χρήματα από τη χώρα άρχισαν να στενεύουν, οι αιρεσιμότητες κ.ά. ήταν δυσκολίες στο να ξεκινήσει το πρόγραμμα, άρα οι δείκτες του πλαισίου επίδοσης ούτε σε αυτό το πρόγραμμα ούτε όσο ξέρω σε κανέναν περιφερειακό ακόμα και σε εθνικό πρόγραμμα δεν μπορούσαν να επιτευχθούν. Η

δική μας υπηρεσία με τις οδηγίες κυρίως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατάφερε να αναθεωρήσει το πρόγραμμα και να πετύχουμε τους στόχους, αυτό που θέλω να σας πω είναι, σας το ξαναείπα, περισσότερο από κάθε άλλη Επιτροπή Παρακολούθησης, κάνουμε πόσα χρόνια Επιτροπές Παρακολούθησης με τους ίδιους ανθρώπους, είπα ένα ευχαριστώ παραπάνω αυτή τη φορά, θέλω να σας πω ότι εμείς εφαρμόζουμε μια στρατηγική δημοσιότητας που τούτη τη φορά είναι πιο συνειδητή, δε θέλουμε να πουλήσουμε τα έργα που κάνουμε με κοινοτικούς πόρους, θέλουμε και να σας επικοινωνήσουμε ότι οι δικές σας οδηγίες οδήγησαν στο να πιάσουμε το πρόγραμμα, να πιάσουμε τους στόχους, να μη χάσουμε χρήματα από το πλαίσιο επίδοσης με τις δικές οδηγίες πρωτίστως και με τις δικές μας μεθοδολογίες σε συνεργασία με το σύμβουλο, να σας δώσουμε το λόγο μας ότι θα πάμε καλύτερα το επόμενο διάστημα γιατί έχει ωριμάσει το πρόγραμμα και το πλαίσιο επίδοσης του 2023 θα το πετύχουμε με σιγουριά και δε θα χρειαστούμε άλλες οδηγίες.

Ευχαριστούμε πολύ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Να δώσουμε τώρα το λόγο στον κύριο Πανταζάτο από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κύριε Πανταζάτο είναι μεγάλη χαρά που για άλλη μια φορά σας έχουμε κοντά μας και εδώ θα μου επιτρέψετε να πω ότι πραγματικά ένας καθοριστικός παράγοντας για όποιες δυσκολίες καταφέρνουμε να ξεπερνάμε, γιατί δόξα τω Θεώ δυσκολίες υπάρχουν πολλές, είναι η πολύ καλή συνεργασία η οποία υπάρχει με όλους εσάς και νομίζω ότι δικαιούστε ένα μεγάλο ευχαριστώ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΑΝΤΑΖΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ - ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ευχαριστώ πολύ κι εγώ, νομίζω ότι εκφράζω τα συναισθήματα και των συναδέλφων εδώ για την εξαιρετική συνεργασία που έχουμε, είναι πάντοτε μεγάλη χαρά όλων μας να βρισκόμαστε στη Μυτιλήνη στη Λέσβο, ευχαριστούμε πάρα πολύ για τη φιλοξενία, ευχαριστούμε πολύ για τη συνεργασία που είχαμε όλον

αυτόν τον καιρό, για την ενημέρωση τη συνεχή που έχουμε για την πορεία του προγράμματος, έχουμε μια πάρα πολύ καλή εικόνα της πορείας του προγράμματος, επιβεβαιώνεται σήμερα στην σημερινή συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης. Χθες είχαμε επίσης μια εξαιρετική τεχνική συνάντηση με τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, με τις κεντρικές υπηρεσίες για το πού βρίσκεται το πρόγραμμα σήμερα, είναι μεγάλη ικανοποίηση το πού βρίσκεται το πρόγραμμα του Βορείου Αιγαίου σήμερα, αν σκεφτούμε πού βρισκόμασταν στην αντίστοιχη συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης πέρυσι τέτοιοι καιρό, βλέπουμε ότι έχουμε μια μεγάλη εξέλιξη σε μια σειρά από προβλήματα που είχαμε συζητήσει την προηγούμενη χρονιά, βλέπουμε ότι έχουν επιλυθεί, σήμερα κάποια από τα στοιχεία εκείνα τα οποία ίσως καθυστέρουσαν την υλοποίηση του προγράμματος έχουν αντιμετωπιστεί. Να θυμίσω για παράδειγμα, πέρυσι είχαμε το ζήτημα του ενδιάμεσου φορέα κρατικών ενισχύσεων ή ζητήματα που αφορούσαν στο πληροφοριακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων που απαιτούσαν κάποιες διαδικασίες απλοποίησης. Σήμερα και για το πρόγραμμα αυτό αλλά και για το σύνολο των προγραμμάτων στην Ελλάδα, αυτά τα ζητήματα έχουν αντιμετωπιστεί. Τα ψηφιακά έργα αντιμετώπιζαν προβλήματα την προηγούμενη χρονιά, υπήρξαν κάποια ζητήματα που είχαν συζητηθεί και σε αυτήν την Επιτροπή Παρακολούθησης, σήμερα αυτά τα προβλήματα έχουν επιλυθεί και καταλαβαίνουμε ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα, μια σειρά από έργα ψηφιακού χαρακτήρα θα έχουν ενταχθεί για υλοποίηση στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Συζητήσαμε τα ζητήματα των δημοσίων συμβάσεων, γνωρίζουμε το ζήτημα που εξακολουθεί να υπάρχει σε ό,τι αφορά το χρόνο που απαιτείται προκειμένου μία σύμβαση από τη στιγμή που θα δημοπρατηθεί ένα έργο να υπογραφεί, παρόλα αυτά ένα ζήτημα που είχαμε την προηγούμενη χρονιά σε ό,τι αφορά τα έργα μελέτης κατασκευής, κατανοούμε ότι έχει επιλυθεί και αυτό το ζήτημα. Παραμένει το ζήτημα των υψηλών εκπτώσεων, όπως αναφέρθηκε είναι ένα από τα ζητήματα που απασχολούν φορείς και τη Διαχειριστική Αρχή, απασχολούν και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το έχουμε επισημάνει σε διάφορες περιπτώσεις που έχουμε συζητήσει με τις υπηρεσίες του υπουργείου στην Αθήνα, το έχουμε επισημάνει ότι είναι ένα ζήτημα το οποίο μπορεί να επιβαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό στο μέλλον, αν με την έκπτωση που έχει δοθεί η σύμβαση δεν μπορεί να ολοκληρωθεί, δεν μπορεί να υλοποιηθεί το έργο και έχουμε εισηγηθεί ότι το νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δίνει τη δυνατότητα στους φορείς, στις αναθέτουσες αρχές να ζητήσουν επιπλέον εξηγήσεις από τους αναδόχους εκείνους που έχουν εισηγηθεί, που έχουν προτείνει μεγάλες εκπτώσεις. Είναι μια δυνατότητα που πρέπει οι αναθέτουσες αρχές να τη χρησιμοποιούν. Μια σειρά από προβλήματα λοιπόν έχουν λυθεί, ζήτημα $n+3$ δεν αντιμετωπίζουμε όπως ελέχθη αυτήν τη χρονιά, ευελπιστούμε ότι δε θα την έχουμε ούτε την επόμενη χρονιά, όμως το ζήτημα του $n+3$ είναι ένα ζήτημα το οποίο φαίνεται ότι θα επανέλθει στον προβληματισμό μας τα επόμενα χρόνια. Όπως ελέχθη η χώρα μας συνολικά είναι σε πολύ καλό επίπεδο σε ό,τι αφορά στις απορροφήσεις, όμως θα πρέπει να το λέμε κι αυτό, αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε μια σειρά από ρυθμίσεις που έχουν υπάρξει ειδικά για τη χώρα μας, όπως ήταν οι επιπλέον 7% προκαταβολές που δόθηκαν, αυτό το ποσό διευκολύνει τη χώρα στις απορροφήσεις των ευρωπαϊκών πόρων και στην κατανομή που βρίσκεται στην απορρόφηση. Αυτό όμως επιβαρύνει τα τελευταία χρόνια της προγραμματικής περιόδου, οι προκαταβολές αυτές θα πρέπει να μετατραπούν σε πραγματικές δαπάνες, στους επόμενους μήνες σταματάει επίσης και μια επιπλέον διευκόλυνση που είχε η χώρα μας, το λεγόμενο *top up*, επιπλέον πληρωμές που δίναμε στη χώρα λόγω της οικονομικής κρίσης και του γεγονότος ότι βρισκόταν σε πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής, το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε, ολοκληρώνεται συνεπώς και αυτή η διευκόλυνση τα επόμενα χρόνια. Άρα όλοι οι φορείς, όλοι θα πρέπει να προσέξουμε, οι δαπάνες πλέον θα είναι μόνο πραγματικές και όχι δαπάνες που οφείλονται στις προκαταβολές και στο *top up*. Μια σειρά από μεταφερόμενα έργα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου διευκόλυναν επίσης τις δαπάνες αυτής της προγραμματικής περιόδου, όμως αυτό το πακέτο έργων ολοκληρώνεται, από εδώ και εμπρός θα πρέπει να είμαστε σε καινούρια πραγματικά έργα τα οποία πρέπει να τα ωριμάσουν οι φορείς και πρέπει η υλοποίησή τους να δώσει δαπάνες στο επόμενο χρονικό διάστημα. Εξακολουθούμε να βλέπουμε ότι έχουμε κάποια υστέρηση σε κάποιους άξονες και σε κάποιες κατηγορίες έργων που συνδέονται κυρίως με την επιχειρηματικότητα, την καινοτομία, την προστασία του περιβάλλοντος και την ενεργειακή απόδοση. Είναι διττή η ανησυχία σε ό,τι αφορά αυτούς τους τομείς, γιατί και αφορούν σε αυτήν την προγραμματική περίοδο, δηλαδή ότι αυτά τα έργα θα πρέπει να ωριμάσουν, να υλοποιηθούν για να δώσουν τις δαπάνες τις οποίες αναμένουμε τα επόμενα χρόνια, όμως θα πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας ότι η επόμενη

προγραμματική περίοδος, σύμφωνα με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που βρίσκονται σε συζήτηση στο Κοινοβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ευελπιστούμε ότι θα εγκριθούνε όπως ελέγχθη μέχρι τις ευρωεκλογές της επόμενης χρονιάς. Η επόμενη προγραμματική περίοδος θα βασίζεται κυρίως σε αυτά τα έργα. Σύμφωνα με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής περίπου το 60-65% των πόρων του ΕΤΠΑ της επόμενης περιόδου θα πρέπει να βρίσκονται σε αυτούς τους τομείς, τους τομείς που σήμερα βλέπουμε ότι καθυστερεί η υλοποίησή τους. Άρα μια σειρά από έργα βασικών υποδομών τα οποία δώσανε δαπάνες και αυτήν την περίοδο και την προηγούμενη περίοδο, θα είναι λιγότερη η βαρύτητά τους την επόμενη περίοδο. Άρα θα πρέπει να δουλέψουμε από τώρα και γι αυτήν την περίοδο αλλά και για την ωρίμανση της επόμενης περιόδου, αν θέλετε να πειραματιστούμε ακόμη περισσότερο σε αυτές τις κατηγορίες έργων γιατί την επόμενη περίοδο θα είναι τα βασικά έργα που θα μπορούμε να υλοποιήσουμε και επίσης αυτήν την προγραμματική περίοδο, στα επόμενα χρόνια θα πρέπει να ολοκληρώσουμε μια σειρά από έργα υποδομών τα οποία δε θα είναι επιλέξιμα στην επόμενη προγραμματική περίοδο. Να σταθώ σε μία ειδική κατηγορία έργων, πάντοτε επισημαίνουμε τη μεγάλη ευαισθησία που έχουμε στα ζητήματα του περιβάλλοντος, όλοι θα έπρεπε να έχουμε ευαισθησία σε αυτά τα ζητήματα γιατί αφορούν στην ποιότητα της ζωής μας. Η διαχείριση των απορριμμάτων τα προηγούμενα χρόνια βασίστηκε κατά κύριο λόγο στην ταφή και στα μεγάλα εργοστάσια μηχανικής διαλογής κλπ. Είναι δύο κατηγορίες έργων που σύμφωνα με τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δε θα είναι επιλέξιμα στην επόμενη προγραμματική περίοδο. Άρα στο βαθμό που η διαχείριση των απορριμμάτων βασίζεται σε αυτές τις δύο μορφές, θα πρέπει να φροντίσουμε να ολοκληρωθούν αυτήν την προγραμματική περίοδο μέχρι το 2023 γιατί την επόμενη προγραμματική περίοδο δε θα γίνονται με κοινοτικούς πόρους, ενδεχομένως με εθνικούς πόρους αν το κράτος θέλει να συνεχίσει αυτήν τη μορφή διαχείρισης. Η επόμενη χρονική περίοδος θα είναι πιο απαιτητική και άρα όλοι πρέπει να δουλέψουμε για να ολοκληρώσουμε μια σειρά από έργα γι αυτήν την περίοδο και να ωριμάζουμε και να βοηθούμε τους τελικούς δικαιούχους που θα υλοποιούν αυτού του είδους τα πιο απαιτητικά έργα την επόμενη χρονική περίοδο. Ως Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουμε μία εκκρεμότητα, η αναθεώρηση δεν έχει ολοκληρωθεί τυπικά, βρίσκεται ακόμη σε μια φάση διαβούλευσης με την

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κάποιες ελάχιστες παρατηρήσεις έχουν ήδη αποσταλεί, αυτό πράγματι επιβεβαιώνω κι εγώ οφείλεται στη εξαιρετική συνεργασία, την καθημερινή επαφή την οποία είχαμε τον προηγούμενο καιρό προκειμένου να έχουμε την καλύτερη δυνατή πρόταση, μια πρόταση αναθεώρησης εκ μέρους σας που να μπορεί να γίνει αποδεκτή από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής γιατί δεν είμαστε μόνοι, πίσω από εμάς βρίσκεται μια σειρά από άλλες υπηρεσίες οι οποίες είτε στη Γενική μας Δ/νση είτε στις άλλες γενικές διευθύνσεις οι οποίες εργάζονται μαζί μας για την υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Ολοκληρώνω με ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ κυρία Περιφερειάρχη για τη συνεργασία που έχουμε, τον κύριο Πλακωτάρη και την υπηρεσία του, τη Διαχειριστική Αρχή, όλους τους φορείς εδώ στην Περιφέρεια ή στην Αθήνα, τις Επιτελικές Αρχές, το Υπουργείο. Νομίζω ότι η ικανοποιητική πορεία του προγράμματος οφείλεται στην εξαιρετική συνεργασία που έχουμε όλοι μεταξύ μας, είναι σίγουρο ότι αυτό θα συνεχιστεί και στο επόμενο χρονικό διάστημα, τα επόμενα χρόνια, εύχομαι καλή επιτυχία και στις εργασίες σήμερα της Επιτροπής Παρακολούθησης, στην υλοποίηση του προγράμματος στο επόμενο χρονικό διάστημα, εύχομαι του χρόνου στην αντίστοιχη Επιτροπή Παρακολούθησης να είμαστε εξίσου ικανοποιημένοι και με λιγότερα προβλήματα από αυτά που σήμερα επισημάναμε, να είμαστε πολύ ικανοποιημένοι και να βλέπουμε ότι και η υλοποίηση του προγράμματος αυτού αλλά και η έναρξη της προετοιμασίας της επόμενης περιόδου θα είναι σε ένα τέτοιο επίπεδο που θα είμαστε όλοι ήσυχoi και ικανοποιημένοι για την πορεία. Ευχαριστώ πάρα πολύ για τη συνεργασία και για την πρόσκληση συμμετοχής στην Επιτροπή Παρακολούθησης σήμερα. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Κι εμείς σας ευχαριστούμε πολύ και τώρα το λόγο να δώσουμε στη Μονάδα Α' και στον Προϊστάμενο τον κύριο Κυριάκου για τη δική του παρουσίαση.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Σας ευχαριστώ πολύ κυρία Πρόεδρε σας καλωσορίζουμε κι εμείς στη Μυτιλήνη και στην Επιτροπή Παρακολούθησης. Θα αναγκαστώ να τρέξω μερικές από τις αρχικές διαφάνειες που είχαμε γιατί έχουν προηγηθεί πάρα πολύ ωραίες που αφορούσαν και στην στοχοθεσία και στον προγραμματισμό. Εμείς ως υπηρεσία είναι προφανές ότι οφείλουμε να παρακολουθούμε αυτή τη στοχοθεσία και να εφαρμόζουμε και να παίρνουμε τα εναύσματα και τις πάσες για τα επόμενα χρόνια. Όσον αφορά στον προηγούμενο χρόνο, θυμάστε όλοι στην προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης ότι είχε δοθεί μια έμφαση στην ενεργοποίηση του προγράμματος και στην ένταξη έργων. Αυτή η στοχοθεσία θεωρούμε ότι υλοποιήθηκε σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, δείτε τα συγκριτικά στοιχεία τι είχαμε εντάξει μέχρι και το τέλος του 2017 αθροιστικά και τι εντάσσουμε ονομαστικά μόνο το 2018 και σε αυτό δε συμπεριλαμβάνονται τα έργα τα οποία είναι σε αναμονή και θα ενταχθούν μέχρι το τέλος του χρόνου, τα οποία τα υπολογίζουμε περίπου στα 40 εκατ. με ένα πολύ μεγάλο που μπήκε πρόσφατα. Αυτά όσον αφορά στο 2018. Για τον επόμενο χρόνο η στρατηγική στόχευση για το πρόγραμμα προσδιορίστηκε και προσδιορίστηκε πολύ μακροπρόθεσμα, για τον ορίζοντα κλεισίματος του 2023 και αυτό έχει και ένα λόγο που γίνεται, γιατί οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι και οι υποχρεώσεις που είχαμε για το έτος 2018 με τη βοήθεια της αναθεώρησης έχουν τακτοποιηθεί και μιλάμε για το πλαίσιο επίδοσης, έχει τακτοποιηθεί το πρόγραμμα σε επίπεδο αναθεώρησης όσον αφορά σε εκκρεμότητες που είχε σχεδιαστικές και έχει αντιμετωπισθεί επίσης ο βραχνάς του $n+3$ για τα επόμενα χρόνια που δίνει οξυγόνο στην υπηρεσία για να δουλέψει καλύτερα. Η στοχοθεσία λοιπόν έτσι όπως προσδιορίστηκε προηγουμένως από τον Προϊστάμενο δημιουργεί σε εμάς, στην πλευρά του προγραμματισμού την ανάγκη να δώσουμε έμφαση σε κάποιους τομείς στους οποίους θα πρέπει να υλοποιήσουμε αυτούς τους στόχους οι οποίοι τέθηκαν. Επιγραμματικά λέμε ότι θα πρέπει να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για να ενεργοποιηθεί περισσότερο ο άξονας 1 της επιχειρηματικότητας. Σε αυτήν την προσπάθεια έχουμε μερικά καινούρια εργαλεία, έχουμε τη θεσμοθέτηση του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης, χρειαζόμαστε περισσότερη υποστήριξη ως

υπηρεσία, είναι προφανές ότι ο Περιφερειακός Ενδιάμεσος Φορέας που έχουμε χρειάζεται κι αυτός μια υποστήριξη και με την ενεργοποίηση και του περιφερειακού μηχανισμού της παρακολούθησης της RIS τον οποία φέρνουμε για εξειδίκευση σήμερα με μια τροποποίηση θα δώσουν έμφαση στον τομέα αυτό. Δεύτερον, θα προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε προϋποθέσεις για ένταξη και άλλων έργων στους τομείς τους κοινωνικούς, την υγεία και την εκπαίδευση και σε αυτό θα χρειαστούμε περισσότερη συμπαράσταση και βοήθεια από τους φορείς άσκησης πολιτικής, τους κεντρικούς φορείς στη θεσμοθέτηση εκείνων των προϋποθέσεων που θα χρειαστούν για να ωριμάσουν τα έργα αυτά. Θα ενεργοποιήσουμε προσκλήσεις σε συγκεκριμένους τομείς που μέχρι τώρα στο πρόγραμμα φαίνονται ως μη ενεργοποιημένοι και αφορούν περισσότερο στον τομέα του περιβάλλοντος και θα προετοιμάσουμε κάποιες νέες προσκλήσεις σε επενδυτικές προτεραιότητες που προκύπτουν μετά την αναθεώρηση. Εισάγουμε τρεις νέες επενδυτικές προτεραιότητες στο πρόγραμμα, αυτές πρέπει να ενεργοποιηθούν μετά την εξειδίκευση που φέρνουμε σήμερα. Στο κομμάτι των χωρικών παρεμβάσεων έχει προηγηθεί ένας κύκλος ενεργοποίησης και προσκλήσεων και εντάξεων, είναι προφανές ότι χρειάζεται ένας επαναπροσδιορισμός αυτών των στρατηγικών για να δώσουμε έμφαση στα έργα τα οποία θα ενταχθούν από εδώ και πέρα και ιδιαίτερα να εξειδικεύσουμε τις δράσεις του ΕΚΤ σε αυτές τις χωρικές παρεμβάσεις. Χρειαζόμαστε όμως και κάποια εργαλεία διαχειριστικής φύσης για να προχωρήσουμε γρηγορότερα και σε αυτήν την προσπάθεια θα κάνουμε επιλεκτικές προσαρμογές στα κριτήρια αξιολόγησης εκεί που απαιτείται στο πλαίσιο βέβαια διαχείρισης και ελέγχου για να μπορέσουμε να τρέξουμε γρηγορότερα και να προσδιορίσουμε ξανά το βαθμό ωριμότητας των έργων. Είναι προφανές και ακούστηκε και νωρίτερα πολύ emphaticά ότι οι δικαιούχοι χρειάζονται υποστήριξη. Επανερχομαι στη στοχοθεσία γιατί ψάχνοντας τα αρχεία μας αυτές τις μέρες για τη δουλειά, βρήκα μια σελίδα, δεν είναι τυχαίο ότι μου ξέφυγε από την 3^η συνεδρίαση, είναι από την περυσινή παρουσίασή μας εδώ και είχαμε δείξει αυτούς τους στόχους σε ποσοστά ανά ταμείο, το τι στοχεύαμε να κάνουμε το χρόνο που ακολουθούσε. Η επίτευξη ανά δείκτη κα ανά ταμείο είναι τα κόκκινα νούμερα δεξιά, βλέπετε ότι η υπηρεσία έχει μια συνέπεια σε αυτό που θέτει ως στοχοθεσία και έχει και ένα τρόπο να το επιτυγχάνει. Για το πλαίσιο επίδοσης, το είπαμε και πριν, η αναθεώρηση βοήθησε σημαντικά στην προσαρμογή και των δεικτών και

των οροσήμων του 2018, όσο και η πρόβλεψη υλοποίησης η οποία είδατε ότι έχει μία βάση και η επίτευξη των οροσήμων του 2018 έχει επιτευχθεί ήδη από τώρα, υποχρέωση του ν+3. Οι προκαταβολές που έχουν πάρει αθροιζόμενες με τις πληρωμές που έχουμε δηλώσει, μας δημιουργούν ένα μαξιλάρι για τον επόμενο χρόνο και στα δύο ταμεία της τάξης του 20,9 στο ΕΤΠΑ κοινοτική συνδρομή και 2,3 στο ΕΚΤ που σημαίνει ότι αν αναλογιστούμε και τους στόχους του 2019 μάλλον πρέπει να είμαστε ακόμη λίγο ήσυχoi, για το 2020 και μετά θα πρέπει να το ξαναδούμε. Συνεχίζοντας την εισήγηση για να την κλείσουμε, έχουμε να κάνουμε μια μικρή αναφορά στην ετήσια έκθεση υλοποίησης του 2017 την οποία εγκρίνατε με γραπτή διαδικασία στο τέλος Μαΐου 2018. Η ετήσια έκθεση υποβλήθηκε εμπρόθεσμα στη Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της SFC, δεχτήκαμε κάποιες παρατηρήσεις οι περισσότερες των οποίων ήταν οριζόντιες, η Επιτροπή εξέφρασε την ανησυχία της με τα στοιχεία που έβλεπε προ αναθεώρησης για τον κίνδυνο μη επίτευξης των στόχων των δεικτών του πλαισίου επίδοσης. Απαντήσαμε σε αυτές τις παρατηρήσεις, κι εκεί όπου χρειάστηκε είχαμε απαντήσεις οριζόντιου χαρακτήρα από τις υπηρεσίες και ξανά υποβάλαμε την έκθεση εμπρόθεσμα. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Νομίζω ότι η επόμενη παρουσίαση έχει να κάνει με το θέμα που σχετίζεται με την αξιολόγηση που ήταν προ απαιτούμενη με βάση τον κανονισμό για την αναθεώρηση των προγραμμάτων για τη συνεργασία που είχαμε ώστε να επιτύχουμε τους στόχους. Θέλω να επισημάνω σε αυτή τη φάση ότι είναι πολύ σοφό αυτό που έκανε το υπουργείο, που έδωσε τη δυνατότητα στις διαχειριστικές αρχές να επικοινωνούν απευθείας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και να συζητάνε τα ζητήματα του πλαισίου επίδοσης, τις μεθοδολογίες που θα ακολουθήσουν προκειμένου να αναθεωρηθούν οι στόχοι ή να διαμορφωθούν στο πλαίσιο της υλοποίησης και τώρα δίνω το λόγο στο σύμβουλο αξιολόγησης, όχι, Παναγιώτη μιλάς εσύ πρώτα για την αναθεώρηση.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Η πρόταση αναθεώρησης του προγράμματος είχε υποβληθεί μέσα στο καλοκαίρι και εγκρίθηκε με γραπτή διαδικασία, επιγραμματικά θα πούμε ότι σε αυτήν την αναθεώρηση, το πλαίσιο προέβλεπε τη δυνατότητα μετακίνησης πόρων μεταξύ των αξόνων προτεραιότητας, διορθώσεις επιχειρησιακών δεικτών, προσαρμογές του πλαισίου επίδοσης και επανεξέταση ενδεχομένως της λογικής της παρέμβασης. Σε αυτήν την αναθεώρηση λάβαμε υπόψη μας όλες τις παρατηρήσεις και τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έπρεπε να τηρήσουμε τους περιορισμούς της θεματικής συγκέντρωσης και να λάβουμε υπόψη μας και διαπιστώσεις που είχαμε μέχρι τότε από την εφαρμογή αλλά και ότι τα αποτελέσματα της μελέτης της αξιολόγησης από τον αξιολογητή. Αυτό που οι κύριοι άξονες της προτεινόμενης αναθεώρησης δεν προβλέπουν μεταφορές πόρων από άξονα σε άξονα, άρα η κύρια δομή του προγράμματος παραμένει, είχαμε εσωτερικές μεταβολές σε επίπεδο θεματικών στόχων και δεικτών, επικαιροποιήσαμε τους δείκτες του πλαισίου επίδοσης, ειδικότερα τον οικονομικό δείκτη που αφορούσε την απορρόφηση και λοιπές διορθώσεις-προσαρμογές του κειμένου κλπ. Η εισήγηση της αναθεώρησης είναι στο φάκελό σας και σε περιληπτική μορφή, θα δείτε ότι είχαμε μόνο κάποιες εσωτερικές μετακινήσεις στον άξονα 1 και στον άξονα 2^ο του ΕΚΤ όπως επίσης και στον άξονα 3 που αφορούσε στο περιβάλλον. Δεν επηρεάσαμε καθόλου τον άξονα που χρηματοδοτεί τις υποδομές προσπελασιμότητας, οδοποιίες, λιμάνια. Απόρροια αυτής της τροποποίησης ήταν, βέβαια προβλέποντας και την εξέλιξη του προγράμματος, η επίτευξη των οροσήμων του πλαισίου επίδοσης στο τέλος του 2018. Εισηγηθήκαμε αυτήν την αναθεώρηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή με γραπτή διαδικασία στις 18 Ιουλίου, εγκρίθηκε και υποβλήθηκε έγκαιρα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, λίγο αργότερα δεχθήκαμε παρατηρήσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι οποίες αφορούσαν ως επί το πλείστον σε τεκμηρίωση του οικονομικού δείκτη και κάποιων άλλων δεικτών του πλαισίου επίδοσης. Αυτές οι διευκρινήσεις δόθηκαν στις αρχές του Οκτωβρίου, έχει υποβληθεί έγκαιρα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και είναι σε διαδικασία έγκρισης από όσο ακούσαμε. Οφείλουμε να παρουσιάσουμε και μια εξέλιξη του σχεδίου

αξιολόγησης το οποίο είναι ένα κείμενο το οποίο σας θυμίζω έχει εγκριθεί στη 2^η συνεδρίαση, συνοδεύει το κείμενο του προγράμματος σε όλη τη διάρκεια εφαρμογής του, σ' αυτό προβλεπόταν 20 αξιολογήσεις που αφορούν στην αποτελεσματικότητα, τις επιπτώσεις και κάποιες αξιολογήσεις οριζόντιου χαρακτήρα των στρατηγικών που είναι ενσωματωμένες στο πρόγραμμα. Από αυτές τις αξιολογήσεις με τη σειρά κάποιες έχουν ολοκληρωθεί και αφορούσαν σ' εμάς, δηλαδή εκτός από την αξιολόγηση του 2014 που αφορούσε στο σχεδιασμό, ολοκληρώσαμε την αξιολόγηση για την επικαιροποίηση για την επικαιρότητα του σχεδιασμού που μας βοήθησε και στην αναθεώρηση και ολοκληρώσαμε και μια αξιολόγηση της επικοινωνίας με δικές μας δυνάμεις. Οι άλλες δύο αξιολογήσεις, η 4 και η 5, εκπονούνται με ευθύνη των ειδικών υπηρεσιών των τομεακών, του ΕΠΑΝΑΔ και ΕΥΣΕΚΤ και για το έτος 2019 έχουμε 5 αξιολογήσεις εκ των οποίων οι 4 μας αφορούν και ως χρηματοδότηση και ως διαχείριση και αφορούν ξανά στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας ενόψει και της ετήσιας έκθεσης του 2019 και αξιολόγηση της επικοινωνίας των 2 δράσεων που αφορούν στο ΕΚΤ, την αξιολόγηση των κέντρων κοινότητας και δομών αντιμετώπισης της φτώχειας. Σας ευχαριστώ πολύ και για τη συνεργασία και για την υπομονή να με ακούσετε. Θα μου επιτρέψετε να δώσω το λόγο, ακολουθεί η παρουσίαση του συμβούλου αξιολόγησης, του κυρίου Παυλάκη από την εταιρεία ΟΜΑΣ.

ΟΜΑΣ Α.Ε. – ΠΑΥΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Τι να πει ο αξιολογητής; Τα λέει εκεί στους 10 μήνες μέσα από ένα κείμενο 300 τόσων σελίδων, νούμερα κλπ. Όμως αυτή η αξιολόγηση είναι αξιολόγηση της εφαρμογής, δηλαδή ψάχνουμε ορισμένα στοιχεία του προγράμματος ως προς την εφαρμογή του προκειμένου να προταθούν κάποιες πιθανές αλλαγές για την αναθεώρησή του. Προηγουμένως η Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης παρουσίασε με ιδιαίτερη αξιολογική προσέγγιση τα ποιοτικά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά εφαρμογής του προγράμματος. Ο προϊστάμενος είπε κάποια νούμερα σε σχέση με την πρόοδο, ο εκπρόσωπος των υπηρεσιών της Επιτροπής, ο κύριος Πανταζάτος, έπιασε ένα άλλο σημείο το τι πρέπει να γίνει, τους κινδύνους, παρά τα μέχρι τώρα καλά αποτελέσματα της προόδου. Εγώ θα γίνω λίγο πιο αυστηρός σε σχέση με το τι πρέπει να γίνει. Όταν αναλάβαμε το έργο της αξιολόγησης και πήραμε τα πρώτα στοιχεία που ήταν στο

τέλος Νοεμβρίου 2017, θα σας δείξουμε μερικά πράγματα, το πρόγραμμα είχε μια συγκεκριμένη μέχρι τότε εξέλιξη, άρα ένα επίπεδο εφαρμογής που έχει να κάνει..., γιατί όταν αξιολογούμε το πρόγραμμα, βλέπουμε τα βασικά χαρακτηριστικά του, δηλαδή το ΕΤΠΑ είναι το μεγαλύτερο χρηματοδοτικό μέσο μέσα στο πρόγραμμα, φυσικά υπάρχει το ΕΚΤ με μια ιδιαιτερότητα σε σχέση με την παρέμβασή του που θέλει να κάνει στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου. Επίσης τα διακριτά δημοσιονομικά μέρη του προγράμματος είναι οι άξονες προτεραιότητας πέρα των ταμείων, άρα λοιπόν βλέπουμε πόσο είναι το ΕΤΠΑ, βλέπουμε πόσο είναι το ΕΚΤ. Τα ταμεία, που έχει ιδιαίτερη σημασία, πόσο ρόλο παίζουν στα στοιχεία της αξιολόγησης, πού δίνουμε βάρος. Λοιπόν, οι άξονες προτεραιότητας είναι πόσο συμμετέχει κάθε ταμείο στον προϋπολογισμό του άξονα προτεραιότητας. Η μεγαλύτερη συμμετοχή του ΕΤΠΑ, του μεγαλύτερου μέρους, είναι στον άξονα 3, μετά είναι στο άξονα 4, στον άξονα 1 και στον άξονα 2 Β. Ο άξονας 2 Α δεσμεύει το 98,5 % του ΕΚΤ. Άρα λοιπόν ό,τι έχει να κάνει το ΕΚΤ το κάνει από αυτόν τον άξονα προτεραιότητας σε σχέση με το σκοπό του, το στόχο του μέσα στο πρόγραμμα. Θα δούμε λοιπόν ποιο ήταν το επίπεδο ενεργοποίησης εφαρμογής του προγράμματος στην 1^η Ιουνίου 2018. Εδώ είναι ένα παραστατικό που αξίζει να το δούμε λιγάκι, οι κύκλοι δεξιά είναι το σύνολο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, το μπλε, το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ. Η διάμετρος του κάθε κύκλου δείχνει και το μέγεθός του. Βλέπουμε λοιπόν, εξειδικεύσεις και έχουμε κολλήσει σε βαθμούς εφαρμογής, ιδιαίτερα υψηλός βαθμός, πολύ υψηλός, υψηλός, μέσος, χαμηλός και πολύ χαμηλός. Κοιτάξτε πώς πάει, σε διάφορα στάδια εφαρμογής του προγράμματος, εξειδικεύσεις, προσκλήσεις, εντάξεις, συμβάσεις και δαπάνες. Άρα πολύ υψηλούς βαθμούς στα δυο μεγάλα χρηματοδοτικά μέσα, στις εξειδικεύσεις, στις προσκλήσεις και εντάξεις, το είπε ο Προϊστάμενος της Διαχειριστικής Αρχής, φθάνουμε στις συμβάσεις, χαμηλός βαθμός σε όλα και στο ΕΚΤ και πολύ χαμηλός βαθμός στις δαπάνες. Άρα λοιπόν, αυτήν την κατάσταση έπρεπε να αντιμετωπίσει η αξιολόγηση, να δει πώς και γιατί μπορεί να αποκτήσει ή πόσο πρέπει να αποκτήσει βαθμούς επιτάχυνσης η εφαρμογή του προγράμματος. Μετά εδώ φαίνονται οι άξονες προτεραιότητας, η πορεία τους. Τι βλέπουμε εδώ; Βλέπουμε εδώ ότι ο άξονας προτεραιότητας 3 που είναι ο μεγαλύτερος σε σχέση με το ΕΤΠΑ όσον αφορά στις εξειδικεύσεις και στις προσκλήσεις και στις εντάξεις είναι σε ιδιαίτερα πολύ υψηλούς βαθμούς. Μετά στις συμβάσεις και στις δαπάνες πέφτει. Ο

άξονας 4, ένας μέσου προϋπολογισμού άξονας, είναι και στα τρία επίπεδα τα πρώτα πάρα πολύ ψηλά αλλά πάλι συνεχίζει να πέφτει. Άρα ποιο ήταν το θέμα του προγράμματος, δε θέλω να μπούμε σε χαμηλότερα επίπεδα διάκρισης του προγράμματος που είναι οι χρηματικοί στόχοι και οι επενδυτικές προτεραιότητες. Το θέμα είναι ότι θα πρέπει και πήγε πολύ καλά στο διάστημα Δεκέμβριος 2017 – Μάιος 2018 η εφαρμογή του προγράμματος ως προς τα πρώτα στάδιά του, όμως για τους λόγους που ειπώθηκαν αλλά και για άλλους λόγους δεν είχε τον ίδιο βαθμό εξέλιξης παρά τα phasing και των μεταφερόμενων, στις συμβάσεις και στις δαπάνες. Άρα εκεί πρέπει να δοθεί το βάρος. Ακολουθούν άλλα πολλά διαγράμματα αλλά δεν έχει νόημα, θα πρέπει να σταθούμε στο πλαίσιο επίδοσης που ήταν ένα σημαντικό μέρος της δουλειάς μας, της υποστήριξης της Διαχειριστικής Αρχής προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αναθεώρησης, τροποποίησης του πλαισίου επίδοσης για τους συγκεκριμένους λόγους που έπρεπε και αιτιολογείτο να τροποποιηθεί. Οι δείκτες του προγράμματος, ορισμένοι πήγαιναν καλά σε ορισμένους άξονες προτεραιότητας, εκείνος ο άξονας προτεραιότητας που έπασχε πολύ από το ΕΤΠΑ ήταν αυτός της επιχειρηματικότητας, ο άξονας 1 για πολλούς λόγους. Ιδρώσαμε πολύ για να αιτιολογήσουμε, να υποστηρίξουμε και να τεκμηριώσουμε τους λόγους, γελάει η φίλη μου η κυρία Μπανάβα που τσακωνόμαστε συνέχεια μαζί με το Γιώργη να την πείσουμε, όμως εντέλει πιστεύω με την πολύ καλή συνεργασία διαλύθηκαν οι όποιες αμφιβολίες και είχαμε ένα καλό αποτέλεσμα αιτιολογώντας τον άξονα 1. Ο άξονας του ΕΚΤ δεν είχε προβλήματα, γιατί τα προβλήματα αυτά τα είχαμε αντιμετωπίσει στην πρώτη αναθεώρηση, άρα ήταν κάτι καινούριο, ήταν πολύ κοντινό το διάστημα από το Δεκέμβριο του 2017 μέχρι τώρα, προτείναμε κάποιες μικρές διευθετήσεις στους δείκτες και φυσικά στο F100, στον οικονομικό δείκτη που ήταν προβληματικός και δεν τον είχαμε αλλάξει το Δεκέμβριο του 2017. Όλα καλά, καλή η εξέλιξη, η προσπάθεια μεγάλη, όμως υπάρχει και κάτι άλλο πολύ σημαντικό, τι πρέπει να γίνει. Πόσο καλά είμαστε προοπτικά; Όταν κάναμε μια προβολή με τη σημερινή κατάσταση και με την εξέλιξη μέχρι τώρα που κλείνει το πρόγραμμα, με την κατάσταση 01/06/18 και ό,τι εξέλιξη έχει μέχρι την 01/06/18, αν συνεχιστούν οι ίδιοι ρυθμοί, το πρόγραμμα θα κλείσει γύρω στο 80% δηλαδή δεν κλείνει, το ΕΤΠΑ λίγο παραπάνω αλλά επίσης δεν κλείνει, το ΕΚΤ προσοχή κινδυνεύει και οι άξονες προτεραιότητας είναι αυτοί που βλέπετε υπερβαίνοντας

ως προοπτική κλεισίματος μόνο ο άξονας 2 β που είναι υποδομές υγείας, υποδομές εκπαίδευσης και πρόνοιας και είναι ένας μικρός στον προϋπολογισμό άξονας προτεραιότητας. Άρα όλο αυτό δείχνει ότι η πολύ καλή εξέλιξη, επιτάχυνση του εξαμήνου Δεκέμβριος 2017 έως Μάιος 2018 βελτίωσε πολύ σημαντικά και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, την προοπτική ολοκλήρωσης. Άρα τι πρέπει να κάνουμε; Πόσο πρέπει να προσπαθήσουμε ακόμα; Πρέπει να το τονίσουμε κι αυτό, είναι εδώ οι υπηρεσίες της ΕΑΣ και που αφορά σε όλα τα προγράμματα, αλλά θα μιλήσουμε για το Βόρειο Αιγαίο, με τις εκπώσεις που δίνονται στους διαγωνισμούς, με τις πιθανές κάποιες απώλειες σε κάποιες συμβάσεις και με την ασφάλεια που πρέπει να υπάρχει για το κλείσιμο που σε όλες τις προγραμματικές περιόδους πρέπει να έχουμε μια ασφάλεια της τάξης 8-10%, θέλουμε στο κλείσιμο της περιόδου, το πρόγραμμα, ανά άξονα προτεραιότητας, πρέπει να έχει τουλάχιστον 115% συμβάσεις συν. Για να αποκτήσει τέτοιες συμβάσεις, θέλει σε κάποιους άξονες προτεραιότητας, ανάλογα, θα το δούμε αυτό λιγάκι, 200-220% του προϋπολογισμού, εντάξεις, όχι να φθάσει η ένταξη, διαχρονικά πρέπει να γίνουν εντάξεις της τάξης 200-220%. Αυτό είναι ένα πολύ σοβαρό διαχειριστικό ζήτημα, το είπαμε στην τεχνική συνάντηση χθες, ο νόμος, ποιος αποφασίζει, πότε, γιατί υπάρχει ένας μεγάλος χρονισμός όταν θα έχει πιάσει ταβάνι ο άξονας προτεραιότητας στις εντάξεις μέχρι που να γίνουν συμβάσεις, να μπορεί να μειωθεί. Άρα προσοχή και τι; Εντάξεις δε θα κάνουμε μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου, μία ορθολογική διαχείριση λέει ότι οι εντάξεις πρέπει να γίνουν μέχρι το τέλος, ανάλογα τον άξονα προτεραιότητας, ενός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος για να έχει το περιθώριο με τους χρόνους αυτούς που ειπώθηκαν, να συμβασιοποιηθεί. Άρα λοιπόν εντάξεις ανά άξονα προτεραιότητας αλλά γενικά για όλο το πρόγραμμα, πρέπει να γίνουν μέχρι το τέλος του 2021. Δεν προλαβαίνει μετά έργο που θα ενταχθεί υποδομών, εξαιρούμε το ΕΚΤ ή και κάποιες κρατικές ενισχύσεις, ειδικά το ΕΚΤ εξαιρείται, έχει ένα άλλο τρόπο, εκεί το λέμε ότι πρέπει να πάει μέχρι το Φλεβάρη-Μάρτη του 2022 για να προλαβαίνει. Άρα λοιπόν το περιθώριο του να εντάξω 220% είναι μέχρι το τέλος του 2021 με τα σημερινά δεδομένα. Πολύ μεγάλη προσοχή, οι συμβάσεις επίσης δεν μπορεί να είναι διαχειριστικά μέχρι το τέλος του 2023. Άρα λοιπόν η προσπάθεια που πρέπει να γίνει είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με τους χρονισμούς. Μία άλλη αξιολογική κρίση πάνω στο τελευταίο διάστημα, στα τελευταία διαγράμματα: με αυτούς τους

χρονισμούς, με αυτές τις ανάγκες λέγαμε μέχρι το 2019 για να μη γίνουμε και μάγοι μέχρι το τέλος του 2021 που είναι και πιο κοντινό, μέχρι το τέλος του 2019 που πρέπει να φτάσει από πλευράς εντάξεων, συμβάσεων και δαπανών κάθε άξονας προτεραιότητας ή το ταμείο; Είδαμε μετά πόσο έχει προχωρήσει το διάστημα από Ιούνιο 2018 έως τέλος Οκτωβρίου 2018. Το παρήγορο είναι ότι στους περισσότερους άξονες προτεραιότητας η διαχείριση και η υλοποίηση εν μέρει έχει πλησιάσει τους στόχους, και εννοούμε μέχρι 30/10 οι οποίοι στόχοι ήταν αναγκαία ή αναγκαστικά υψηλοί. Όμως η προσπάθεια σε όλα τα επίπεδα εφαρμογής, κυρίως όμως εντάξεις που προηγούνται οι προσκλήσεις εξειδικεύσεις, λέγαμε χθες τι εμπόδια δημιουργούνται για τις προσκλήσεις κυρίως, θα πρέπει να λυθούν και μετά είναι η υλοποίηση, νομικές δεσμεύσεις και εκτέλεση των έργων. Άρα πολύ καλή η εξέλιξη ειδικά τον τελευταίο χρόνο, όμως δε φτάνει, θέλει κι άλλο. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Κι εμείς ευχαριστούμε. Ο αξιολογητής με βάση τον κανονισμό, η επιλογή του είναι με τρόπο ώστε να επισημαίνει ως ανεξάρτητος αξιολογητής τις τάσεις που έχει ένα πρόγραμμα και να επισημαίνει τα ζητήματα. Υπό αυτήν την έννοια καταλάβαμε όλοι μας ότι φάγαμε με ευγενικό τρόπο λίγο ξύλο, σωστά; Το πρόγραμμα θέλει επιπλέον προσπάθεια, εγώ γνωρίζοντας το πεδίο από τα χρόνια συνεργασίας με τους δικαιούχους, ξέρω ότι δεν υπάρχει στο πεδίο εκείνος ο βαθμός ωριμότητας στα έργα που θα οδηγήσει στο να έχουμε τους ίδιους ρυθμούς που είχαμε τούτο το εξάμηνο. Τούτο το εξάμηνο βάλαμε πολύ «red bull» στα πρωινά της Διαχειριστικής και ενέταξε πολλά έργα και συμβασιοποίησε όσο μπορούσε να συμβασιοποιήσει. Είναι προφανές ότι όσον αφορά στις μονάδες της διαχείρισης, δεν τηρήσαμε σε καμία περίπτωση τους χρόνους, δηλαδή όταν υποβάλλονταν ένα αίτημα δημοπράτησης και σύμβασης οι χρόνοι από το δεκαπενθήμερο μειώθηκαν στο πενθήμερο. Εγώ κάνω μια προσπάθεια να δω τι χρόνους τρώμε εμείς εσωτερικά και πώς αυτή η καθυστέρηση παράγει αποτέλεσμα καθυστέρησης στο πεδίο. Η αναλογία είναι 1 προς 3, δηλαδή αν εμείς κάνουμε 15 μέρες όπως λέει το σύστημα

διαχείρισης να εγκρίνουμε μια δημοπράτηση, αυτό παράγει καθυστέρηση στο έργο που είναι τουλάχιστον 1,5 μήνας. Αυτή είναι η πραγματικότητα, οπότε να ένα κρίσιμο σημείο στη διαχείριση που πρέπει να το λύσουμε εμείς εσωτερικά γιατί καλά τι φταίει από το εξωτερικό περιβάλλον, να δούμε και το εσωτερικό μας, το εσωτερικό μας χρειάζεται να μειώσει τους χρόνους με βάση τις ευελιξίες που δίνει το ΣΔΕ προκειμένου να λέμε τουλάχιστον ότι φταίνει οι άλλοι και όχι εμείς και είμαστε ήσυχoi σαν υπηρεσία ότι κάνουμε το καλύτερο σε σχέση με τους χρόνους και πολλές φορές όπως λένε και οι παλιοί, κάνουμε και «τα πικρά-γλυκά» μερικές δημοπρατήσεις και συμβάσεις προκειμένου να τρέξει το έργο. Καταλαβαίνω όμως εν τέλει ότι χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια στο πρόγραμμα, ότι το τέμπο που ακολουθούμε όλοι μας πρέπει να αυξηθεί. Πραγματικά, στην προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης δεν είχα καθόλου την ελπίδα να σας πω ότι σε τούτη την επιτροπή πρέπει να εντάξουμε κι άλλα έργα, ήλπιζα να τα «χώνω» στο εξωτερικό περιβάλλον, λέω «παιδιά τρέξτε τις συμβάσεις γιατί το πρόγραμμα δεν υλοποιείται» και συνειδητοποιώ ότι πρέπει και το 2018-2019 να βάλουμε επιπλέον έργα. Ναι, αλλά ειδικά λόγω των χρονισμών δεν έχεις περιθώριο να περιμένεις, όπως έλεγα εγώ, τα 70 εκατ. κάθε χρόνο γιατί τα τελευταία 70 εκατ. θα τα κάνουμε έργα phasing και επειδή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει μπουκώσει με τα έργα phasing μπορεί να μας πει δε θέλω άλλα έργα phasing, οπότε να δούμε από τώρα τι κάνουμε. Κλείνω τη μικρή μου τοποθέτηση σε σχέση με τον αξιολογητή, τον ευχαριστούμε πολύ για τη δουλειά του και πάμε στην επόμενη παρουσίαση που έχει να κάνει με την εξειδίκευση του προγράμματος και τα δελτία εξειδίκευσης που φέρνουμε προς έγκριση. Το λόγο έχει ο κύριος Χατζέλλης. Μετά από αυτό, κάντε υπομονή, έχουμε 2 ή 3 τοποθετήσεις-εισηγήσεις από τις κεντρικές υπηρεσίες και νομίζω ότι κλείνει ο φάκελος αρκετά καλά για να έχουμε τοποθετήσεις από όλο το τραπέζι. Κύριε Χατζέλλη, ο λόγος σε σας.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΑΤΖΕΛΛΗΣ ΤΑΣΟΣ – ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Ευχαριστώ πολύ, σας καλημερίζω και σας καλωσορίζω κι εγώ με τη σειρά μου στην 4^η Επιτροπή Παρακολούθησης κι έρχομαι κατευθείαν στο ψητό. Λοιπόν η

προτεινόμενη τροποποίηση του εγγράφου εξειδίκευσης αφορά σε κάποιες νέες δράσεις όσο και στην επικαιροποίηση κάποιων ήδη εγκεκριμένων. Η αύξηση του προϋπολογισμού εξειδίκευσης σε σχέση όμως με την προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης είναι της τάξης του 18%, περίπου συν 60 εκατ. Όσον αφορά στην εν λόγω εξειδίκευση για αυτήν που συζητάμε, έχουμε νέες δράσεις προϋπολογισμού 17 εκατ. κατά κύριο λόγο αφορούν ΕΚΤ και επιχειρηματικότητα και επίσης έχουμε επικαιροποιήσεις των ήδη εγκεκριμένων δράσεων. Κάποιες λεκτικές προσαρμογές στο κείμενο, στο περιεχόμενο της δράσης, πολύ μικρές αυξήσεις προϋπολογισμού καθώς και προσαρμογή των κριτηρίων αξιολόγησης. Πριν όμως την 4^η Επιτροπή Παρακολούθησης τη σημερινή, είχαν μεσολαβήσει άλλες δύο γραπτές διαδικασίες της Επιτροπής, η ένατη γραπτή διαδικασία αφορούσε δράσεις του ΕΚΤ κατόπιν της σχετικής αναθεώρησης, ενώ η δέκατη διαδικασία κατά κύριο λόγο είχε να κάνει με εξειδίκευση δράσεων στο πλαίσιο των ΟΧΕ. Τώρα όσον αφορά στην εξειδίκευση, η εξειδίκευση που έχουμε σήμερα πριν προχωρήσουμε στην έγκριση της επόμενης έχει αυτήν την εικόνα. Εδώ θα ήθελα να σταθώ λίγο στον άξονα 3 ο οποίος όπως βλέπετε έχει δημόσια δαπάνη 127 εκατ. και εξειδίκευση 168 εκατ. Παρόλα αυτά υπάρχουν δύο επενδυτικές προτεραιότητες οι οποίες θα μπορούσαν να ενεργοποιηθούν στο σύνολό τους με κάποιο ποσοστό overbooking οπότε θα πλησίαζε το ποσοστό της εξειδίκευσης σχεδόν το ποσοστό του άξονα 4, δηλαδή θα μιλούσαμε για ένα ποσοστό άνω του 150%. Οι νέες δράσεις πολύ συνοπτικά αφορούν σε 2 νέες δράσεις στο ΕΤΠΑ, 7 νέες δράσεις στο ΕΚΤ και 1 νέα δράση στις υποδομές υγείας, στον άξονα 2 α, επίσης ακόμη 1 που αφορά σε δασικές πυρκαγιές στον 5 α. Πολύ συνοπτικά οι νέες δράσεις του άξονα 1 είναι περίπου 9,5 εκατ., του 2 α δηλαδή του ΕΚΤ είναι 4,5 εκατ., του 2 β άξονα που έχει να κάνει με την ψυχική υγεία 2 εκατ. και του άξονα 3 1 εκατ. Τροποποιούμε την εξειδίκευση όσον αφορά στις δράσεις 1 β που έχει να κάνει με τον υποστηρικτικό μηχανισμό για την υποστήριξη του επιχειρηματικού παραγωγικού ιστού, την 3 d1 που αφορά στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όλες αυτές νομίζω δεν είναι αξιόλογο να τις πω, θα σταθώ σε πολύ συγκεκριμένα, οι λεκτικές προσαρμογές που σας αναφέρω έχουν να κάνουν .... πχ έχουμε ενσωματώσει κάποια καινούρια δεδομένα από το δεύτερο κύκλο των σχεδίων διαχείρισης λεκανών απορροής στις δράσεις πόσιμου ύδατος, έχουμε αυξήσει τον προϋπολογισμό στο σχέδιο διαχείρισης γιατί είναι κάποια νέα μέτρα που

προέκυψαν και θα πρέπει να τα καλύψουμε, έχουμε βάλει μέσα στα λύματα πχ στη 6β1, έχουμε τροποποιήσει λίγο τα κριτήρια αξιολόγησης για να λάβουμε υπόψη μας και το περιφερειακό σχέδιο λυμάτων. Είναι δηλαδή κάποιες σημειακές προσαρμογές που αφορούν κατά κύριο λόγο σε νέα δεδομένα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους. Συνολικά επικαιροποιούμε 13 δράσεις, αυξάνονται 3 εκατ. προϋπολογισμός, 2 εκατ. είναι για το σχέδιο διαχείρισης λεκανών απορροής και 1 εκατ. που αφορά στην κλιματική αλλαγή και συγκεκριμένα τη δασοπροστασία στην περιφέρεια, εισάγουμε ένα πρόσθετο δείκτη σε δράσεις πολιτισμού για την καλύτερη παρακολούθηση των συγκεκριμένων δράσεων και επικαιροποιούνται τα κριτήρια σύμφωνα με ειδικές οδηγίες της ΕΥΚΕ. Συγκεκριμένα αφορά στο κριτήριο β2 που είναι μια πολύ ξεκάθαρη λεκτική προσαρμογή του αν υφίστανται ή δεν υφίστανται κρατικές ενισχύσεις. Αναλυτικότερα τώρα στις δράσεις έχουμε μια καινούρια δράση εξειδικευμένη που αφορά στην τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνίας, ενίσχυση των δημοσίων υπηρεσιών και οργανισμών της περιφέρειας. Έχουμε μικρής κλίμακας παρεμβάσεις περιφερειακού τοπικού επιπέδου για οργανισμό της περιφέρειας και λοιπών αυτοδιοικητικών και κοινωνικών φορέων ώστε να δημιουργηθεί η απαραίτητη δικτύωση μεταξύ τους και ηλεκτρονική πρόσβαση μεταξύ πολιτών-επιχειρήσεων με τους προαναφερόμενους φορείς. Δικαιούχοι είναι αυτοδιοικητικοί φορείς ΟΤΑ α' και β' βαθμού, ΔΕΥΑ, επιχειρήσεις των ΟΤΑ, δημόσιοι φορείς και επιμελητήρια. Μεθοδολογία αξιολόγησης συγκριτική, προϋπολογισμός 1,4 εκατ. Η 3 c είναι μια καινούρια επενδυτική η οποία την οποία την έχουμε εισάγει στο σχέδιο που έχει προς έγκριση για την αναθεώρηση του προγράμματος και αφορά στην ενίσχυση της ίδρυσης και λειτουργίας των νέων τουριστικών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Ουσιαστικά υποστηρίζει τη λειτουργία των επιχειρήσεων αυτών για διάστημα έξι μήνες από την έναρξή τους. Η πράξη πρόκειται να εκχωρηθεί και αφορά σε νέες πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις. Μεθοδολογία αξιολόγησης συγκριτική, προϋπολογισμός 8 εκατ. Μπαίνουμε πλέον στο ΕΚΤ στον άξονα 2 α και συγκεκριμένα στο θεματικό στόχο 8, η πρώτη δράση έχει να κάνει με την ενίσχυση της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για το mentoring και την ίδρυση και την αρχική λειτουργία των επιχειρήσεων, αφορά ουσιαστικά στην παροχή επαγγελματικής συμβουλευτικής κατάρτισης, πιστοποίηση γνώσεων και δεξιοτήτων και εξειδικευμένης συμβουλευτικής επιχειρηματικότητας

σε ανέργους. Δυνητικοί δικαιούχοι είναι οι θεσμικοί κοινωνικοί εταίροι με δομές σε περιφερειακό επίπεδο και τα κλαδικά επιμελητήρια. Μεθοδολογία αξιολόγησης συγκριτική, προϋπολογισμός 250 χιλ. Επόμενη επενδυτική προτεραιότητα έχει να κάνει με τη βελτίωση δεξιοτήτων και επαγγελματικών γνώσεων εργαζομένων σε θέματα καινοτομίας για την αναβάθμιση των επαγγελματικών τους προσόντων. Το θέμα των δεξιοτήτων αφορά σε θεματικές όπως τεχνολογίες πληροφορικής και καινοτομία. Τα θεματικά αντικείμενα σχετίζονται με τους κλάδους της στρατηγικής της έξυπνης εξειδίκευσης του Βορείου Αιγαίου τα οποία προφανώς θα αξιολογηθούν με πρώτη προτεραιότητα. Δικαιούχοι είναι οι θεσμικοί κοινωνικοί εταίροι με δομές σε περιφερειακό επίπεδο και τα κλαδικά επιμελητήρια, μεθοδολογία αξιολόγησης συγκριτική, προϋπολογισμός 1,78 εκατ. Συνεχίζουμε στην επόμενη δράση που αφορά στον περιφερειακό μηχανισμό παρακολούθησης της αγοράς εργασίας, ο τρίτος νομίζω τα λέει από μόνος του με αυτή τη δράση δίνεται η δυνατότητα της αξιόπιστης καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης και των τάσεων της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και επαγγέλματα. Δυνητικοί δικαιούχοι είναι η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, η αξιολόγηση είναι άμεση και ο προϋπολογισμός 220 χιλ. ευρώ. Επενδυτική προτεραιότητα 9, έχουμε τη δράση που έχει να κάνει με στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης με πρακτική άσκηση για κοινωνικά ευπαθείς ομάδες που οδηγούν σε πιστοποίηση προσόντων. Η δράση αφορά σε ενέργειες κατάρτισης με πρακτική άσκηση και πιστοποίηση προσόντων. Σκοπός της δράσης είναι η υλοποίηση προγραμμάτων για την ενίσχυση των επαγγελματικών προσόντων και την απόκτηση σχετικής εμπειρίας των ανέργων, δυνητικοί δικαιούχοι είναι οι θεσμικοί κοινωνικοί εταίροι ή τα εποπτευόμενα από αυτούς νομικά πρόσωπα, μεθοδολογία αξιολόγησης συγκριτική, προϋπολογισμός 800 χιλ. Επόμενη επενδυτική, επιδότηση ενοικίου Ρομά, αφορά στη μετεγκατάσταση των Ρομά από υπάρχοντες οικισμούς σε αυτόνομες στεγαστικές λύσεις. Δικαιούχοι είναι οι ΟΤΑ α' βαθμού και συμπράξεις αυτών. Μεθοδολογία αξιολόγησης άμεση, προϋπολογισμός 180 χιλ. Η επόμενη δράση πάλι αφορά στους Ρομά και έχει να κάνει με τις ομάδες βελτίωσης και συνθηκών διαβίωσης Ρομά. Θα δημιουργηθούν σε περιοχές-οικισμούς όπου διαμένει μεγάλο τμήμα πληθυσμού των Ρομά, κατά κύριο λόγο οι περιοχές αυτές είναι αποκλεισμένες από την ευρύτερη πολεοδομική οργάνωση των πόλεων, άρα προσπαθούμε να φέρουμε πιο κοντά αυτό το ευπαθές κομμάτι του πληθυσμού προς τα αστικά κέντρα και στις

περιοχές αυτές υπάρχει σημαντικός αριθμός οικογενειών που δε διαθέτει τις απαραίτητες υποδομές υγιεινής και καθαριότητας. Επίσης δυνητικοί δικαιούχοι είναι ΟΤΑ α΄ βαθμού Λέσβου, Χίου, Σάμου. Μεθοδολογία αξιολόγησης άμεση, προϋπολογισμός 550 χιλ. περίπου. Επόμενη επενδυτική προτεραιότητα πάλι στο ΕΚΤ, έχουμε την επιχορήγηση νέων φορέων κοινωνικής και αλληλεγγύης οικονομίας, η δράση αυτή θα εκχωρηθεί στον ΕΦΕΠΑΕ, δυνητικοί δικαιούχοι είναι οι αρμόδιοι φορείς όπως ορίζονται σε συγκεκριμένο άρθρο του Ν 4430/2016, μεθοδολογία αξιολόγησης συγκριτική, προϋπολογισμός 914 χιλ. Ο 9 α αφορά στο ΕΤΠΑ πλέον, μιλάμε για υποδομές υγείας, μέχρι τώρα δεν είχαμε προχωρήσει στην εξειδίκευση για μονάδες ψυχικής υγείας, προσπαθούμε να το τολμήσουμε, είναι και ένα κομμάτι δύσκολο για εμάς, είναι λίγο άγνωστο, παρόλα αυτά σκοπεύουμε να εκδώσουμε πρόσκληση που να αφορά στη δημιουργία σταθερών ή και κινητών μονάδων παροχής ψυχικής υγείας ενταγμένο στο σύστημα δημόσιας υγείας. Κατά συνέπεια δυνητικοί δικαιούχοι είναι τα νοσοκομεία της περιφέρειας, η 2^η ΥΠΕ καθώς και οι Κτιριακές Υποδομές. Μεθοδολογία αξιολόγησης άμεση, προϋπολογισμός 2 εκατ. Νομίζω είναι και η τελευταία νέα δράση που έχουμε στην εξειδίκευση και έχει να κάνει με την πρόληψη δασικών πυρκαγιών στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου. Οι προτεινόμενες δράσεις που θα μας υποβληθούν θα πρέπει να είναι συμβατές με τα σχέδια πρόληψης και με το Εθνικό Σχέδιο Προσαρμογής για την κλιματική αλλαγή ή με άλλον σχεδιασμό και προφανώς εδώ εννοούμε το περιφερειακό σχέδιο για την κλιματική αλλαγή το οποίο είναι σε φάση εκπόνησης. Δυνητικοί δικαιούχοι είναι η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, Δ/νση Δασών. Μεθοδολογία αξιολόγησης άμεση, προϋπολογισμός 1 εκατ. Τώρα όσον αφορά στον προγραμματισμό μας για το 2019, δε θα μείνω σε κάθε άξονα χωριστά, ουσιαστικά το σύνολο λέει ότι πρέπει να πλησιάσουμε τα 170 εκατ. στις νομικές δεσμεύσεις όσον αφορά στο ΕΤΠΑ, τα 18 εκατ. στο ΕΚΤ και από κει και μετά οι δαπάνες θα πρέπει να είναι ανάλογες αυτών των νομικών δεσμεύσεων της τάξης των 96 εκατ. περίπου στο ΕΤΠΑ και 11 εκατ. περίπου στο ΕΚΤ. Ευχαριστώ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Ευχαριστούμε κι εμείς. Είδατε την παρουσίαση πολύ συνοπτικά του κυρίου Χατζέλλη που επί της ουσίας είναι τα δελτία εξειδίκευσης που έχουμε προς έγκριση στο φάκελό σας. Υπάρχει μονάχα ένα δελτίο εξειδίκευσης που αφορά στο 3 γ που είναι για την ενίσχυση της ίδρυσης νέων τουριστικών επιχειρήσεων, το οποίο δελτίο εξειδίκευσης η ενεργοποίηση, η υλοποίησή του συναρτάται απόλυτα με την έγκριση του προγράμματος.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΜΠΑΝΑΒΑ ΕΛΕΝΗ - ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εδώ να προσθέσω όμως κάτι, ότι για την προσθήκη του 3 γ, επειδή αυτή η προσθήκη γίνεται τώρα με την αναθεώρηση η οποία ακόμα δεν έχει εγκριθεί από την Επιτροπή, θα σας παρακαλούσαμε να βάλετε μια υποσημείωση ότι είναι υπό την προϋπόθεση της έγκρισης του προγράμματος, γιατί αυτή τη στιγμή το 3 γ δεν υπάρχει στο πρόγραμμά σας, θα υπάρχει εφόσον εγκριθεί από την Επιτροπή, μόνο να μπει αυτή η μικρή υποσημείωση. Ευχαριστώ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Ναι, θα μπει στην Απόφαση αυτό. Άρα αυτό που επί της ουσίας είδε κανείς είναι ότι τα πολύ πολύ κρίσιμα είναι νέες εξειδικεύσεις στο ΕΤΠΑ, μία ένταξη στο ΕΚΤ προκειμένου να το ενεργοποιήσουμε το έτος 2018. Θα έδινα το λόγο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην κυρία Μπακοπούλου για να μας κάνει μια μικρή τοποθέτηση σε σχέση με το ΕΚΤ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ – ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Καλή σας μέρα και ευχαριστώ για την πρόσκληση και για την Επιτροπή Παρακολούθησης και για την Τεχνική Σύσκεψη που είχαμε χθες όπως και για την

πολύ ενδιαφέρουσα επίσκεψη που είχαμε χθες στο ΚΔΗΦ «ΚΥΨΕΛΗ». Σχετικά με το ΕΚΤ θα ήθελα να πω ότι είναι πολύ θετικό που εξειδικεύονται σήμερα οι δράσεις τελικά για το θεματικό στόχο 8, για τους Ρομά και για την κοινωνική οικονομία όπως και ότι έχουν γίνει και προσκλήσεις για την ψυχική υγεία και για τις εξαρτήσεις. Βέβαια παρά αυτές τις εξειδικεύσεις και τις προσκλήσεις, η υλοποίηση έχει καθυστερήσει ιδιαίτερα στον τομέα της υγείας, της κοινωνικής οικονομίας και για το θεματικό στόχο 8. Τώρα σχετικά με τα Κέντρα Στήριξης Οικογένειας που δεν ακούσαμε και για τα Κέντρα Παρακολούθησης του Ολοκληρωμένου Συστήματος Πρωτοβάθμιας Φροντίδας για Ηλικιωμένους, περιμένουμε σύντομα να υπάρξει μια διεύρυνση το Κέντρο Κοινότητας ώστε να συμπεριλάβει αυτές τις δύο δράσεις. Επίσης θα ήθελα να αναφερθώ στη δράση του Δικτύου των Κέντρων Κοινότητας, δεν ακούσαμε κάτι γι αυτό, τα οποία θεωρούμε ότι είναι μια πάρα πολύ σημαντική δράση, για μας δεν είναι απλά μια δράση του ΕΚΤ αλλά είναι μια ιδιαίτερα σημαντική πρωτοβουλία που αποσκοπεί όχι μόνο στην υλοποίηση του κοινωνικού εισοδήματος αλληλεγγύης, αλλά σε πολύ περισσότερα όπως ψυχοκοινωνική στήριξη, ενημερωτική συνδρομή για συγκεκριμένα θέματα ομοίου χαρακτήρα, δράσεις για την κοινωνικοποίηση και την κοινωνική ένταξη και άλλες κοινωνικές υπηρεσίες. Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω πάρα πολύ τη Διαχειριστική Αρχή για τη συνεργασία μας και ιδιαίτερα τον Παναγιώτη γιατί έχουμε μια πάρα πολύ καλή συνεργασία σχεδόν κάθε εβδομάδα. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Κι εμείς ευχαριστούμε πολύ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Μου επιτρέπετε να συμπληρώσω γιατί δεν ήμαστε πολύ αναλυτικοί στα στοιχεία που παρουσιάσαμε όσον αφορά στις δράσεις γιατί γενικά οι παρουσιάσεις μας δεν είχαν τέτοιο χαρακτήρα σήμερα, ωστόσο και στο φάκελο αλλά και γενικά στα

στοιχεία που σας στέλνουμε κάθε τόσο και στην Τεχνική Συνάντηση, αυτή η αποτύπωση ήταν σαφής. Σας ευχαριστώ όμως πάρα πολύ για τα καλά σας λόγια, να είστε καλά.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Να δώσουμε τώρα το λόγο για την παρουσίαση της δημοσιότητας του προγράμματος στον κύριο Αθανασέλη. Κύριε Αθανασέλη, ο λόγος σε σας.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΕΛΗΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ – ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Θα μιλήσουμε για τη δημοσιότητα, ένα χρόνο μετά από την προηγούμενη Επιτροπή Παρακολούθησης που κάναμε στη 1 Δεκεμβρίου 2017. Να δούμε τι είχαμε υποσχεθεί και τι έχουμε κάνει. Λοιπόν το περίγραμμα της παρουσίασης, θα δούμε ποιοι είναι οι πυλώνες μετά από μια διαβούλευση που έγινε, θα σας παρουσιάσουμε το νέο λογότυπο της Διαχειριστικής αν και το έχετε δει πάνω στο μπλοκ των σημειώσεων, τους επικοινωνιακούς στόχους, τις δράσεις του 2018, την έρευνα κοινού - μια πολύ σημαντική έρευνα που διεξήχθη για να μπορέσουμε να δούμε πού κινείται και το τι ζητάει ο κόσμος, τις εκδηλώσεις του Europe in my Region, τις δράσεις δημοσιότητας άλλων φορέων, τις συνεργασίες που έχουμε κάνει και τι προβλέπεται να κάνουμε το 2019. Αυτοί είναι οι πυλώνες, στο κέντρο ο σχεδιασμός, η διοργάνωση των εκδηλώσεων, παραγωγή επικοινωνιακού υλικού, η ανάπτυξη συνεργασιών και η προβολή στα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι οι σημαντικοί πυλώνες. Αυτό ήταν το προηγούμενο λογότυπο, το σήμα έγινε πιο αφαιρετικό αλλά θεωρώ ότι είναι αρκετά σύγχρονο και το logo: προοπτική, βιωσιμότητα, ανάπτυξη. Εδώ βλέπουμε τους στόχους, να ενισχύσουμε τη διάδοση και την πληροφόρηση προς το κοινό, την προβολή των παρεμβάσεων, προβολή των φορέων, ενεργοποίηση των τοπικών κοινωνιών, εντατικοποιημένη προβολή των επικείμενων εκδηλώσεων, αυτό είναι πολύ σημαντικό, πρέπει να σταθούμε εδώ, δημιουργία του δικτύου πολλαπλασιαστών, έχουμε κάνει μεγάλη καμπάνια

στο να προσελκύσουμε τους φορείς ώστε να ορίσουν κάποιο contact person και επίσης σαφήνεια στη διατύπωση της επικοινωνίας μας προς το ευρύ κοινό.

Χρονική αποτύπωση των δράσεών μας, βλέπετε ότι εκτείνεται μέχρι και το 2023 η επικοινωνιακή στρατηγική μας. Πάμε να δούμε τι κάναμε το 2018, η ιστοσελίδα μας αρκετά ενεργή με πολλές επισκέψεις, το call center εξυπηρετεί κάποιες ερωτήσεις των πολιτών αλλά και των φορέων, ομοίως και help desk το ηλεκτρονικό. Ακολουθήσαμε τη συνταγή της δημοσιότητας του ΕΣΠΑ για να υιοθετήσουμε μία δράση από τις 7 της κυρίας Crețu και του άλλου επιτρόπου του Thyssen, κάναμε μια έκθεση φωτογραφίας πέρυσι που ήταν κοντά στην επιτροπή την προηγούμενη, 4 εκδηλώσεις για το Europe in my Region, 29 τεχνικές συναντήσεις με αρκετούς συμμετέχοντες, μια ετήσια συνάντηση, αρκετές ημερίδες μαζί με το Europe Direct και αρκετές επισκέψεις σε έργα. Επίσης τον Ιούνιο είχαμε πάει με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και είδαμε το Κέντρο Κοινότητας στη Χίο, επίσης το κέντρο για τα παιδιά AMEA στην Ε.Γ.Α.Ν.Υ. της Χίου και εκεί ακούσαμε τα προβλήματα και προσπαθήσαμε να βοηθήσουμε. Το newsletter κι αυτό ηλεκτρονικό και επίσης ενεργή η παρουσία με τα social media, αν δείτε κι εσείς σήμερα, θα δείτε ότι συνεχώς ανεβάζουμε φωτογραφίες και προσπαθούμε να κρατάμε τον κόσμο όσο περισσότερο σε μία δραστηριότητα, έρευνες κοινού, μία μεγάλη έρευνα κοινού με 832 άτομα και μία έρευνα τελικών δικαιούχων δηλαδή τους φορείς στους οποίους απευθύνεται το πρόγραμμά μας και τέλος 3 σημαντικές εκδηλώσεις. Αρκετά πράγματα, εδώ βλέπετε και φωτογραφικό υλικό με ενημερωτικές ημερίδες. Πάμε τώρα να δούμε λίγα πράγματα για την έρευνα κοινού: αρκετές προσωπικές συνεντεύξεις είτε μέσω του διαδικτύου είτε με άμεση επαφή με τον κόσμο, τηλεφωνικές συνεντεύξεις, ο στόχος ήταν 800 άτομα, τελικά επιτεύχθηκε ο αριθμός να φθάσει στο 832. Τα αποτελέσματα, τους ζητήσαμε να πουν τα σημαντικότερα προβλήματα με δύο επιλογές, βλέπετε το μεταναστευτικό, αρκετά σημαντικό και το μεταφορικό. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι δικαιούχοι, η γραφειοκρατία, η έλλειψη πληροφόρησης, η ύπαρξη εξαρτημένης εργασίας, η έλλειψη ενδιαφέροντος και φυσικά κάποιοι που αναφέρθηκαν σε όλα τα προηγούμενα. Εδώ θα δούμε το πώς αντιλαμβάνονται οι φορείς ποιο μέσο τους δίνει καλύτερα αποτελέσματα στην πληροφόρηση, η ιστοσελίδα, είναι πολύ σημαντικό, βλέπουμε ότι ο κόσμος έχει μια στροφή προς τα ψηφιακά μέσα. Για τους τελικούς δικαιούχους 38 ερωτηματολόγια, ημιδομημένα, δηλαδή κάποιο

κομμάτι σταθερό, από εκεί και πέρα με μία ελεύθερη διατύπωση γνώμης. Βλέπουμε ότι είναι αρκετά ικανοποιημένοι από την ενημέρωση που λαμβάνουν από εμάς τη Διαχειριστική Αρχή και οι τρόποι που ενημερώνονται είναι πάλι μέσω των προσκλήσεων γιατί φυσικά αυτές φθάνουν σε αυτούς αλλά και από την ιστοσελίδα μας, βλέπουμε πόσο ανταγωνιστική δράση έχουν μεταξύ τους και φυσικά οι ενημερωτικές ημερίδες που κάνουμε. Τώρα αναφορικά με τις δράσεις δημοσιότητας από την πλευρά εκείνων, των δικαιούχων βλέπουμε ότι χρησιμοποιούν όλα τα εργαλεία, τη σήμανση του έργου, πληροφορίες στην ιστοσελίδα κι εμείς αυτό που προσπαθούμε είναι να τους ενθαρρύνουμε να χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες, έστω κι αν αυτό ακόμα δεν έχει μεγάλη διείσδυση.

Πάμε σε ένα επόμενο μεγάλο κεφάλαιο, καμπάνια Europe in my region. Έχουμε δώσει όλη μας την προσπάθεια στο να κάνουμε όλο και πιο επιτυχημένες καμπάνιες, έχουμε αρκετή εμπειρία, φυσικά και με την ενθάρρυνση από την Αθήνα αλλά και με δική μας πρωτοβουλία και ιδιαίτερα των προϊσταμένων, προσπαθούμε να δημιουργήσουμε μία αρκετά υψηλή στάθμη εκδηλώσεων και θα το δείτε και μέσα από τα videos που θα παρακολουθήσουμε. 4 εκδηλώσεις και 2 εβδομαδιαίες παράλληλες εκθέσεις ζωγραφικής στη Χίο και στη Μυτιλήνη φέτος. Εδώ ήταν όλο το υλικό για τη Μυτιλήνη με τις προσκλήσεις και για τη Χίο παρομοίως και εδώ μπορεί κάποιος να πει ότι ήταν για παιδικό κοινό γιατί είχαμε και ένα quiz, θα το δούμε κι αυτό, τα banners που είχαμε για τις εκδηλώσεις στη Μυτιλήνη και το quiz στη Χίο που είχε μεγάλο ενδιαφέρον από τα παιδιά που συμμετείχαν, τα βάλαμε να περιηγηθούν μέσα στο πάρκο Πλαστήρα κι εκεί προσπαθούσαν να βρουν τα γράμματα. Τα γράμματα φυσικά ήταν η λέξη «αλληλεγγύη», συμμετοχή αρκετή και βλέπετε εδώ τα παιδάκια προσπαθούσαν να βρουν τα γράμματα να τα γράψουν, έτσι βγήκαμε έξω από τη σελίδα του ΕΣΠΑ, βλέπετε με την αφίσα μας και με μια σύντομη περιγραφή τόσο στο χρόνο όσο και στο χώρο. Αυτό που ανεβάσαμε εμείς στο site μας για να δείξουμε τις εκδηλώσεις αυτές και θα δείτε ακριβώς και την απήχηση που έχουν στον κόσμο αυτά τα βιντεάκια. Θεωρώ ότι μπορούμε να δούμε τα video, είναι από ενάμιση λεπτό το καθένα, θα ξεκινήσουμε με τη Μυτιλήνη και στη συνέχεια με τη Χίο. Λοιπόν, να χαμηλώσουμε λίγο τα φώτα γιατί είναι βραδινή η λήψη. Πάμε!

Προβολή video με κάποιο πρόβλημα να δημιουργείται.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Όσο προσπαθούμε να βγάλουμε τις λάμπες από τα φώτα για να τα δείτε, έχω να σας πω γι' αυτήν την προσπάθεια που γίνεται με το Europe in my region, προσπαθούμε να κατέβουμε κάτω στο κοινό. Η αλήθεια είναι ότι το να κάνει κανείς επικοινωνία με τον κλασσικό τρόπο που κάναμε τόσα χρόνια, με τα εκατομμύρια που ξοδέψαμε δηλαδή τόσα χρόνια, για να είμαστε σαφείς, δεν πετυχαίνει πάντα το καλύτερο αποτέλεσμα, είπαμε λοιπόν τώρα θα πετύχουμε μια συνταγή που έχει να κάνει με τα λιγότερα χρήματα το καλύτερο αποτέλεσμα. Βλέπει λοιπόν κανείς μέσα από εδώ ότι όσο συμμετέχει ο ωφελούμενος σε αυτό, τόσο αρχίζει να καταλαβαίνει τι του γίνεται. Πέρυσι για παράδειγμα στο Europe in my region ήταν πάνω από 1.000 άτομα στο κάστρο της Μυτιλήνης, πάνω από τα μισά δεν είχαν πάει ποτέ εκεί. Τώρα κάνουμε μια καινούρια στρατηγική που είναι ότι πάμε στα σχολεία ή ανοίγουμε την υπηρεσία στα σχολεία. Χθες ήμασταν με τον κύριο Πανταζάτο και την κυρία Μπανάβα σε ένα σχολείο που χρηματοδοτούμε, δεν ξέρουν τι είναι Ευρώπη ή κάποια παιδιά έχουν και μια άλλη άποψη για το τι είναι Ευρώπη, ή αν είναι καλός ο δάσκαλος και τα έχει αρκετά τρομοκρατήσει λένε πόσο καλή είναι η Ευρώπη. Εμείς είπαμε να την ανοίξουμε την υπηρεσία, να έρχονται τα σχολεία εκεί, να ακουμπάνε την πραγματικότητα, να βλέπουν τι είναι ένας φάκελος, τι είναι κόπος να ενταχθεί ένα έργο, να μη θεωρούνται όλα αυτονόητα σε αυτό κι έτσι ανοίγουμε όπως ανοίγουν τα σπίτια ανοίγει και η υπηρεσία στον κόσμο. Θα μπει κόσμος και θα βγει ελπίζω το επόμενο διάστημα, θα πάμε και στα άλλα νησιά, κατεβαίνουμε θέλω να πω αρκετά στο πεδίο, αυτό και χαμηλό κόστος έχει γιατί το κάνουμε μόνοι μας και υψηλό αποτέλεσμα έχει. Εμπλέκουμε και τους δικαιούχους οι οποίοι δικαιούχοι μέχρι τώρα πίστευαν ότι πρέπει να πάρω χρήματα και να κάνω το έργο, όχι, πρέπει να το επικοινωνήσεις κιόλας και πρέπει να βάλεις και το δικό σου μήνυμα μέσα εκεί. Ο Αντιδήμαρχος ας πούμε που ήταν μαζί μας χθες στο σχολείο θεώρησε υποχρέωσή του, πολύ σοφό, να πει ότι η Ευρώπη δεν είναι κάτι αυτονόητο αλλά και να πει «αν θέλετε παιδιά 17 χρονών να αλλάξετε

τον κόσμο, πρέπει να εμπλακείτε στην πραγματικότητα αυτή, μην κάθεστε απέξω στο καφενείο όπως οι παππούδες και λέτε ότι δε γίνεται τίποτα». Εδώ και ένα χρόνο εγώ σε σχέση με τη Χίο, επειδή είναι Χιώτες Αντιδήμαρχοι εδώ, έχω μια τρελή εμμονή, να τους πείσω ότι δε φταίνει οι άλλοι για την κακή μας μοίρα, πάντα ας πούμε στα νησιά, και στη Μυτιλήνη ισχύει νομίζω αυτό, πιθανόν και στο ξενοδοχείο δίπλα, «τα χρήματα τα παίρνει το δίπλα ξενοδοχείο κι εμένα δε μου έχεις δώσει τίποτα», «τα χρήματα τα παίρνει η Καλλονή και δεν τα παίρνει ο Πολιχνίτος», «τα χρήματα τα παίρνουν οι Μυτιληνιοί και δεν τα παίρνουν οι Χιώτες». Ε, μπαφιάσαμε πια με αυτό, πάμε να δούμε κατάματα την αλήθεια μέσα από ένα εργαλείο επικοινωνίας που είναι αυτό. Α, τις βγάλαμε τις λάμπες, πάμε.

Προβολή video

Αυτή ήταν η εκδήλωση στη Μυτιλήνη, να δούμε τα αντίστοιχα για τη Χίο. Κάναμε και ένα παιχνίδι εκεί με τα μικρά παιδιά των σχολείων να ανακαλύψουν την Ευρώπη σε ένα έργο το οποίο θα χρηματοδοτηθεί από το Δήμο στο πάρκο μέσα από τα ολοκληρωμένα αστικά, τους κάναμε μια διαδρομή όπου έψαχναν να βρουν τα διάφορα μυστικά και με βάση αυτά έβαζαν τα γραμματάκια ώστε να βγει μία λέξη που σχετιζόταν με την Ευρώπη και ήταν η λέξη «ενότητα». Πολλά παιδιά στο πάρκο, γενικά αυτές οι εκδηλώσεις ήταν εκδηλώσεις που όπως σας είπα τις κάναμε με τους δικαιούχους, ήταν πάνω από 1000-1500 άνθρωποι, λειτουργούσαν μέσα στο χώρο, τον ακουμπούσαν το χώρο.

Προβολή video

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΑΘΑΝΑΣΕΛΗΣ ΘΕΟΛΟΓΟΣ – ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Προχωρώντας και μετά τα βιντεάκια, εδώ μια άλλη φωτογραφία που ανεβάσαμε στο facebook, η οποία είχε μεγάλη απήχηση, αυτά από την έκθεση φωτογραφίας που έγινε στο κάστρο Μυτιλήνης, η συμμετοχή της ΕΥΔ στο Αναπτυξιακό Συνέδριο της Περιφέρειας που έγινε το Μάιο, επιτροπή παρακολούθησης για τις ΟΧΕ. Τώρα

πάμε να δούμε πώς οι ίδιοι οι φορείς προσπαθούν να δημοσιοποιήσουν το έργο τους, εδώ ένα παράδειγμα της Εφορείας Αρχαιοτήτων Χίου, η διαδικτυακή πύλη τους με έργα, πολλές φωτογραφίες και χωροσήμανση. Η συνεργασία μας με το Europe Direct, αυτό που είπαμε προηγουμένως πώς θα κινηθεί η Διαχειριστική Αρχή μέσα από συνεργασίες, το Europe Direct Βορείου Αιγαίου ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα, έχουμε κάνει ήδη 4-5 εκδηλώσεις-ημερίδες μαζί, όλα σχετικά με τη Ευρώπη και το ρόλο που παίζει, αρκετός κόσμος κι εκεί σε αυτές τις εκδηλώσεις, βλέπουμε και τις αφίσες που είχαν βγει και τώρα αυτό που είπαμε προηγουμένως για την έκθεση φωτογραφίας που έγινε πέρυσι στο πλαίσιο της Επιτροπής Παρακολούθησης αλλά έναν από τους άξονες της Creteu – Thyssen, δηλαδή υιοθετήσαμε την άποψη που υπήρχε και την παρότρυνση. Εδώ φωτογραφίες από την εκδήλωση και το πώς μας είδαν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης τα τοπικά. Να μην ξεχάσω να πω ότι γινόταν και live streaming της εκδήλωσης, αυτό που είπε ο κύριος Πλακωτάρης προηγουμένως με το άνοιγμα των πυλών της Διαχειριστικής, εδώ ο ίδιος επί τω έργω, εδώ προσπαθεί να μυήσει τους νεαρούς μαθητές για το τι είναι το ΕΣΠΑ και πώς μπορούν και οι ίδιοι αλλά και ο τόπος να βοηθηθεί από αυτό και τελειώνοντας πάμε να δούμε τι δράσεις θα υλοποιήσουμε το 2019. Για αυτόν εδώ τον πίνακα ζητάμε και την έγκριση της Επιτροπής ώστε να καταθέσουμε την αίτησή μας στη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Πολιτικής και να μας δώσει την έγκρισή της. Παραγωγή έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού γύρω στις 70 χιλ., προβολή στα μέσα μαζικής ενημέρωσης 40 χιλ., λοιπές δραστηριότητες 60 χιλ. που αναλύονται σε διοργάνωση εκδηλώσεων, στη λειτουργία των call center και των πολλαπλασιαστών ενημέρωσης και φυσικά στις μεγάλες εκδηλώσεις, σύνολο 173 χιλ. ο αιτούμενος προϋπολογισμός προς τη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Πολιτικής. Εδώ ολοκληρώθηκε η παρουσίαση.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Σας ευχαριστούμε πολύ, νομίζω να πάμε στο επόμενο θέμα τώρα που είναι να δώσουμε το λόγο στην κυρία Καζά, ή μάλλον για τους δείκτες πρώτα, η κυρία

Πουρνάρα, σωστά; Λοιπόν η παρουσίαση για τους δείκτες και για τη νέα περίοδο μαζί. Κυρία Πουρνάρα ο λόγος σε σας.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (ΕΥΣΣΑ) – ΠΟΥΡΝΑΡΑ ΣΟΦΙΑ

Ευχαριστώ, καλημέρα κι από εμένα. Ξεκινάω με μια τεχνική παρουσίαση, πρόκειται για τους δείκτες οι οποίοι μας βασανίζουν αλλά είναι απαραίτητοι τόσο για την αναθεώρηση όσο και για την αποτίμηση του τι κάναμε, την αποτίμηση της εφαρμογής. Δε θα επεκταθώ πολύ, είναι μια τεχνική παρουσίαση, θα πω τα βασικά σημεία, όποιος θέλει περισσότερες πληροφορίες είτε στην παρουσίαση, είτε στο ενιαίο σύστημα παρακολούθησης δεικτών. Λοιπόν, οι βασικές αρχές της περιόδου 2014-2020, έχουμε προσανατολισμό στα αποτελέσματα, παρακολούθηση των αποτελεσμάτων, υπάρχει γενική εκ των προτέρων αιρεσιμότητα, στατιστικά συστήματα και δείκτες αποτελεσμάτων. Στη συνέχεια, άλλες αρχές είναι το πλαίσιο επίδοσης και το αποθεματικό επίδοσης, η αξιολόγηση, το reporting, ετήσιες εκθέσεις υλοποίησης, όσον αφορά στα επιχειρησιακά οι εκθέσεις προόδου του ΕΣΠΑ, το άρθρο 142 του γενικού κανονισμού όπου ενδέχεται να έχουμε αναστολή των ενδιάμεσων πληρωμών σε επίπεδο προτεραιότητας επιχειρησιακού προγράμματος σε περίπτωση που υπάρχει ανεπάρκεια στην ποιότητα και αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης. Λοιπόν, ας δούμε κάποια πράγματα για τους δείκτες, υπάρχουν οι κοινοί δείκτες, όπως βλέπετε κάθε κανονισμός έχει τους δικούς του κοινούς δείκτες στο ΕΤΠΑ και στο Ταμείο Συνοχής συναντάμε κοινούς δείκτες εκροών, στο ΕΚΤ συναντάμε κοινούς δείκτες εκροών και άμεσου και μακροπρόθεσμου αποτελέσματος ενώ στα υπόλοιπα συναντάμε εκροών και αποτελέσματος. Επίσης για το Ταμείο Θάλασσας - Αλιείας και το Γεωργικό έχουμε και δείκτες βάσης που ουσιαστικά είναι στατιστικά στοιχεία και στο ΕΓΤΑΑ είναι και οι δείκτες επιπτώσεων. Στο ΕΤΠΑ και στο Ταμείο Συνοχής οι δείκτες αποτελέσματος προσδιορίζονται από το κράτος-μέλος ενώ στο ΕΓΤΑΑ και εν μέρει στο ΕΚΤ είναι προσδιορισμένοι στους κανονισμούς. Κάθε ειδικός στόχος έχει έναν δείκτη αποτελέσματος, τουλάχιστον ένα δείκτη, στους δείκτες αποτελέσματος έχουμε τιμή βάσης για το 2014 και τιμή στόχο. Για το ΕΤΠΑ οι δείκτες δεν οφείλονται μόνο στη συνεισφορά του προγράμματος, στο ΕΚΤ όμως η σχέση είναι

άμεση. Τώρα εάν θέλουμε να εκτιμήσουμε τη συνεισφορά του προγράμματος στα αποτελέσματα πάμε στο impact evaluation – αξιολόγηση των επιπτώσεων. Λοιπόν, οι δείκτες εκρών είναι οι κοινοί δείκτες, δείκτες που υπάρχουν στους κανονισμούς και οι ειδικοί δείκτες. Προφανώς ο κάθε δείκτης εκρών σχετίζεται με τη λογική της παρέμβασης. Ο κανονισμός δεν μπορεί πολλές φορές να καταγράψει κάθε λογική της παρέμβασης, οπότε καταφεύγουμε στους ειδικούς δείκτες, δεν έχουν τιμή βάσης, έχουν τιμή στόχου που είναι σωρευτική για το 2023. Υπάρχει το ενιαίο σύστημα παρακολούθησης δεικτών για τα τέσσερα ταμεία του ΕΣΠΑ δηλ. το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΘΑ, το ΕΤΓΑΑ έχει το δικό του σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης και είναι ένα κείμενο το οποίο έχει συνταχθεί για την εκπλήρωση της γενικής αιρεσιμότητας 7, συγκεντρώνει αρκετά στοιχεία στο κείμενο τα οποία αφορούν κυρίως σε όσους ασχολούνται με το πρόγραμμα, υπάρχει και ένα κείμενο με κατευθύνσεις και οδηγίες για την παρακολούθηση των δεικτών που έχει συνταχθεί από την ΕΑΣ. Σημαντικό είναι το δελτίο ταυτότητας δείκτη, ωραία, χρησιμοποιούμε ένα δείκτη, πώς τον μετράμε, τι μετράμε, υπάρχει άθροιση κλπ. όλα αυτά περιγράφονται στο δελτίο ταυτότητας. Επίσης επειδή εμείς ως Μονάδα Β΄ της ΕΥΣΣΑ έχουμε δει ότι υπάρχουν πολλοί δείκτες εκρών οι οποίοι πολλές φορές αντιστοιχούν σε παρόμοια λογική παρέμβασης, έχουμε εξετάσει όλους τους δείκτες εκρών και έχουμε καταλήξει σε προτάσεις ομογενοποίησης, δηλαδή στόχος είναι να μειωθεί ο αριθμός των δεικτών αλλά και να υπάρχει μια εναρμόνιση τόσο στους ορισμούς όσο και στις μεθοδολογίες όπου αυτό είναι εφικτό. Επίσης στοχεύουμε να εξασφαλίσουμε μία ασφαλή και αξιόπιστη άθροιση των τιμών. Τα προβλήματα είναι αρκετά, προσπαθούμε κι εμείς να τα αντιμετωπίσουμε, παίρνουμε και ερωτήματα από τις Διαχειριστικές Αρχές, συνεργάζονται μαζί μας. Επίσης οι προτεινόμενες διορθώσεις αφορούν τόσο σε επιχειρησιακούς δείκτες αλλά και σε πρόσθετους δείκτες για τους οποίους έχει γίνει κάποιο help desk. Εδώ βλέπετε το πλαίσιο παρακολούθησης των δεικτών, δηλαδή πώς ξεκινάν οι δείκτες εκρών, από την εξειδίκευση, πρόσκληση, τεχνικό δελτίο πράξης, δελτίο δήλωσης επίτευξης δεικτών, διοικητικής επαλήθευσης κλπ. και εδώ είναι τα αποτελέσματα τα οποία για το ΕΤΠΑ τα παίρνουμε από πηγές, δεν είναι τα άμεσα αποτελέσματα. Υπάρχουν αρκετοί παράγοντες αξιοπιστίας του συστήματος δεικτών, αυτά τα έχουμε πάρει από ελέγχους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κύρια ευρήματα είναι σαφείς διαδικασίες, θα πρέπει να είναι σαφείς οι διαδικασίες

για την παρακολούθηση των δεικτών, το πληροφοριακό σύστημα να είναι σε θέση να εξάγει τις τιμές των δεικτών, να γίνονται συχνοί ποιοτικοί έλεγχοι για να αποφεύγονται τα λάθη κυρίως λάθη που αφορούν στη σωρευτικότητα, την αντιστοίχιση αναφορών, τη διπλομέτρηση κλπ. Πάμε να δούμε τώρα για τη νέα προγραμματική περίοδο τι γίνεται με τους δείκτες, τι αλλάζει. Το σίγουρο είναι ότι έχουμε δείκτες τόσο αποτελεσμάτων όσο και εκροών. Λοιπόν, υπάρχει εστίαση στα επιτεύγματα των παρεμβάσεων, άμεσα αποτελέσματα. Τώρα στα τρία ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και Ταμείο Συνοχής έχουμε κοινούς δείκτες τόσο εκροών όσο και αποτελεσμάτων, Η έννοια του αποτελέσματος επαναπροσδιορίζεται στο άμεσο αποτέλεσμα, το μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα διατηρείται στο ΕΚΤ, οι δείκτες καλύπτουν μεγαλύτερο εύρος πολιτικών, υπάρχει ευελιξία των δεικτών και όλα αυτά μας επιτρέπουν να έχουμε και μια συγκρισιμότητα μεταξύ των δεικτών καθώς χρησιμοποιούμε κοινές μεθοδολογίες. Επίσης όλα τα απαραίτητα δεδομένα για την παρακολούθηση της υλοποίησης διαβιβάζονται ηλεκτρονικά κάθε δύο μήνες στην Επιτροπή, πλατφόρμα δηλαδή των ανοιχτών δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επικαιροποιείται σε πραγματικό χρόνο. Πλαίσιο επίδοσης, έχουμε δείκτες εκροών και αποτελέσματος, δεν υπάρχουν χρηματοοικονομικοί δείκτες και βασικά στάδια υλοποίησης, δείκτες εκροών, ορόσημα 2024 αλλά στόχοι για το 2029 αφορούν και στους δείκτες εκροής και στους δείκτες αποτελέσματος. Δεν υπάρχει αποθεματικό επίδοσης, γίνεται μια πρόβλεψη για προγραμματισμό πέντε ετών και στη συνέχεια ανάλογα με την ενδιάμεση αναθεώρηση για τα υπόλοιπα δύο έτη. Ευχαριστώ, τελείωσα την τεχνική παρουσίαση, συνεχίζω τώρα με κάποια βασικά στοιχεία της νέας προγραμματικής περιόδου. Λοιπόν το Μάιο του 2018 επίσημα έχουμε την έναρξη της νέας περιόδου διαπραγμάτευσης, ο προϋπολογισμός είναι στο 1,35 τρις το 1,11% του ΑΕΕ της Ε.Ε. των 27. Παίρνουμε τώρα τη νέα πρόταση κανονισμού για την πολιτική συνοχής, τι έχουμε εδώ; Έχουμε τα 4 ταμεία, ΕΤΠΑ, ΕΚΤ PLUS για το οποίο θα μιλήσει η συνάδελφος στη συνέχεια, Ταμείο Συνοχής, ΕΤΘΑ, μπαίνουν Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, για τα σύνορα, Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας για να καλύψουμε τις νέες ανάγκες. Τι άλλο υπάρχει τώρα διαφορετικό; Ο κανονισμός του Γεωργικού Ταμείου είναι εκτός της νέας πρότασης κανονισμού, είναι σε μία άλλη πρόταση κι εδώ υποβάλλεται ένα στρατηγικό σχέδιο για τους πυλώνες 1 και 2, Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Ταμείο Εγγυήσεων. Ωστόσο υπάρχουν πολλά κοινά της νέας πρότασης κανονισμού τα οποία αφορούν

και στο γεωργικό κανονισμό. Λοιπόν, υπάρχουν αρκετές σημαντικές εξελίξεις, αυτές ενσωματώνονται στην πρόταση της Επιτροπής όπως είναι, η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου, το ότι θέλουμε διασφάλιση υψηλών ρυθμών ανάπτυξης, η ανάγκη για άμυνα και ασφάλεια, η ευελιξία μεταξύ των προγραμμάτων. Οι προτεραιότητες τώρα του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού αναπροσαρμόζονται, αυξάνονται τα χρήματα για έρευνα, καινοτομία, μετανάστευση και διαχείριση συνόρων, ασφάλεια και άμυνα. Όμως υπάρχει μείωση στις δύο παραδοσιακές πολιτικές της χώρας όπως είναι η πολιτική συνοχής και η κοινή αγροτική πολιτική. Τώρα για την Ελλάδα παίρνουμε 19,2 δις έναντι 17,8 δις της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Οι κατηγορίες των περιφερειών γίνονται βάση το 75% έως και το 100% του κατά κεφαλήν ΑΕΠ του μέσου όρου της Ε.Ε. των 27. Οπότε τώρα έχουμε 11 περιφέρειες λιγότερο αναπτυγμένες και 2 περιφέρειες πάνε στην κατηγορία μετάβασης όπως είναι το Νότιο Αιγαίο και η Αττική. Αλλάζουν τα κριτήρια, βασικά προστίθενται και δύο νέα κριτήρια για τα οποία όμως η Ελλάδα έχει ουσιαστικά μηδενικό όφελος. Είναι η μετανάστευση, δηλαδή είσοδος μεταναστών – έξοδος μεταναστών, επειδή βρέθηκε λόγω της κρίσης το άθροισμα εισερχόμενων – εξερχόμενων μεταναστών είναι μηδέν, ουσιαστικά δεν επωφελούμαστε. Υπάρχει και η μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, εδώ λόγω της κρίσης οι τιμές-στόχοι για τη χώρα μας για το 2030 έχουν πιαστεί, δηλαδή ουσιαστικά δεν υπάρχει όφελος και συνεχίζεται η διαπραγμάτευση. Ξέραμε στην τρέχουσα περίοδο 11 θεματικοί στόχοι, εδώ συμπυκνώνονται, μπαίνουν 5 πολιτικοί στόχοι, ενώ υπάρχει έξτρα ο προϋπολογισμός για διαρθρωτικές διοικητικές αλλαγές. Η θεματική συγκέντρωση για το ΕΤΠΑ διαμορφώνεται ως εξής: έρευνα – καινοτομία, τεχνολογίες πληροφορικής – επικοινωνίες και ενίσχυση μικρομεσαίων στο 35%, δράσεις περιβάλλοντος, ενέργειας, κλιματικής αλλαγής 30%, δίκτυα μεταφορών και άλλες υποδομές περίπου 35%. Επιπλέον ένα άλλο σημείο είναι ότι για το ΕΤΠΑ δεσμεύουμε πόρους για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη 6% έναντι του 5% του 2014-2020. Βέβαια όλα αλλάζουν, ειδικά πριν την έγκριση των κανονισμών, οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται, τα βασικά σημεία διαπραγματεύσεων αυτής της νέας περιόδου είναι τα ποσά, η διάρθρωση του πολιτισμού, οι μειωμένοι πόροι στις παραδοσιακές πολιτικές συνοχής και κοινή αγροτική πολιτική, τα μειωμένα ποσοστά συγχρηματοδότησης και προκαταβολών, η επαναφορά του κανόνα $n+2$, παύει το $n+3$ της τρέχουσας προγραμματικής, η

υποχρέωση να έχουν εκπληρωθεί αιρεσιμότητες σε ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. Η διαβούλευση είναι απαιτητική, υπάρχει συνεργασία και επιβάλλεται συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς όπως τα άλλα υπουργεία, η αυτοδιοίκηση και οι κοινωνικοοικονομικοί εταίροι. Ευχαριστώ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Κι εμείς σας ευχαριστούμε κυρία Πουρνάρα και τώρα να δώσουμε το λόγο στην κυρία Κουρούση ώστε ενόψει της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2021-2027 να μας παρουσιάσει την εισήγησή της από την πλευρά της ΕΥΣΕΚΤ σχετικά με τον κανονισμό του ΕΚΤ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ (ΕΥΣΕΚΤ)

ΚΟΥΡΟΥΣΗ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ

Υπάρχει ένα συν στην άκρη και θα καταλάβουμε αμέσως μετά γιατί έχει μπει αυτό το συν. Το καινούριο ΕΚΤ, το ΕΚΤ PLUS δεν αλλάζει τις πολιτικές στις οποίες συμβάλλει οι οποίες αφορούν στην απασχόληση, την παραγωγικότητα στην εργασία, στην κινητικότητα των εργαζομένων, εκπαίδευση-κατάρτιση και την προώθηση κοινωνικής ένταξης και της υγείας, αυτά δηλαδή που υποστήριζε και στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο, αυτό που αλλάζει κάπως είναι το γενικό πλαίσιο κάτω από το οποίο υποστηρίζονται αυτές οι πολιτικές. Στην καινούρια προγραμματική περίοδο τα βασικά που προσδιορίζουν αυτό το γενικό πλαίσιο είναι η προώθηση της αποδοτικότερης και πιο ανθεκτικής κοινωνικής Ευρώπης, είναι ο στόχος πολιτικής που αφορά στο καινούριο ΕΚΤ, είναι η υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων από τον οποίο προκύπτουν οι βασικές αρχές πάνω στις οποίες θα πρέπει να στηρίζεται ό,τι χρηματοδοτεί το ΕΚΤ και πολύ σημαντικό είναι η συμβολή στην υλοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών και των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εγκρίνονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου. Αυτό είναι ένα στοιχείο το οποίο εμφανίζεται με πολύ μεγάλη έμφαση στον κανονισμό που σημαίνει ότι ένα πολύ σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΕΚΤ θα πρέπει να δεσμευτεί και να ικανοποιήσει αυτές τις

συστάσεις που προκύπτουν από το εξάμηνο που αφορούν διαρθρωτικές αλλαγές. Τώρα η πρόταση αυτή που παρουσιάζεται, ένα πολύ βασικό της σημείο είναι ότι προστίθενται στον κανονισμό του ΕΚΤ, συγχωνεύονται μάλλον 5 ταμεία, είναι το παλιό ΕΚΤ, είναι η Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων (ΠΑΝ) η οποία ήταν ένα ξεχωριστό κομμάτι που κόλλαγε δίπλα στο ΕΚΤ στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο, είναι το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας στους Απόρους, αυτό που ξέρουν ως ΤΕΒΑ/FEAD, το Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία, αυτό που ονομάζουμε EaSI και το πρόγραμμα για τη δράση της Ένωσης στο τομέα της υγείας, μην πάει το μυαλό σας στις δράσεις υγείας που χρηματοδοτούμε τώρα από το ΕΚΤ, πρόκειται για άλλου τύπου παρεμβάσεις που έχουν να κάνουν για παράδειγμα με την αντιμετώπιση επιδημιών, με την διαμόρφωση και διάχυση ευρωπαϊκής νομοθεσίας για θέματα υγείας, με την αντιμετώπιση σπάνιων ασθενειών, τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας κλπ. Η βασική αλλαγή λοιπόν είναι αυτή η συγχώνευση των 5 ταμείων που έγινε για τον εξορθολογισμό και την απλούστευση του τοπίου της χρηματοδότησης και τη δημιουργία πρόσθετων ευκαιριών για συνέργειες μέσω ολοκληρωμένων προσεγγίσεων χρηματοδότησης. Από αυτά τα 5 ταμεία, τα 3 πρώτα υλοποιούνται με τη μέθοδο της επιμερισμένης διαχείρισης που είναι αυτό που ξέρουμε στο ΕΣΠΑ, ενώ τα άλλα 2 υλοποιούνται μέσω της άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης. Αυτός είναι ο λόγος μάλλον, δηλαδή το γεγονός ότι ο κανονισμός του ΕΚΤ ο καινούριος περιλαμβάνει εργαλεία που υλοποιούνται και με τους τρεις τρόπους, επιμερισμένης, άμεσης - έμμεσης διαχείρισης είναι και ο λόγος για τον οποίο η δομή του κανονισμού χωρίζεται στα τρία, για κάθε τρόπο υλοποίησης - εφαρμογής υπάρχει και ένα ξεχωριστό κεφάλαιο. Εμείς εστιάζουμε στο κομμάτι του κανονισμού που αφορά στην επιμερισμένη διαχείριση του ΕΚΤ, το αντίστοιχο δηλαδή με αυτό που είχε ο κανονισμός του ΕΚΤ στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Είναι όμως σημαντικό να ξέρουμε ότι πριν από τον κανονισμό του ΕΚΤ υπάρχει ο γενικός κανονισμός ο οποίος περιγράφει τους στόχους πολιτικής που υποστηρίζονται από όλα τα ταμεία, τις ρυθμίσεις για τον προγραμματισμό, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη διαχείριση, τον έλεγχο, την ενημέρωση και την επικοινωνία. Ως εκ τούτου ο κανονισμός του ΕΚΤ έρχεται να θεσπίσει κανόνες συμπληρωματικούς προς το γενικό κανονισμό, επομένως όποιος θέλει να έχει μια ολοκληρωμένη εικόνα για το πώς θα υλοποιηθεί το ΕΚΤ στην επόμενη

προγραμματική περίοδο, θα πρέπει να διαβάσει και το γενικό κανονισμό και τον κανονισμό του ΕΚΤ. Η καινούρια προγραμματική περίοδος έχει πέντε στόχους πολιτικής, μπορούμε να πούμε ότι ο στόχος πολιτικής αυτό που στην τρέχουσα περίοδο λέμε θεματικός στόχος, και το ΕΚΤ αναφέρεται στον τέταρτο στόχο πολιτικής που ονομάζεται «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη - εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων». Αυτός ο στόχος πολιτικής διαρθρώνεται σε 11 ειδικούς στόχους που οι ειδικοί στόχοι είναι αυτό που σε αυτήν την περίοδο πάνω-κάτω ονομάζουμε επενδυτικές προτεραιότητες. Οι 11 ειδικοί στόχοι – δεν τους διαβάζω, τους βλέπετε – διακρίνονται σε τρία πεδία: απασχόληση, εκπαίδευση, ένταξη, αντιστοιχεί δηλαδή με τους θεματικούς στόχους και τις επενδυτικές προτεραιότητες που έχουμε πάνω-κάτω σε αυτήν την προγραμματική περίοδο. Υπάρχει ειδική αναφορά στους υπηκόους τρίτων χωρών, καθώς και στην αντιμετώπιση της υλικής στέρησης, το πρόγραμμα ΤΕΒΑ δηλαδή που έχουμε τώρα και εκτός από τη συνεισφορά του ΕΚΤ σε αυτούς τους ειδικούς στόχους, ο κανονισμός προβλέπει ότι μπορεί να συμβάλλει και στους ειδικούς στόχους όλων των υπολοίπων στόχων πολιτικής, με στόχο μια πιο έξυπνη και πιο πράσινη Ευρώπη. Όσον αφορά στις οριζόντιες αρχές όλα τα προγράμματα του ΕΚΤ PLUS θα πρέπει να διασφαλίζουν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλη την προετοιμασία, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση. Θα πρέπει επίσης να προωθούν τη μετάβαση από την ιδρυματική και οικιακή φροντίδα στην οικογενειακή και την κοινοτική φροντίδα, ιδίως για εκείνους που αντιμετωπίζουν πολλαπλές διακρίσεις και δεν πρέπει να υποστηρίζει καμιά δράση που συμβάλλει στο διαχωρισμό ή στον κοινωνικό αποκλεισμό. Όσον αφορά στη συνέπεια και στη θεματική συγκέντρωση που περιγράφονται στην πρόταση για τον κανονισμό στο άρθρο 7, να υπενθυμίσω ότι οι πόροι του ΕΚΤ PLUS όπως είπα και πριν επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση όσων προσδιορίζονται στο ευρωπαϊκό εξαμηνιο και στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων λαμβάνοντας υπόψη τον πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων. Για το λόγο αυτό η πρόταση του κανονισμού προβλέπει ένα κατάλληλο ποσό πόρων για την υποστήριξη των ειδικών συστάσεων ανά κράτος-μέλος και των προκλήσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεν προσδιορίζεται πόσο θα είναι αυτό το ποσοστό και πώς θα προσδιορίζεται, αυτό που λέγεται στην πρόταση είναι ότι θα γίνεται σε πολύ στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο κανονισμός προβλέπει επίσης

τουλάχιστον 25% για τις δράσεις κοινωνικής ένταξης εκ των οποίων 2% θα πρέπει να δεσμεύεται για τις δράσεις που αφορούν στην υλική στέρηση δηλαδή το πρώην ΤΕΒΑ, κομμάτι του 25%, εκτός από περιπτώσεις που κάποιες χώρες δεν έχουν τόσο έντονο πρόβλημα φτώχειας, επομένως αυτό το 2% δε θα δεσμεύεται για τον ειδικό στόχο της υλικής στέρησης, θα μπορεί να δεσμεύεται για τον ειδικό στόχο της ένταξης. Μια άλλη δέσμευση αφορά στις δράσεις για νέους από 15 έως 29 ετών οι οποίοι είναι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευση, κατάρτισης για τους οποίους στα κράτη-μέλη που ο μέσος όρος ανεργίας τους ξεπερνά το μέσο όρο των Ευρωπαϊκών χωρών, θα έπρεπε κατ' ελάχιστο 10% των πόρων του ΕΚΤ να δεσμεύονται για δράσεις για αυτήν την ομάδα, με στοχοθέτηση μέχρι το 2025 και μετά σε περίπτωση που το ποσοστό ανεργίας παραμένει τόσο υψηλό θα στοχοθετείται άλλο ένα τουλάχιστον 10% για τα υπόλοιπα δύο έτη της προγραμματικής περιόδου. Προβλέπεται ότι θα πρέπει να υπάρχουν στα επιχειρησιακά προγράμματα ξεχωριστοί άξονες για το ΤΕΒΑ, για τις δράσεις για τους νέους 25-29 εκτός απασχόλησης, κατάρτισης, εκπαίδευσης και ένας ή περισσότεροι άξονες ξεχωριστοί για τις δράσεις που θα πρέπει να υλοποιηθούν για να ανταποκριθούν στις συστάσεις των ευρωπαϊκών εξαμήνων. Επίσης ξεχωριστός άξονας για την κοινωνική καινοτομία, κοινωνικό πειραματισμό και αυτά που σε αυτήν την περίοδο ονομάζουμε ΤΑΠΤοΚ ή CLLD/LEADER τουλάχιστον ένας άξονας για αυτά με χρηματοδότηση που μπορεί να φθάσει μέχρι το 95% και διάθεση πόρων μέχρι μάλιστα 5% των πόρων του ΕΚΤ. Όσον αφορά στην επιλεξιμότητα δεν είναι επιλέξιμα αγορά γης, αγορά ακινήτων, υλοποίηση υποδομών, είναι επιλέξιμη η αγορά επίπλωσης, εξοπλισμού και οχημάτων μόνο εφόσον είναι αναγκαία για την επίτευξη του στόχου της πράξης, ή τα αντικείμενα αυτά αποσβένονται πλήρως ή η αγορά τους είναι η πλέον οικονομική λύση. Ένα καινούριο στοιχείο που μπαίνει στον κανονισμό το οποίο είναι και αντικείμενο έντονης συζήτησης και διαβούλευσης με τα κράτη-μέλη αφορά στις άμεσες δαπάνες προσωπικού, μισθοδοσίας δηλαδή, όπου αυτή η πρόταση προσδιορίζει ότι δεν πρέπει να είναι υψηλότερη από το 100% της συνήθους αμοιβής για το συγκεκριμένο επάγγελμα στο κράτος-μέλος βάση στοιχείων της Eurostat, δεν είναι σαφές αν και πώς θα γίνει πράξη αυτή η πρόταση. Τέλος για τους δείκτες δε θα πω τίποτα γιατί τα είπε η συνάδελφος πριν, το μόνο που θα πω είναι ότι εκτός από τη μείωση των δεικτών, οι δείκτες αναφέρονται σε ειδικό στόχο, αναλύονται ανά φύλο, τρεις επιλογές,

αρσενικό, θηλυκό, μη δυαδικό σε περιπτώσεις που υπάρχουν στοιχεία σε μητρώα ή διοικητικές πηγές, το κράτος-μέλος θα πρέπει να επιτρέπει στη Διαχειριστική Αρχή να συλλέγει τα στοιχεία των δεικτών από αυτές τις πηγές και η μεταβίβαση των στοιχείων στην Επιτροπή θα γίνεται έξι φορές το χρόνο, ανά δίμηνο. Ευχαριστώ πολύ. Με την ευκαιρία λοιπόν, να κάνω μια επικαιροποίηση στις ημερομηνίες που αφορούν στις μελέτες αξιολόγησης για τις οποίες έχει ευθύνη η ΕΥΣΕΚΤ. Η μελέτη εναρμόνισης επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής έχει τελειώσει και πολύ σύντομα θα βγουν τα ευρήματα τα οποία η ΕΥΣΕΚΤ σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ η οποία πληρώνει τη μελέτη αυτή για την οποία έχει κάνει προδιαγραφές η ΕΥΣΕΚΤ, θα μπορούν να κάνουν διάχυση και να στείλουν σε όλους τα αποτελέσματα. Όσον αφορά στη μελέτη αξιολόγησης των δομών για τις γυναίκες, των ξενώνων και των συμβουλευτικών δομών, έχει αρχίσει η σύνταξη των προδιαγραφών, όμως αυτή τη στιγμή συμβασιοποιείται και τα αποτελέσματα θα είναι διαθέσιμα σε έξι μήνες. Τέλος πάλι σε συνεργασία με το την ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔΕΔΒΜ που πληρώνει τη μελέτη και συνεργάζεται με εμάς, η μελέτη για την αξιολόγηση του προγράμματος παράλληλης στήριξης δηλαδή για τους μαθητές με αναπηρία, εξειδικεύεται τώρα και προγραμματίζεται να ολοκληρωθεί το 2019. Όσον αφορά σε άλλες οριζόντιες μελέτες αξιολόγησης δράσεων του ΕΚΤ, αυτές ανάλογα με την ωριμότητα και την πρόοδο των δράσεων σε επίπεδο χώρας θα επανασχεδιαστεί ο προγραμματισμός των αξιολογήσεών τους. Ευχαριστώ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Κι εμείς σας ευχαριστούμε και δίνουμε ευθύς αμέσως το λόγο στην κυρία Βίκη Καζά από την ΕΥΣΕ για τη δική της παρουσίαση σε σχέση με την υλοποίηση του έργου και κάποιες διαδικασίες επιτάχυνσης.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (ΕΥΣΕ)

www.pepba.gr

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ε.ΧΙ.1_1
Εκ.: 2^η 11.02.2019

56/105

ΚΑΖΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Καλησπέρα λοιπόν και από εμένα, καταρχάς δεν μπορώ να μην ευχαριστήσω τη Διαχειριστική Αρχή, τον Προϊστάμενο και τα στελέχη για τη φιλοξενία, για την οργάνωση της 4^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης και κυρίως για την άψογη συνεργασία μας. Τώρα, ακούσαμε τι προβλέπει η πρόταση της Επιτροπής για την νέα προγραμματική περίοδο, εγώ θα γυρίσω λίγο στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο και θα δώσω κάποια στοιχεία για την πορεία υλοποίησης του ΕΣΠΑ στο σύνολό του καθώς επίσης και για τους στόχους δαπανών που έχουμε θέσει για το 2018. Εδώ βλέπουμε τη συνολική ενεργοποίηση του ΕΣΠΑ με στοιχεία ΟΠΣ 29/10/2018, αναφέρθηκαν ήδη από τον κύριο Λογοθέτη, ίσως είναι λίγο τα ποσοστά πιο υψηλά διότι είναι πιο πρόσφατα τα στοιχεία, δε θα μείνω πολύ σε αυτήν τη διαφάνεια απλά να σημειώσω ότι όσον αφορά στα ΠΕΠ βλέπουμε ότι η ενεργοποίηση είναι πιο υψηλή σε σχέση με το μέσο όρο των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και αγγίζει το 100% του προϋπολογισμού τους. Τώρα ίσως μεγαλύτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι επόμενες διαφάνειες που θα δείξουμε στις οποίες απεικονίζεται η υλοποίηση των προγραμμάτων ανά θεματικό στόχο. Εδώ βλέπουμε την υλοποίηση σε απόλυτες τιμές και η μπάρα με το μπλε χρώμα δείχνει τους πόρους που έχουν κατανεμηθεί ανά θεματικό στόχο, αυτό που παρατηρούμε είναι ότι οι θεματικοί στόχοι με τους περισσότερους προγραμματικούς πόρους είναι οι θεματικοί στόχοι 6 και 7 δηλαδή το περιβάλλον και οι μεταφορές στους οποίους έχει κατανεμηθεί περίπου το 1/3 των συνολικών πόρων του ΕΣΠΑ και ακολουθούν οι θεματικοί στόχοι 4 της ενέργειας και 8 ο θεματικός στόχος του ΕΚΤ για την απασχόληση. Τώρα ως προς τις εντάξεις, καλύτερη είναι η εικόνα στην επόμενη διαφάνεια όπου βλέπουμε την υλοποίηση σε ποσοστιαίες μονάδες, υψηλά ποσοστά εντάξεων παρουσιάζει ο θεματικός στόχος 4 με 92% και ακολουθούν άλλοι τέσσερις θεματικοί στόχοι, οι κλασικοί τομείς 6 και 7 όπως είπαμε περιβάλλον και μεταφορές, ο θεματικός στόχος 8 που αγγίζει το 70% και βλέπουμε και το θεματικό στόχο 10 που είναι οι υποδομές στην εκπαίδευση ο οποίος έχει κι αυτός υψηλά ποσοστά εντάξεων. Σε επίπεδο δαπανών, βλέπουμε ότι η απορρόφηση σε ποσοστιαίες μονάδες είναι αρκετά καλή στους θεματικούς στόχους 8, 9 και 10 με δαπάνες πάνω από 1,3 δις που αντιστοιχεί περίπου στο 1/3 του συνόλου των δαπανών. Επίσης 1/3 των δαπανών μας προέρχεται και από τους θεματικούς στόχους 4, 6 και 7. Τέλος όσον αφορά στους θεματικούς στόχους 1, 2 και 3 που

δεν αναφέρθηκαν παρουσιάζουν σχετικά μικρή υλοποίηση, ωστόσο έχουν επιλυθεί σε μεγάλο βαθμό μια σειρά από οριζόντια ζητήματα που είχαμε όλο το προηγούμενο διάστημα και ευελπιστούμε ότι θα έχουν και αυτοί ταχύτερη υλοποίηση ώστε το επόμενο διάστημα να μας φέρουν κι αυτοί δαπάνες. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να σταθούμε λίγο στην εικόνα που έχουν τα ΠΕΠ σήμερα, καταρχάς να επισημάνουμε ότι πάνω από 50% των πόρων που διαχειρίζονται τα ΠΕΠ κατανέμονται σε τρεις θεματικούς στόχους δηλαδή περίπου 3,5 δις κατανέμονται στο θεματικό στόχο του περιβάλλοντος, των μεταφορών και στο θεματικό στόχο 9 που είναι η κοινωνική ένταξη και η καταπολέμηση της φτώχειας. Προχωρώ στην επόμενη διαφάνεια, υψηλά ποσοστά εντάξεων παρουσιάζει ο θεματικός στόχος 10, εδώ είναι οι υποδομές εκπαίδευσης δηλαδή τα σχολεία. Επίσης ξεπερνά το 100% του προϋπολογισμού και ακολουθούν οι θεματικοί στόχοι περιβάλλον και μεταφορές που εδώ έχουμε τα phasing και τα μεταφερόμενα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου αλλά και ο θεματικός στόχος 5 που είναι η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, εδώ βλέπουμε και ένα σημείο διαφοροποίησης σε σχέση με τα συνολικά προγράμματα του ΕΣΠΑ όπου πολύ καλά ποσοστά εντάξεων έχει ο θεματικός στόχος 4 και όχι 5. Τέλος σε επίπεδο δαπανών, το 1/3 των δαπανών μας προέρχεται από το θεματικό στόχο 9 που εδώ έχουμε και δαπάνες του ΕΚΤ και του ΕΤΠΑ, δομές υγείας και κοινωνικές υποδομές. Οι θεματικοί στόχοι 6 και 7 όπως είπαμε έχουν πολύ καλή ενεργοποίηση και απορρόφηση διότι εδώ έχουμε δαπάνες που προέρχονται από phasing και μεταφερόμενα και τέλος οι θεματικοί στόχοι 4 της ενέργειας και 8 της απασχόλησης βλέπουμε ότι έχουν σχετικά μικρή απορρόφηση και αυτό οφείλεται κυρίως σε κάποια οριζόντια ζητήματα που είχαμε όσον αφορά στον ΚΕΝΑΚ και στο πλαίσιο καταρτίσεων τα οποία όμως αυτά έχουν επιλυθεί, οπότε και σε αυτούς τους θεματικούς στόχους περιμένουμε μια πολύ καλύτερη εικόνα στο επόμενο διάστημα. Αυτή είναι εν συντομία η εικόνα που παρουσιάζουν τα προγράμματα του ΕΣΠΑ σήμερα και προχωράμε στο δεύτερο μέρος της παρουσίασης που αφορά στους στόχους δαπανών που έχουμε θέσει για το 2018. Όπως είπε και ο κύριος Λογοθέτης, ο στόχος μας για το 2018 είναι η εισροή κοινοτικών πόρων ύψους 2,5 δις και προς αυτήν την κατεύθυνση καταβάλλεται προσπάθεια από όλους τους φορείς κα από εμάς, από τις υπηρεσίες της ΕΑΣ αλλά και από όλες τις Διαχειριστικές Αρχές και τους δικαιούχους για τη μεγιστοποίηση των δαπανών μέχρι το τέλος του έτους. Ο δεύτερος στόχος μας

αναφέρθηκε και πριν, είναι η επίτευξη του κανόνα $n+3$. Γενικά για την πλειοψηφία των επιχειρησιακών προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένου και του προγράμματος του Βορείου Αιγαίου, δεν υπάρχει κίνδυνος απώλειας πόρων, ωστόσο θα ήθελα να κάνω μία επισήμανση, ο τρόπος υπολογισμού του $n+3$ μετακυλύει την πίεση υλοποίησης αλλά και παραγωγής δαπανών στο τελευταίο έτος εφαρμογής των προγραμμάτων και τι σημαίνει αυτό; Θα δούμε ένα απλό παράδειγμα του Βορείου Αιγαίου για να γίνει κατανοητό, εάν για κάθε έτος απλά καλύπτουμε την υποχρέωση του $n+3$, τότε αυτό σημαίνει ότι το 2023 θα πρέπει να απορροφήσουμε σχεδόν το μισό πρόγραμμα που είναι 150 εκατ. και αν σε αυτό προσθέσουμε και το γεγονός ότι το 2023 είναι το πρώτο έτος εφαρμογής του $n+2$ για τη νέα προγραμματική περίοδο καταλαβαίνουμε ότι δεν μπορούμε να μένουμε σε αυτό και θα πρέπει τα προγράμματα να επιτυγχάνουν ετησίως πολύ υψηλότερη απορρόφηση. Με βάση την εικόνα που έχουμε από τα επικαιροποιημένα σχέδια δράσης δαπανών του Σεπτεμβρίου από τις Διαχειριστικές Αρχές, διαπιστώνουμε μία μεταβολή των προβλέψεων προς τα κάτω σε σχέση με τις αρχικές και μία σχετική υστέρηση δαπανών, ωστόσο θεωρούμε ότι αυτή η υστέρηση θα καλυφθεί του χρόνου διότι παραδοσιακά το τελευταίο τρίμηνο έχουμε τη μεγαλύτερη παραγωγή δαπανών. Για να καλύψουμε βέβαια αυτό το στόχο θα πρέπει να γίνει μία προσπάθεια από όλους μας και για την επιτάχυνση της υλοποίησης των ήδη ενταγμένων έργων αλλά και για να κάνουμε όλες εκείνες τις ενέργειες που απαιτούνται ώστε να έχουμε και νέα έργα τα επόμενα χρόνια που θα μας δώσουν ακόμα περισσότερες δαπάνες. Εμείς προς αυτήν την κατεύθυνση δίνουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στην παρακολούθηση των κρίσιμων έργων και ποια είναι αυτά; Είναι έργα που προσδιορίζονται από τη Διαχειριστική Αρχή στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης δαπανών, είναι έργα που επηρεάζουν σημαντικά την επίτευξη των στόχων δαπανών του προγράμματος και είναι έργα που έχουν μια δυναμική αποτύπωση με την έννοια ότι μπορεί να προστίθενται και να αφαιρούνται από τον κατάλογο των κρίσιμων έργων ανάλογα με την εξέλιξή τους. Όσον αφορά στο Βόρειο Αιγαίο, η εικόνα δόθηκε πολύ καλύτερα από τους συναδέλφους της Διαχειριστικής Αρχής, ο στόχος μας είναι 18 εκατ. για το 2018 τα οποία θα προέλθουν κυρίως από ενταγμένα έργα και σε ένα μικρότερο βαθμό από phasing, θέλουμε δηλαδή μέχρι το τέλος του έτους να φθάσουμε περίπου στο 18,7% του προϋπολογισμού του προγράμματος και εδώ θέλω να σημειώσω ότι σήμερα βρισκόμαστε ως προς την

επίτευξη του στόχου περίπου στο 55% που αυτό το ποσοστό είναι πάνω από το μέσο όρο των ΠΕΠ, είστε δηλαδή στην 4^η θέση σε σχέση με τα υπόλοιπα ΠΕΠ. Αυτή είναι μια πολύ θετική εικόνα γιατί αναγνωρίζουμε την προσπάθεια που έχει γίνει όλα αυτά τα χρόνια και θα ήθελα να τονίσω ότι και για το επόμενο χρονικό διάστημα πρέπει να γίνει ακόμη μεγαλύτερη προσπάθεια διότι οι απαιτήσεις όπως είπαμε είναι πολύ υψηλές. Κλείνοντας θα πω δύο κουβέντες για τα ημιτελή έργα του 2007-2013 στο ΠΕΠ Κρήτη και Νήσων Αιγαίου έχουμε 4 ημιτελή, 3 στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, δεν έχουμε πρόβλημα, δεν έχουν κίνδυνο ολοκλήρωσης, βρίσκονται στο στάδιο είτε διοικητικής είτε διαχειριστικής ολοκλήρωσης, θα κλείσουν μέχρι το τέλος του έτους. Εμείς θα πρέπει να υποβάλλουμε την τελική δήλωση ολοκλήρωσης στις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 31/03/2019 και στο πλαίσιο της παρακολούθησης των ημιτελών έργων έχουμε προγραμματίσει μια τεχνική συνάντηση με τις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 14/12/2018 για να εξετάσουμε την πορεία υλοποίησης όλων των ημιτελών του ΕΣΠΑ. Αυτά είχα να πω κι εγώ, ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Κι εμείς σας ευχαριστούμε και να δώσουμε το λόγο στον κύριο Λογοθέτη. Κύριε Λογοθέτη, ο λόγος σε σας.

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ & ΕΣΠΑ

ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ευχαριστώ και πάλι, απλώς δύο θέματα που έχουν θιχτεί, το ένα είναι η υποστήριξη των δικαιούχων, νομίζω ότι ο στόχος μας είναι να υποστηρίζουμε δικαιούχους, έχουμε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή, προτεραιότητά μας είναι οι δαπάνες του 2018 και έχουμε πει με τη Διαχειριστική Αρχή ή όποια Διαχειριστική θέλει, πολύ στοχευμένα σε δικαιούχους να πηγαίνουμε να τους υποστηρίζουμε ώστε όπως έχουμε κάνει και άλλες χρονιές να μπορέσουν να έρθουν δαπάνες. Είναι πάρα πολύ σημαντικό, περιμένουμε από εσάς το feedback για να συνεχίσουμε την ενεργοποίηση των μηχανισμού αυτού. Ένα σημείο είναι αυτό, το δεύτερο, αναφερθήκαμε όλοι στην υπερδέσμευση, υπάρχει

υπερδέσμευση. Δεν χρειάζεται να περιμένουμε να εντάξουμε, να συμβασιοποιήσουμε, να πάρουμε εκπώσεις, να δημιουργήσουμε κενό για να ξανα εντάξουμε. Φυσικά το 220% είναι λίγο πλασματικό. Είχαμε περιπτώσεις και στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο με 220%, να μην αναφερθούμε σε ονόματα ή προγράμματα, με την προσπάθεια που έγινε με την υπερδέσμευση αυτή καταφέραμε οριακά να κλείσουμε το πρόγραμμα. Συνεπώς καλό είναι να εντάσσουμε, όταν συμβασιοποιούμε να εκκαθαρίζουμε, να ξανα εντάσσουμε με μία λογική σειρά. Το να δώσουμε σε κάποιο πρόγραμμα ένα 200-220% δεν μας εξασφαλίζει το ομαλό κλείσιμο. Από την άλλη μεριά καλό είναι να προσέχουμε λίγο και τη χρήση εθνικών πόρων. Πάντως η χρήση υπερδέσμευσης από την πλευρά τη δική μας για την επιτάχυνση, είναι κάτι το οποίο το έχουμε κάνει και μπορούμε να συνεχίσουμε να το κάνουμε. Είναι προγραμματισμός σας, πείτε μας πότε θέλετε να το συνεχίσουμε. Αναφερθήκατε στην ωρίμανση των μελετών, σας έχει έρθει μια πρόσκληση να χρηματοδοτήσουμε μελέτες νέας προγραμματικής περιόδου. Είναι πάρα πολύ κρίσιμο, η νέα προγραμματική έχει πολύ μεγαλύτερες απαιτήσεις, πρέπει να έχουμε ώριμα έργα και καλό θα ήταν συνεπώς να μπορέσουμε να τα ξεκινήσουμε, να τα ωριμάσουμε γιατί πριν η Βίκη ανέφερε ότι αν πάμε με τον κανόνα $n+3$ θα χρειαστούμε το 2023 150 εκατ. Με τη νέα προγραμματική περίοδο θα έχουμε τον κανόνα $n+2$, άρα στο 2023 έχουμε ένα πρόσθετο 8% που είναι περίπου, αν έχουμε ένα ίδιο πρόγραμμα 300 εκατ. είναι άλλα περίπου 30 εκατ. Άρα 150 εκατ. και 30 εκατ. θέλουμε γύρω στα 180 εκατ. Έχουμε 600 εκατ. άρα τα νούμερα είναι τρομαχτικά. Συνεπώς πρέπει να ενεργοποιήσουμε αυτήν την πρόσκληση, να ωριμάσουμε έργα, είναι πάρα πολύ κρίσιμο για να μπορέσουμε να κάνουμε και το ομαλό κλείσιμο, είναι ένα τεράστιο στοίχημα, αλλά και να μπορέσουμε να καλύψουμε το $n+2$ που είναι μια απαίτηση του κανονισμού. Επίσης το μεγάλο μειονέκτημα είναι ότι έχουμε χαμηλές προκαταβολές στη νέα προγραμματική και έχουμε και πολύ χαμηλά ποσοστά συγχρηματοδότησης σε σχέση με την τρέχουσα. Αυτά είναι τα δύο σημεία που πρέπει πιστεύω να προσέξουμε πάρα πολύ για να μπορέσουμε και να κλείσουμε τα έργα ομαλά αλλά να μπορέσουμε να ωριμάσουμε και έργα για την επόμενη προγραμματική περίοδο. Πολύ πολύ γρήγορα για το «Μηχανισμό Συνδέοντας την Ευρώπη» που είναι κεντρική διαχείριση, συμπληρωματικός, σημαντικοί πόροι με το ΕΣΠΑ. Στην επόμενη, είχαμε περίπου 29 δις, 11 δις περίπου είναι Ταμείο Συνοχής, 580 εκατ.

κοινοτική συνδρομή δικιά μας, την έχουν δεσμεύσει στο σύνολό της. Το Διευρωπαϊκό Δίκτυο όπως είναι αποτυπωμένο τώρα, ο κεντρικός διάδρομος ο δικός μας, δε φαίνεται το αναλυτικό δίκτυο, εγκεκριμένα έργα έχουμε μέχρι τώρα περίπου 1 δις και έχουμε βάλει πολλές προτάσεις ακόμα, άρα το ποσό αυτό θα αυξηθεί. Εδώ είναι ένας κατάλογος έργων, δε νομίζω να αναφερθούμε, έχουμε πολύ σημαντικά έργα πάνω Λιονοκλάδι – Δομοκός, έχουμε σημαντικά κομμάτια από Κόρινθο μέχρι Πάτρα. Πάμε στη νέα προγραμματική, έχουμε κάνει ένα σχεδιασμό σε ό,τι αφορά στους χάρτες, τους έχουμε εμπλουτίσει ώστε να αυξήσουμε τις επιλεξιμότητες και να μπορέσουμε να χρηματοδοτήσουμε έργα στη νέα προγραμματική περίοδο και επίσης έχουμε τονίσει επανειλημμένα το θέμα της σχετικότητας. Είναι κάτι το οποίο το βάζουμε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή πάρα πολύ συχνά, πάρα πολύ έντονα και στον κανονισμό το γενικό και στον κανονισμό του Ταμείου Συνοχής, πιστεύουμε κάποια στιγμή να έχουμε θετική ανταπόκριση, θέλει συνεργασία. Εδώ είναι το παράρτημα το annex του δικού μας, του διαδρόμου με τις προσθήκες που έχουμε κάνει ώστε οι επιλεξιμότητες που έχουμε δώσει να μπορούμε να τις καλύψουμε χρηματοδοτικά.

Νέα προγραμματική περίοδος, πάρα πολλά χρήματα, 42 δις, περίπου 11 δις θα είναι για Ταμείο Συνοχής, την Παρασκευή μάθαμε ότι 830 εκατ. θα είναι η ποσόστωσή μας σε κοινοτική συνδρομή στη νέα προγραμματική και εδώ μιλάμε για τεράστια νούμερα, άρα και εδώ χρειαζόμαστε πολύ σημαντική προετοιμασία. Εδώ είναι κάποια τεχνικά στοιχεία, δε χρειάζεται να μπούμε στη λεπτομέρεια. Να πάμε στην πρόσκληση του 2019 η οποία θα βγει, χρηματοδοτεί δράσεις πάνω στο αναλυτικό δίκτυο, λιμάνια, δρόμους και σιδηροδρόμους, είναι πολύ σημαντική η πρόσκληση αυτή, είναι 100 εκατ. δεν είναι πολλά τα χρήματα, παρόλα αυτά μπορούμε να χρηματοδοτήσουμε μελέτες ωρίμανσης. Άρα το συγκρατούμε, να συνεργαστούμε για να μπορέσουμε οποιαδήποτε μελέτη ωρίμανσης, σε κάποια λιμάνια, Χίου, Μυτιλήνης ή ό,τι άλλο χρειαστεί να το χρηματοδοτήσουμε για να μπορέσουμε να έχουμε ώριμα έργα στη νέα προγραμματική. Ευχαριστούμε πάρα πολύ για την προσοχή σας.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Νομίζω ότι δικαίως παίρνετε χειροκρότημα γι αυτήν την ειδική παρέμβαση, θεωρώ ότι πραγματικά το να δίνεται η δυνατότητα για να χρηματοδοτηθούν μελέτες ωρίμανσης είναι πάρα πολύ σημαντικό, πάρα πολύ αναγκαίο, έχει άλλωστε επισημανθεί από όλους. Έχοντας ολοκληρώσει τον κύκλο των εισηγήσεων νομίζω ότι μπορούμε να περάσουμε στον κύκλο των παρεμβάσεων και θα ήθελα σιγά σιγά να ξεκινήσουμε, βλέπω τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, ο λόγος λοιπόν σε σας.

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΟΓΓΟΛΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

Καλησπέρα, ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκληση, Βασίλης Γογγολίδης από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας. Έχοντας καταγωγή από τη Μυτιλήνη, είναι διπλή χαρά για μένα που βρίσκομαι εδώ και που ακούω τις επιδόσεις του ΠΕΠ όπως μας ενημέρωσαν αρκετοί συνάδελφοι και σεις κυρία Περιφερειάρχη. Έχουμε μια μακρόχρονη συνεργασία όχι μόνο στο πλαίσιο της προγραμματικής αλλά από την προετοιμασία. Οι έννοιες «έξυπνη εξειδίκευση», «επιχειρηματική ανακάλυψη» που τέλος πάντων τότε ήταν κάτι πολύ άγνωστο σε όλους, μαζί έτσι ματώσαμε για να μάθουμε τι σημαίνουν όλα αυτά και προχωράμε. Ως εκπρόσωπος της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας θα πω αυτό που ως συνήθως λέμε, όχι μόνο εμείς, το λένε κι άλλοι, οι μελέτες, ότι η έρευνα είναι καταλύτης λοιπόν της καινοτομίας και αυτό αναγνωρίζεται και στο πλαίσιο του τρέχοντος ΕΣΠΑ αλλά βλέπουμε, ενημερωθήκαμε, βλέπουμε τα σχέδια των κανονισμών και στο πλαίσιο της επόμενης προγραμματικής περιόδου πάλι τίθεται έμφαση σε αυτόν τον τομέα. Με αυτήν την έννοια είναι καταρχάς πολύ θετικό, είδα για 9 έργα που αφορούσαν στην έρευνα, αν σημειώσα καλά, 4 εκατ. είχαν αυτά, δεν πρόλαβα να τα δω όλα, νομίζω ότι αφορούσαν βασικά σε κάτι σαν υποδομές ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και εκεί νομίζω υπάρχει μια αντίφαση, τουλάχιστον εγώ δεν το κατάλαβα καλά, διότι διαβάζοντας το φάκελο αυτόν που υπήρχε και ηλεκτρονικά, είδα ότι υπάρχει μια αφαίρεση 1 εκατ. από την επενδυτική προτεραιότητα 1 β και ενώ θα περίμενε κάποιος ότι έχοντας στήσει την υποδομή και θα περίμενε τώρα τις επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν αυτές τις υποδομές, παρόλα

αυτά, βλέπουμε τους πόρους να μειώνονται οπότε εκτιμώ ότι αυτό μπορεί να εγκυμονεί κινδύνους, όχι θα έλεγα τόσο για την υλοποίηση αν θέλετε, αλλά γιατί το να προσανατολιστούμε προς την έρευνα, όπως είπα, το επιτάσσουν και το τρέχον πλαίσιο αλλά και το επόμενο. Οπότε νομίζω ότι χρειάζεται λίγη προσοχή και πώς θα μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε αυτούς τους πόρους, αν έχω καταλάβει κάτι λάθος παρακαλώ διορθώστε με. Τώρα, η βοήθεια του προγράμματος ή μάλλον να μην πω η βοήθεια του προγράμματος, γιατί δεν τα κάνουμε αυτά που κάνει το πρόγραμμα για το πρόγραμμα, τα κάνουμε για τους ανθρώπους, η βοήθεια λοιπόν του τόπου μου αν θέλετε και της περιφέρειας δε χρειάζεται να έρχεται μόνο από τα κονδύλια του ΠΕΠ, αλλά όπως είχα ενημερώσει και πέρυσι και βλέπω υπάρχει και στα πρακτικά, μπορεί να έρχεται και από το εθνικό επίπεδο. Τότε μιλούσαμε λοιπόν για κάποιες δράσεις της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, ένα χρόνο μετά έχουμε πια αποφάσεις ένταξης, 308 εκατ. εντάχθηκαν έργα που αφορούσαν σε όλη την Ελλάδα. Θα ήθελα προσωπικά η Περιφέρεια να είχε περισσότερη συμμετοχή σε αυτό και εκτιμώ ότι δε θα έπρεπε να σταματήσει η προσπάθεια που θα πω, έχουμε σχεδόν 2 εκατ. αποφάσεις ένταξης από αυτά τα 308 εκατ. που αφορούν στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου. Ως προς τους τομείς, συμπίπτουν οι τομείς προτεραιότητας που αναγνωρίζονται από την περιφερειακή RIS με αυτά που βλέπουμε εμείς σαν εικόνα από την εθνική, υπάρχει όμως μια περίεργη κατανομή ως προς τις επιχειρήσεις και τους ερευνητικούς φορείς, ναι στην αγροδιατροφή νομίζω είναι 100% στις επιχειρήσεις απ' ό,τι βλέπω η συμμετοχή εδώ πέρα, με προσανατολισμό προς τη Χίο. Στους άλλους τομείς όμως υπερτερεί το κομμάτι του δημόσιου, των ερευνητικών φορέων με κατά κύριο λόγο φορέα - δικαιούχο το Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Αυτό που έχει ίσως σημασία να πω τώρα είναι ότι έχει προδημοσιευθεί ήδη ο δεύτερος κύκλος αυτής της δράσης και άρα αυτό που θα ήταν σημαντικό και χρήσιμο για την Περιφέρεια είναι να κινητοποιήσει τον κόσμο και τους φορείς της στο να διεκδικήσουν αποτελεσματικά κονδύλια διότι άλλα 250 εκατ. απ' ό,τι είπε και ο υπουργός μας, θα είναι ο δεύτερος κύκλος αυτής της δράσης και είναι μια δεύτερη ευκαιρία για να μπορέσουν οι φορείς της Περιφέρειας να διεκδικήσουν κονδύλια. Κάτι τελευταίο, εκτιμώ ότι οι προσπάθειες όλων και όχι μόνο σε αυτήν την περιφέρεια, γενικότερα στη χώρα, πρέπει να αποδίδουν, γιατί το λέω αυτό; Διότι με βάση τα τελευταία στοιχεία που δημοσιεύθηκαν από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης προκαταρκτικά για το 2017, ένας δείκτης που είναι

συγκρίσιμος για όλες τις χώρες και λέγεται «δαπάνες για την έρευνα ως ποσοστό του ΑΕΠ» έχει για πρώτη φορά πιάσει το ρεκόρ για την Ελλάδα 1,14% και αυτό είναι σημαντικό γιατί; Διότι η μεγαλύτερη συμμετοχή έρχεται από τις επιχειρήσεις 229 εκατ. αν θυμάμαι καλά, έβαλαν οι επιχειρήσεις σε μια περίοδο που ξέρουμε όλοι τις δυσκολίες που έχει, οπότε είναι σημαντικό και δε μειώθηκε ο παρονομαστής, καμιά φορά μας λένε ότι μειώθηκε το ΑΕΠ άρα γι' αυτό μεγάλωσε το κλάσμα. Όχι, έχει μεγαλώσει και το ΑΕΠ οπότε με βάση τα στοιχεία αυτά ίσως είναι ένας τόνος αισιοδοξίας ότι κάτι φαίνεται να κινείται προς την κατεύθυνση αυτή. Σας ευχαριστώ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Να δώσουμε το λόγο στον κύριο Πλακωτάρη.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Απαντώ σε αυτά: ο θεματικός στόχος 1 έχει 5 εκατ. αυτή τη στιγμή έχει ενταγμένα 5,2 εκατ. άρα η στρατηγική στόχευση έχει εφαρμοστεί ήδη στα μέσα του προγράμματος. Δεύτερον, από τη στόχευση που κάνουμε για την επόμενη περίοδο στα επόμενα 1-2 χρόνια θα επανενεργοποιήσουμε το θεματικό στόχο 1 εμείς. Άρα τα χρήματα που εντέλει θα πέσουν για έρευνα και καινοτομία θα είναι τουλάχιστον διπλάσια από αυτά που αρχικά είχαν σχεδιαστεί στο πρόγραμμα, λόγω της διαχείρισής του. Σε αυτό αν προσθέσει κανείς και την απόφαση της Περιφέρειας να χρηματοδοτεί από δικούς της πόρους ή από το ΠΔΕ ερευνητικά έργα, είναι πρώτη φορά πραγματικά, από το 2001 είμαι στη Μυτιλήνη, που πέφτουν τόσα πολλά χρήματα για έρευνα και καινοτομία και επιχειρηματικότητα. Η μεταβίβαση δε χρημάτων από το θεματικό στόχο 1 στον 3 οφείλεται στο γεγονός ότι η στρατηγική για την καινοτομία όπως έχει γίνει μέσα από τη RIS έπαιρνε λεφτά από όλους τους θεματικούς στόχους, οπότε πάνε λεφτά σε άλλο θεματικό στόχο που φαίνεται να υπάρχει περισσότερο ενδιαφέρον. Κλείνω λέγοντας ότι πέφτουν λεφτά, γίνονται προτάσεις για ερευνητικά έργα στο Βόρειο Αιγαίο αλλά θα πρέπει να υπάρχει και η

αναγκαία από το κέντρο θεσμική προσαρμογή ώστε να πέφτουν χρηματοδοτήσεις δηλαδή όταν υπάρχει ένας τελικός δικαιούχος ο οποίος αντιδράει και λέει ότι «εγώ δε θέλω να είμαι τελικός δικαιούχος διότι έχω πάρα πολλή δουλειά» σημαίνει ότι δε χρηματοδοτούνται δράσεις στο Βόρειο Αιγαίο. Αναφέρομαι στο πρόγραμμα Ερευνών-Καινοτομώ το οποίο είχε αιτήσεις στο Βόρειο Αιγαίο και οι οποίες δε χρηματοδοτήθηκαν γιατί ο τελικός δικαιούχος δεν πήρε αυτήν την απόφαση να είναι τελικός δικαιούχος για έργα μας. Απορώ δηλαδή με τη λογική όταν το Βόρειο Αιγαίο ανοίγεται και λέει οποιαδήποτε χρηματοδότηση υπάρχει, αίτηση χρηματοδότησης στο Βόρειο Αιγαίο, το είπε η Περιφερειάρχης φωνάζοντας, οποιαδήποτε αίτηση χρηματοδότησης στο Βόρειο Αιγαίο αν δεν μπορεί να πληρωθεί από τομεακό πρόγραμμα, να την πληρώσει το περιφερειακό. Οπότε τι θέλω να πω, ότι ας κάνει μία προσπάθεια και το όποιο τομεακό πρόγραμμα, αν δεν μπορεί να υλοποιήσει τα έργα γιατί δε βρίσκει τελικό δικαιούχο ή γιατί πιστεύει ότι με τη διαχείρισή του, που εγώ απορώ τι στο καλό διαχείριση είναι όταν εγώ βρίσκω διπλάσια λεφτά για να κάνω διαχείριση και το τομεακό δεν τα βρίσκει, αλλά τέλος πάντων δικό του κουμάντο, εγώ λέω λοιπόν ότι οποιαδήποτε χρηματοδότηση θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από εμάς.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Ωραία, με αυτή λοιπόν την υπέρβαση ας δώσουμε το λόγο στην κυρία Πρίφτη αλλά πριν θα ήθελα να κάνω μια επισήμανση. Μίλησα στην εισήγησή μου για την αρχή της συμπληρωματικότητας των πόρων, κάτι το οποίο ακολουθούν ιδιαίτερα στις νησιωτικές μας περιφέρειες. Στις δυνατότητες λοιπόν που δίνονται στις νησιωτικές περιφέρειες τα τελευταία χρόνια έχει προστεθεί μία σημαντική δυνατότητα μέσα από το ειδικό αναπτυξιακό πρόγραμμα του Βορείου και του Νοτίου Αιγαίου. Αυτό έρχεται ουσιαστικά και καλύπτει το ειδικό αναπτυξιακό, οι εθνικοί πόροι δηλαδή, έρχεται και καλύπτει ανάγκες οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από το ΕΣΠΑ ή από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και σε αυτό νομίζω ότι έχουν αρχίσει σιγά σιγά και αποτυπώνονται τα καλά αποτελέσματα που θεωρώ ότι θα τα δούμε ακόμα περισσότερο στην επόμενη προγραμματική γιατί θα

έχουν δοθεί νέες δυνατότητες και νέες ωθήσεις ιδίως στον τομέα της ωρίμανσης και των μελετών. Ο λόγος σε σας.

Μ.Ο.Δ. Α.Ε. – ΠΡΙΦΤΗ ΙΩΑΝΝΑ

Ευχαριστώ πολύ. Να συμπληρώσω λοιπόν κι εγώ ότι φτιάχτηκαν αυτά τα δύο προγράμματα από το Υπουργείο Ανάπτυξης με στόχο και την υποστήριξη της νησιωτικότητας αλλά και τις έκτακτες ανάγκες που είχαν δημιουργηθεί από τις προσφυγικές ροές με στόχο την υποστήριξη της ζωής των κατοίκων. Συστήθηκε τεχνική γραμματεία από το Υπουργείο Ανάπτυξης στην οποία συμμετείχε και η ΜΟΔ, πρώτη φορά φτιάχτηκε σε εθνικό πρόγραμμα ένα σύστημα αξιολόγησης, ένταξης έργων, θεσπίστηκαν κριτήρια, βγήκαν προσκλήσεις, μπήκαν στόχοι και υποβλήθηκαν συνολικά για το Βόρειο Αιγαίο 77 προτάσεις, ο προϋπολογισμός αρχικά ήταν 25 εκατ. για το Βόρειο και 25 εκατ. για το Νότιο, αλλά επειδή υπήρχε πληθώρα προτάσεων αυξήθηκε ο προϋπολογισμός στο 100% δηλαδή ήταν 50 εκατ. για την κάθε Περιφέρεια. Αξιολογήθηκαν τα 77 έργα του Βορείου Αιγαίου, εντέλει εντάχθηκαν τα 44, άλλα 22 πήγαν σε προγράμματα του ΕΣΠΑ δηλαδή μπορέσαμε να κάνουμε κάποια συνεννόηση με τις διάφορες υπηρεσίες οπότε πήγαν σε τομεακά, σε ΠΕΠ, στην αλιεία, στην αγροτική ανάπτυξη, παντού, γιατί ήταν επιλέξιμα στο ΕΣΠΑ και ο στόχος ήταν τα επιλέξιμα συγχρηματοδοτούμενα να πάνε εκεί και όχι να τα πληρώσει το αναπτυξιακό, έτσι ώστε να μπορέσει να πάρει περισσότερα που δε θα μπορούσε. Είναι έργα κατηγορίας, είναι λιμάνια, είναι επιχειρηματικότητα δηλαδή πιο πολύ τα επιμελητήρια, αφορούν οδοποιία, όμβρια, στερεά απόβλητα, πολιτισμό, τουρισμό, υποδομές υγείας, παιδείας και αθλητισμού. Συνολικά να σας πω ότι έχουμε 3 έργα στον Άγιο Ευστράτιο, 5 στην Ικαρία, 10 στη Λέσβο, 5 στη Λήμνο, 1 στις Οινούσσες, 9 στη Σάμο, 8 στη Χίο και 2 στα Ψαρά. Αυτά για το αναπτυξιακό, θα σας πω ακόμα ότι έχει θεσπιστεί ένα ακόμα πρόγραμμα από το Υπουργείο Εσωτερικών μαζί με τη συνεργασία του Υπουργείου Ανάπτυξης, «Ο Φιλόδημος» το οποίο είναι περίπου προϋπολογισμού περίπου 2 δις. Αυτή τη στιγμή η ΜΟΔ συμμετέχει κι εκεί σαν τεχνική γραμματεία, υποστηρίζουμε όλο αυτό το εγχείρημα του Υπουργείου Εσωτερικών με τον ίδιο τρόπο περίπου του αναπτυξιακού δηλαδή κι εδώ φτιάχτηκε ένα σύστημα διαχείρισης ανάλογο με αυτό, λιγάκι πιο βαρύ γιατί είναι πιο μεγάλος ο προϋπολογισμός και τα έργα. Έχουμε βγάλει προσκλήσεις 1,2 δις που αφορά σε ύδρευση, αποχέτευση, αγροτική

οδοποιία και κτίρια, τα κτίρια σήμερα αύριο δημοσιοποιούνται, έχουν ενταχθεί ήδη 500 εκατ. και 320 έργα σε όλη τη χώρα και έπονται κάποιες προσκλήσεις ακόμα, αυτό που πιο πολύ διαφέρει φαντάζομαι είναι οι προσκλήσεις του «Φιλόδημου» που αφορούν σε μελέτες ωρίμανσης έργων για να καλυφθούν διάφορα θέματα όπως οδηγίες οι οποίες υπάρχουν, αιρεσιμότητες που θα έρθουν στην επόμενη προγραμματική περίοδο και ανάγκες γενικά που δεν μπορεί να καλύψει το ΕΣΠΑ όπως μελέτες που αφορούν σε ενεργειακό σχεδιασμό κτιρίων, που αφορούν κι εκεί σε λιμενικά έργα τα οποία έχουν κι αυτά αιρεσιμότητα ΠΕΑΛ - MASTER PLAN και όλα αυτά που θα απαιτηθούν για να γίνει οποιοδήποτε έργο καθώς και MASTER PLAN ύδρευσης και σχεδίων ασφάλειας νερού που και αυτά είναι θέματα οδηγιών οπότε είναι κι αυτό ένα χρηματοδοτικό εργαλείο που λειτουργεί συμπληρωματικά με το ΕΣΠΑ, πράγματα τα οποία είναι επιλέξιμα εντέλει ή θα γίνουν επιλέξιμα στην πορεία των εξειδικεύσεων ή όταν ανοίξουν πόροι θα μπορούν να μεταφερθούν, γιατί τηρούνται αρκετά καλές διαδικασίες αξιολόγησης και τήρησης φακέλων κ.ά. Αυτά είχα να σας πω, ευχαριστώ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Σας ευχαριστούμε πολύ και να δώσουμε τώρα το λόγο στην κυρία Μπουτσιούκου από την πλευρά του Υπουργείου Οικονομίας.

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ – ΜΠΟΥΤΣΙΟΥΚΟΥ ΑΝΝΑ

Καλησπέρα, ονομάζομαι Μπουτσιούκου Άννα και εκπροσωπώ τη Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης. Ήθελα να αναφερθώ πολύ συνοπτικά και δε θα σας κουράσω, σε κάποια οικονομικά στοιχεία του προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Όπως ξέρουμε το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων χρηματοδοτεί όλες αυτές τις δράσεις που αναφέρθηκαν σήμερα, είναι ετήσιος προϋπολογισμός δαπανών ο οποίος εγκρίνεται κάθε χρόνο από τη Βουλή και καλούμαστε εμείς, το Υπουργείο, οι Περιφέρειες, οι φορείς να αναλώσουμε αυτό το ποσό με τη μορφή των πληρωμών σε συνεχιζόμενα και σε νέα έργα που θα ενταχθούν στο κάθε έτος. Έτσι λοιπόν το Πρόγραμμα των Δημοσίων Επενδύσεων, το ύψος του για το 2018 είναι 6,75 δις από το οποία 1 δις

αφορά το αμιγώς εθνικό σκέλος και 5,75 δις αφορά το συγχρηματοδοτούμενο. Για ενημέρωση, το 2019 το εθνικό ενισχύεται λίγο ακόμα από 1 δις σε 1,55 δις. Το συγχρηματοδοτούμενο παραμένει ως έχει. Επειδή πολλές φορές ακούστηκε η ανάγκη για τη απορρόφηση και τα στοιχεία της εκτέλεσης του ΠΔΕ αυτήν την ανάγκη δείχνουν. Έτσι έχουμε συνολική απορρόφηση στο ύψος του 31% εκ των οποίων για το συγχρηματοδοτούμενο η απορρόφηση μέχρι και τον Οκτώβρη είναι 28% στο συνολικό πρόγραμμα και 45% για το εθνικό. Τα αντίστοιχα στοιχεία για την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου είναι από ένα ύψος πιστώσεων 45 εκατ. έχουν απορροφηθεί 11,24 εκατ. περίπου στο 25% δείχνουν πολύ χαμηλά τα στοιχεία της απορρόφησης όμως η εμπειρία έχει δείξει ότι ο μεγαλύτερος όγκος των πληρωμών γίνεται τους δύο τελευταίους μήνες. Το 2017 το 48% του προγράμματος πληρώθηκε το Δεκέμβριο και το άλλο 18% το Νοέμβριο. Άρα λοιπόν αναμένουμε δαπάνες και προς αυτήν την κατεύθυνση πρέπει να κινηθούν όλοι και η Διαχειριστική και οι φορείς που εκπροσωπούνται εδώ. Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων για τη διευκόλυνση, τη διαφάνεια και την ταχύτητα των πληρωμών έχει κάνει πολλές διαρθρωτικές αλλαγές που τείνουν προς τον εκσυγχρονισμό του. Θα πω πολύ επιγραμματικά ότι έχουμε καταργήσει πια την επιταγές και έχουμε το ηλεκτρονικό σύστημα των πληρωμών. Έχουμε καταργήσει του λογαριασμούς έργων στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και καθ' υπόδειξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κι έχουμε κλείσει χιλιάδες λογαριασμούς σε επίπεδο έργων, που αυτοί οι λογαριασμοί είχαν τη συνέπεια να λιμνάζουν πόροι κι έχουν δημιουργηθεί συγκεντρωτικοί λογαριασμοί σε επίπεδο συλλογικής απόφασης έτσι ώστε έγκαιρα και άμεσα να πληρώνονται τα έργα της συλλογικής απόφασης που είναι ώριμα για πληρωμή. Τέλος έχουμε μεταβεί σε ένα καινούριο πληροφοριακό σύστημα που έχουμε συνδέσει και τους φορείς υλοποίησης πια, ενώ οι φορείς υλοποίησης ήταν συνδεδεμένοι μόνο στο ΟΠΣ του ΕΣΠΑ μέχρι τώρα. Συνδέονται λοιπόν όλοι οι φορείς υλοποίησης με ρόλο και δικαιώματα στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έτσι ώστε άμεσα όλες οι δραστηριότητες από τη σύλληψη της ιδέας για ένα έργο που έχει ένας φορέας υλοποίησης, από την προώθησή του στο φορέα χρηματοδότησης για την αξιολόγηση και την έγκριση, από τη διαδικασία υποβολής των αιτημάτων χρηματοδότησης, η προώθησή του προς την Τράπεζα την Ελλάδα και η πληρωμή του μέσω ηλεκτρονικών εντολών πληρωμής αντιλαμβάνεστε ότι το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έχει καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να

ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της νέας εποχής. Πολύ νωρίτερα είχε προβλέψει και είχε βάλει μέσα στο ηλεκτρονικό σύστημα τις Διαχειριστικές Αρχές να αιτούνται τα αιτήματα χρηματοδότησης των φορέων υλοποίησης ακριβώς γιατί επειδή οι Διαχειριστικές Αρχές έχουν την ευθύνη της υλοποίησης του προγράμματός τους και έχουν άμεση επαφή με τους φορείς υλοποίησης, μπήκαν πρώτοι στη διαδικασία της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτημάτων, πράγμα το οποίο θα γίνει τώρα και για το εθνικό σκέλος. Άρα λοιπόν έχουμε τα εργαλεία, έχουμε άριστη συνεργασία τόσο με τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, τη Διαχειριστική Αρχή αλλά και όλες τις υπηρεσίες των εμπλεκόμενων φορέων χρηματοδότησης έτσι ώστε να ευελπιστούμε ότι και στη φετινή χρονιά, τους δύο τελευταίους μήνες θα πετύχουμε το στόχο της πλήρους απορρόφησης του προγράμματος και στα επόμενα χρόνια καλό θα ήταν να έχουμε μια πιο ομαλή πορεία γιατί καταλαβαίνετε ότι τα 1,5-2 δις που μπορούν να πληρωθούν τους δύο τελευταίους μήνες πρέπει έγκαιρα και ταμειακά να έχει διασφαλιστεί αν είναι να έχεις μια ομαλή ροή των ταμειακών διαθεσίμων μέσα στο χρόνο και άλλο αυτά να τα αιτείσαι από το Γενικό Λογιστήριο τους τελευταίους δύο μήνες. Αυτά ήθελα να πω, να σας ευχαριστήσω πάρα πολύ για την πρόσκληση και να ευχηθώ καλή συνέχεια στο πρόγραμμά σας. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Σας ευχαριστούμε πολύ. Από την πλευρά του Υπουργείου Υγείας ο κύριος Συγκελάκης έχει το λόγο.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ

ΣΥΓΚΕΛΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ

Ευχαριστώ πολύ κυρία Πρόεδρε κι εσάς και τον Προϊστάμενο και τα στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής για τη φιλοξενία, την άριστη δουλειά που κάνετε και συγχαρητήρια για τις υψηλές επιδόσεις που εμφανίζει το πρόγραμμά σας. Πιάνοντας το νήμα από μία φράση που ειπώθηκε πριν από τον υπεύθυνο δημοσιότητας ότι ψάχνουμε, ουσιαστικά αναζητούμε τη λέξη «αλληλεγγύη» και ότι αυτό είναι ίσως το βαθύτερο μήνυμα όλης της δουλειάς που γίνεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση με τους χρηματοδοτούμενους πόρους. Προσπαθώντας λοιπόν

να οικοδομήσουμε μια κοινωνία αλληλεγγύης εν μέσω κρίσης, μίας κρίσης πολύχρονης που έχει πλήξει καίρια όχι μόνο συνήθειες και συμπεριφορές και έχει φέρει σε δυσκολία τους περισσότερους Έλληνες, αλλά πλέον υπάρχουν στοιχεία ότι αντανakλά ευθέως και στο επίπεδο της υγείας τους και βέβαια λειτούργησε αποσταθεροποιητικά για το σύστημα υγείας. Προσπαθώντας λοιπόν να ανταποκριθεί το Υπουργείο Υγείας στις μεγάλες προκλήσεις που έθεσε η βαθιά οικονομική κρίση, από το 2016 υιοθέτησε την πολιτική της καθολικής πρόσβασης στην υγεία, στις υπηρεσίες υγείας σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των πλέον έγκυρων διεθνών οργανισμών και κυρίως του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Σε συνέχεια σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή που είναι σημαντικός ο ρόλος της, το 2017 με το νόμο 4486 ήρθε στο επίκεντρο η μεταρρύθμιση στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας κυρίως μέσα από τις τοπικές μονάδες υγείας ή τοπικές ομάδες υγείας γιατί ουσιαστικά πρόκειται για ομάδες οικογενειακής ιατρικής που λειτουργούν μέσα σε αστικό περιβάλλον εκεί ακριβώς που υπάρχει ανάγκη και προσπαθούν να εγγυηθούν την καθολική πρόσβαση σε όλους στην υγεία ανεξαρτήτως χαρακτηριστικών, οικονομικής κατάστασης, ύπαρξης ή όχι ασφαλιστικού καθεστώτος ή εθνικότητας, υπηκοότητας κλπ. αλλά και να δώσουνε την έμφαση σε μια άλλη οπτική της υγείας, του συστήματος υγείας, που δεν είναι η θεραπευτική αλλά η οπτική της πρόληψης της δημόσιας υγείας της αγωγής και προαγωγής της υγείας. Η πορεία υλοποίησης των τοπικών μονάδων υγείας προχωράει αρκετά θα έλεγα ικανοποιητικά, ήδη έχουμε 95 μονάδες σήμερα, αναμένεται να φθάσουμε τις 120 μέχρι το τέλος του χρόνου πιάνοντας περίπου το 50% στο τέλος του χρόνου του σχεδιασμού που είναι 240 στο σύνολο της χώρας. Εδώ πρέπει να πούμε ότι έχουμε συναντήσει σοβαρά προβλήματα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι ενήμερη και προσπαθούμε από κοινού να δώσουμε λύσεις, κυρίως λόγω τη μη ανταπόκρισης του ιατρικού προσωπικού στις προσκλήσεις που γίνονται. Αυτός είναι και ο λόγος που στην Περιφέρεια του Βορείου Αιγαίου υπολειπόμαστε σοβαρότατα του στόχου που έχουμε θέσει και ελπίζουμε να βρεθεί μέσα από την πρόσκληση τώρα που υπήρξε, τη δεύτερη πρόσκληση και υπάρχει ανταπόκριση κάποιων γιατρών να κατορθώσουμε να θέσουμε σε λειτουργία νέες μονάδες όπως στη Μυτιλήνη, τη Χίο. Συζητήσαμε πριν με τον Προϊστάμενο της Διαχειριστικής Αρχής ότι αυτό είναι κάτι το εφικτό και να δούμε πού αλλού, βέβαια αναθεωρώντας πιθανώς τον αρχικό στόχο προς τα κάτω, αλλά πάντως να μην

χάσουμε αυτήν την ευκαιρία. Παράλληλα αναπτύσσονται μια σειρά από παρεμβάσεις σε σχέση με τις εξαρτήσεις και την ψυχική υγεία, παρεμβάσεις πρόληψης, θεραπείας, αποκατάστασης, κοινωνικής ένταξης. Γιατί το ζήτημα θα πρέπει να το βλέπει κανείς στην ολότητά του, αφορούν στο παιδί, αφορούν στους εφήβους, αφορούν στους ηλικιωμένους, είναι κάποιες αρκετά καινοτόμες δράσεις και ήδη προχωρούμε, έχουν κατατεθεί προτάσεις, αξιολογούνται και όπως ειπώθηκε πριν από τον Προϊστάμενο της Διαχειριστικής Αρχής θα προχωρήσουμε γρήγορα σε εντάξεις. Από εκεί και πέρα, εμείς αναγνωρίζουμε ότι υπάρχουν δυσκολίες, υπάρχουν προβλήματα, αυτό οφείλεται και στον ιδιαίτερο χαρακτήρα των υπηρεσιών υγείας αλλά και σε άλλα ζητήματα όπως είπαμε της ανταπόκρισης του ιατρικού προσωπικού, προσπαθούμε να βρούμε λύσεις και κίνητρα για να τραβήξουμε περισσότερους γιατρούς. Τώρα στις αρχές του έτους θα έρθει μια νέα πρόκληση για το λοιπό προσωπικό, σε κάθε περίπτωση είμαστε στη διάθεσή σας να δούμε σε σύσκεψη είτε εδώ, είτε στην Αθήνα, είτε με όποιο τρόπο επιθυμείτε να δούμε πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε κάποια προβλήματα που έχουν αναφανεί, εκεί που μπορεί να δοθεί λύση ούτως ώστε η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου που είναι πολύπαθη, που έχει πρόσθετο βάρος, δεν πρέπει να το ξεχνάμε, το προσφυγικό – μεταναστευτικό βάρος είναι πάρα πολύ σημαντικό που πρέπει να φροντίσει και του ανθρώπους που ζουν μόνιμα εδώ αλλά και αυτούς που βρίσκονται υπό τις συνθήκες της προσφυγιάς ή της μετανάστευσης στον τόπο αυτό, χρειάζεται μία μεγαλύτερη προσπάθεια και προσοχή από όλους. Στο παρελθόν η υπηρεσία μας βοήθησε να καταρτιστούν τεχνικά δελτία που κατατέθηκαν στο ταμείο για τους πρόσφυγες, θα εξαντλήσουμε δηλαδή κάθε δυνατή προσπάθεια, χαιρόμαστε που στη νέα προγραμματική περίοδο ο τομέας της υγείας φαίνεται αρκετά ισχυρός, αναφέρεται τουλάχιστον σε δύο ειδικούς θεματικούς στόχους και ελπίζουμε με τη συνεργασία την άριστη με τη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και όλους τους εμπλεκόμενους να μπορέσουμε να υλοποιήσουμε πλήρως την πολιτική της καθολικής πρόσβασης με έμφαση στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, στην πρόληψη, στην προαγωγή της υγείας και στη δημόσια υγεία. Ευχαριστώ. Αν μου επιτρέπετε, ένα χαρακτηριστικό μόνο, ότι ενδεικτικό του ότι υλοποιούνται παρεμβάσεις μιας νέας αντίληψης πρόληψης, προαγωγής υγείας είναι ότι έχουν γίνει ήδη 500 σε όλη τη χώρα από εμβολιασμούς έως μητρικό θηλασμό και αν δει κανείς την υπουργική απόφαση, για

να μην καταχραστώ το χρόνο σας, που περιγράφει το ρόλο που έχουν οι τοπικές μονάδες υγείας θα δει ότι πράγματι διαφέρει από την αντιμετώπιση που υπήρχε στο παρελθόν.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ κύριε Συγκελάκη για όλη αυτήν τη νέα αντίληψη που μας παρουσιάσατε. Εγώ θα ήθελα ιδιαιτέρως να σταθώ σε ένα θέμα το οποίο θίξατε και αφορά στην ανάγκη για ιατρικό και υγειονομικό προσωπικό, μια ανάγκη την οποία προσπαθείτε μέσω της αναζήτησης των κινήτρων να μπορέσει να αντιμετωπιστεί για τα νησιά, γιατί το να φτιάχνονται σύγχρονες μονάδες υγείας, το να εξοπλίζονται οι μονάδες υγείας με ό,τι πιο σύγχρονο υπάρχει είναι μεν σημαντικό, αλλά το σημαντικότερο από όλα είναι η στελέχωση όλων αυτών των δομών όπου ειδικά οι όροι της νησιωτικότητας δημιουργούν δυσκολίες και ειδικές προϋποθέσεις και σίγουρα η αναζήτηση των κινήτρων στην οποία αναφερθήκατε για εμάς αποτελεί μια ανακούφιση γιατί δεν είναι ό,τι ευκολότερο να βλέπουμε σύγχρονες μονάδες να μην έχουν στελεχωθεί με το απαραίτητο προσωπικό. Θα ήθελα να συνεχίσουμε δίνοντας το λόγο στον κύριο Μαμαλούγκα από την πλευρά της Διαχειριστικής του ΕΠΠΕΡΑΑ, ο λόγος σε σας.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠ «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» - ΜΑΜΑΛΟΥΓΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Καλημέρα σας, ευχαριστούμε καταρχάς για την πρόσκλησή σας και την κυρία Περιφερειάρχη και το φίλο μου το Γιώργο τον Πλακωτάρη. Έχουμε με το ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου και βέβαια με όλα τα ΠΕΠ, αλλά με το ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου έχουμε μια αγαστή σχέση και συνεργασία παρόλα τα προβλήματα που υπάρχουν. Καταρχάς θα ήθελα να πω την άποψή μου σε δύο βασικά οριζόντια προβλήματα τα οποία αναφέρθηκαν στην αρχή. Ανέφερε ο Γιώργος ότι υπάρχει μεγάλο πρόβλημα στη συμβασιοποίηση των έργων και στις απορροφήσεις. Όντως το πρόβλημα αυτό είναι πανελλαδικό, δεν αφορά μόνο στο Βόρειο Αιγαίο, αφορά σε όλα τα προγράμματα και φανταστείτε όταν το πρόβλημα είναι στο Βόρειο Αιγαίο το οποίο έχει ένα πρόγραμμα 300 εκατ. φανταστείτε τι πρόβλημα αντιμετωπίζουμε εμείς

που έχουμε ένα πρόγραμμα 6 δις. Είναι τεράστια τα προβλήματα, είναι πολύ μεγάλο το πρόβλημα των συμβάσεων και των απορροφήσεων. Βέβαια εκείνο το οποίο συζητιέται συνέχεια για τις μεγάλες εκπώσεις ισχύει, αλλά δε νομίζω ότι με τη συζήτηση μπορούμε να βγάλουμε ένα αποτέλεσμα, δεν νομίζω ότι μέσα σε αυτήν την προγραμματική θα μπορέσει να ρυθμιστεί, άρα θα πρέπει να ζήσουμε με αυτό. Η μόνη δυνατότητα που έχουμε για ανάδραση σε όλη αυτή τη διαδικασία είναι, ή όπως ανέφερε ο κύριος Πανταζάτος, η αιτιολόγηση η οποία υπάρχει μέσα στη νομοθεσία και πρέπει να ζητείται, ή θα πρέπει με κάποιο τρόπο οι Διαχειριστικές Αρχές μαζί με τους επιβλέποντες των δικαιούχων να διαβλέπουν τη σωστή χρονική στιγμή κατά την οποία ένα έργο για κάποιους λόγους ο ανάδοχος με την υψηλή έκπτωση δεν μπορεί να λειτουργήσει το έργο και να το προλαβαίνει. Είναι πολύ καλύτερο να διακόπτεις μια σύμβαση και να επαναπροκηρύσσεις από το να σέρνεις το έργο και τελικά να καταλήγει ημιτελές. Τέλος θα ήθελα για τα οριζόντια θέματα να πω ότι όλα τα εργαλεία έχουν ξεμπλοκάρει. Ο νόμος 4412 ξεμπλόκαρε, πρότυπα τεύχη μετά την κατασκευή υπάρχουν, τα πράσινα σημεία έχουν ανοίξει, υπάρχει διαδικασία και έχουμε καταλήξει και με τις κρατικές ενισχύσεις και με τις πρότυπες προκηρύξεις που προσπαθούμε να βγάλουμε για να βοηθήσουμε να ξεμπλοκάρουν, οπότε θεωρώ ότι δεν έχει καμιά δικαιολογία οποιοσδήποτε δικαιούχος να μην καταθέτει τεύχη διακήρυξης. Πρέπει να τους πιέσουμε, γιατί είναι πάρα πολύ κρίσιμη η χρονική στιγμή και εδώ επειδή είναι κρίσιμη η χρονική στιγμή θέλω, δράττοντας της ευκαιρίας, να επαναφέρω αυτό που στην αρχή είπε ο κύριος Πανταζάτος στο οποίο δεν ξέρω αν όλοι το κατάλαβαν, με ποια έννοια, θέλω να το ενισχύσω, ότι την επόμενη προγραμματική περίοδο δε θα χρηματοδοτηθούν δράσεις μηχανικής και βιολογικής επεξεργασίας απορριμμάτων και ΧΥΤΑ. Καταλαβαίνετε όλοι που ασχολείστε με τα απορρίμματα ότι αυτό δεν είναι απλώς ..., είπαμε δε θα χρηματοδοτηθούν ..., θα δούμε τι θα κάνουμε ... Καταλαβαίνετε ότι όλες οι μονάδες ουσιαστικά που προγραμματίζουμε να υλοποιηθούν σε αυτήν την προγραμματική περίοδο, εάν δεν υλοποιηθούν μέχρι το 2023, μετά το 2023 δε θα χρηματοδοτούνται και φανταστείτε ένα ποσό το οποίο στο Βόρειο Αιγαίο θα είναι ένα x ποσό, φανταστείτε σε άλλες μεγαλύτερες περιφέρειες πόσα θα είναι αυτά τα νούμερα. Είναι πάρα πολύ κρίσιμο και πρέπει να κάνουμε τα αδύνατα δυνατά για να μπορέσουμε να υλοποιήσουμε τα έργα των απορριμμάτων στη χώρα και δη στο Βόρειο Αιγαίο το οποίο θεωρώ ότι είναι υπό

έλεγχο και μπορούν να υλοποιηθούν. Θα κάνω μια πολύ γρήγορη αναφορά επειδή δεν ήμουν χθες στην τεχνική συνάντηση, νομίζω ενδιαφέρει τον κόσμο, βλέπω την Έλενα που γελάει οπότε το θέλει, λοιπόν θα κάνω μια πολύ γρήγορη αναφορά που βρίσκεται στο Βόρειο Αιγαίο. Να ξεκινήσω από το μεγάλο νησί της Λέσβου, το οποίο μπορούμε να πούμε ότι είναι σε μια πολύ καλή φάση πλέον με την έννοια ότι έχουμε δώσει προέγκριση για τη μελέτη της ΜΕΑ οπότε περιμένουμε τη προκήρυξη από το Δήμο για να προχωρήσει, να υλοποιηθεί η μελέτη και με το που θα υλοποιηθεί η μελέτη, το πρόγραμμα θα εξασφαλίσει τους πόρους για να μπορέσει να κάνει και τη ΜΕΑ. Θεωρώ ότι οι χρόνοι είναι πάρα πολύ ικανοί, δηλαδή αυτή τη στιγμή δεν έχουμε χρόνο για να χαλαρώσουμε, αλλά έχουμε χρόνο και μπορούμε να το καταφέρουμε και να το πετύχουμε. Οπότε έγκειται σε σας να προκηρυχθεί η μελέτη για να μπορέσουμε μετά να την αξιοποιήσουμε για να χρηματοδοτήσουμε και το έργο. Παράλληλα περιμένουμε από το Δήμο Λέσβου, επειδή έχουμε και μια πρόσκληση για τα προσφυγικά, περιμένουμε να μας κάνει και μια πρόταση για τα προσφυγικά, ξέρω ότι τη δουλεύει με τους συνεργάτες στο γραφείο μου, οπότε περιμένουμε και αυτήν την πρόταση για να προχωρήσει ολοκληρωμένα ο Δήμος Λέσβου και η Μυτιλήνη στην συγκεκριμένη προσέγγιση. Το άλλο νησί η Χίος έχει και αυτή καταθέσει πρόταση για μονάδα κομποστοποίησης και εξοπλισμό και πράσινο σημείο το οποίο το έχει καταθέσει στην πρόσκλησή μας, η οποία πρόσκλησή μας είναι στα ώριμα και περιμένουμε εντός του Νοεμβρίου να το εντάξουμε το έργο, οπότε και αυτό θα προχωρήσει. Η Σάμος είναι όπως είναι και η ΜΕΑ της Λέσβου, είναι στην πρόσκληση των μελετών, έχει καταθέσει για μελέτη ΜΕΒΑ η οποία είναι τώρα να δώσουμε προέγκριση δημοπράτησης, η οποία και αυτή όταν υλοποιηθεί - εκπονηθεί η μελέτη, θα προχωρήσουμε στην ένταξη του έργου και πλέον να αναφέρω ότι εκτός αν εξαιρέσω τα Ψαρά που είναι μια παλιά πρόταση η οποία μάλλον δε θα μπορέσει να χρηματοδοτηθεί γιατί είναι πολύ χαμηλά, θα δούμε πώς θα χρηματοδοτηθεί, ίσως από την πρόσκληση τη δικιά σας. Θα δούμε πώς μπορεί να χρηματοδοτηθεί η πρόσκληση των Ψαρών και για τη Λήμνος και τους Φούρνους δεν έχουμε κάτι, ίσως θα πρέπει να ενεργοποιηθούν οι αντίστοιχοι Δήμοι για να μας φέρουν προτάσεις. Αυτοί οι Δήμοι απλώς έχουν δύο ΧΥΤΑ σε λειτουργία και πρέπει οπωσδήποτε να ολοκληρωθεί η διαδικασία για να καταθέσουν και προτάσεις επεξεργασίας. Να πω τώρα πλέον για την Ικαρία. Η Ικαρία είναι μία πολύ παλιά πληγή, έχουμε φθάσει σε ένα σημείο το οποίο είναι

αρκετά καλό, ίσως καλύτερο από πέρυσι που είχαμε έρθει εδώ στην Επιτροπή, το έργο αυτό θα το χρηματοδοτήσουμε από το πρόγραμμά μας, θα βγάλουμε μία πρόσκληση την οποία την ετοιμάζουμε για την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και για την Περιφέρεια Ιονίων επειδή είναι περιοχές σε μετάβαση, έχουμε κάνει εξειδίκευση 32 εκατ. και μέσα σε αυτήν την πρόσκληση θα καταθέσει η Ικαρία η οποία θα μπορέσει να χρηματοδοτηθεί. Η Ικαρία έχει μία πληγή και μια ευοίωνη κατάληξη, η πληγή είναι ότι έχει κάποιους ΧΑΔΑ ανοιχτούς, δηλαδή έχει δύο ΧΑΔΑ ανοιχτούς, βασικά τρεις ΧΑΔΑ έχει, ο ένας έχει κλείσει αλλά δεν έχει αποκατασταθεί, ο Άγιος Κήρυκος. Οι άλλοι δύο οι Ράχες και ο Εύδηλος είναι ανοιχτοί ακόμη. Κλείνοντας λοιπόν τους ΧΑΔΑ οι οποίοι θα χρηματοδοτηθούν από εθνικούς πόρους παράλληλα θα χρηματοδοτηθούν και δύο μονάδες κομποστοποίησης και δύο ΣΜΑ για να μπορέσουν να καλύψουν όλο το νησί και ο αντίστοιχος εξοπλισμός. Ήδη η μελέτη για τις ΜΕΒΑ και τους ΣΜΑ έχει ανατεθεί και ο χρόνος υλοποίησής της είναι περίπου δύο μήνες. Χρηματοδότηση απλώς έφαχνε όλο το σύστημα και με την εξειδίκευση μπορεί να χρηματοδοτηθεί, οπότε θεωρώ ότι μέχρι τέλος του χρόνου θα έχουν μπει όλα αυτά σε μία γραμμή για να μπορέσουμε του χρόνου, στα μέσα της επόμενης χρονιάς να έχουν υλοποιηθεί όλα αυτά, να χρηματοδοτηθεί και το αντίστοιχο έργο. Τέλος για τα λύματα δεν κάνω κάποια αναφορά, νομίζω είναι γνωστό σε όλους ότι γενικά το Βόρειο Αιγαίο έχει συμμορφωθεί, μάλλον δεν έχει συμμορφωθεί τελείως αλλά με τα έργα αυτά τα οποία είναι ήδη ενταγμένα, συμμορφώνεται στους οικισμούς γ' προτεραιότητας, άρα δε χρειάζεται να πω κάτι περαιτέρω για τα έργα των υγρών αποβλήτων και να πω ότι το μεγάλο διακύβευμα για να μπορέσουν να υλοποιηθούν οι μονάδες και να μη χρηματοδοτούνται στην επόμενη περίοδο, είναι ότι θα πρέπει να δοθεί μεγάλη σημασία στην ανακύκλωση ώστε να μπορέσει το υπόλειμμα να είναι μόνο οργανικό το οποίο είναι επιλέξιμο για επεξεργασία και να μην έχουμε υπόλειμμα για να τάφεται σε ΧΥΤΑ. Γιατί στους ΧΥΤΑ εκτός από το πρόβλημα ότι δε θα χρηματοδοτούνται από ένα σημείο και μετά όταν γεμίζουν θα έχουμε πρόβλημα και πού θα τους βάζουμε, δε θα έχουμε χωροθέτηση, οπότε είναι πολύ κρίσιμο. Ευχαριστώ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Σας ευχαριστούμε πολύ. Σιγά σιγά εκπληρώνονται οι κανονιστικές υποχρεώσεις σε όλους τους τομείς και νομίζω ότι σίγουρα φέτος είμαστε σε πολύ καλύτερη κατάσταση από ό,τι πέρυσι και οι αγωνίες είναι λιγότερες, θεωρώ ότι σιγά σιγά λύνονται όλα τα ζητήματα και μάλλον είμαστε πολύ πιο αισιόδοξοι για όλους τους τομείς της ευθύνης σας. Να δώσω τώρα το λόγο στον Αντιδήμαρχο Λέσβου τον κύριο Κατσαρό. Κύριε Αντιδήμαρχε, ο λόγος σε σας.

ΔΗΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ

ΚΑΤΣΑΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ

Ευχαριστώ πολύ κυρία Περιφερειάρχη. Σας καλωσορίζω κι εγώ εκ μέρους του Δήμου Λέσβου όλους που ήρθατε στο νησί μας, οι πιο πολλοί από εσάς έχετε ξαναέρθει πολλές φορές θεωρώ γιατί γνωρίζω αρκετούς, όπως τον κύριο Μαμαλούγκα. Εγώ, επειδή μιλάμε πολύ τεχνοκρατικά θα ξεκινήσω την κουβέντα με μια πολιτική χροιά, για να το χαλαρώσουμε λίγο. Όταν λοιπόν εμείς αναλάβαμε το 2014 αλλά και όλες οι Δημοτικές Αρχές και οι Περιφερειακές Αρχές, επειδή ξεκινούσε το πρόγραμμα 2014-2020 και επειδή είχαμε και μια πενταετία μπροστά μας, αισθανθήκαμε καλά, λέμε έχουμε μια πενταετία, 2014-2020 το πρόγραμμα, θα πάμε και στις εκλογές του 2019, θα έχουμε ολοκληρώσει και τα έργα, θα κόβουμε και κορδέλες και επιτέλους μπορεί να βγει για πρώτη φορά δεύτερος δήμαρχος συνέχεια τετραετία στο Δήμο Λέσβου, λέγαμε εμείς τότε. Τώρα που πλησιάζουν οι εκλογές το Μάιο του 2019 διαπιστώσαμε ότι τις πιο πολλές κορδέλες θα τις κόψει μάλλον η επόμενη δημοτική αρχή. Δεν προλάβαμε παρόλο που είμαστε οι μακροβιότεροι, τώρα αν είμαστε εμείς στην επόμενη βεβαίως θα το χαρούμε πολύ, θα κόψουμε πάρα πολλές κορδέλες και θα έχουμε καταθέσει και πάρα πολλές προτάσεις στο νέο πρόγραμμα 2021-2027. Πέραν όλων αυτών μας έτυχε και το προσφυγικό όπως όλος ο κόσμος γνωρίζει, μας μάθανε σε όλον τον κόσμο τη Λέσβο, δε μας ξέρανε, άντε μας ήξερε η Ελλάδα, άντε στα παράλια της Τουρκίας, τώρα μας έμαθε όλη η υφήλιος. Αυτό έχει και τα θετικά του όμως. Δηλαδή εδώ επειδή το αντιμετωπίσαμε το προσφυγικό όπως είναι παραδεκτό από όλους, με δύναμη και καλοσύνη και όλες τις καλές λέξεις αυτές που μπορείς να

πεις όταν υποδέχεσαι 1 εκατ. κόσμο και περνάνε από το νησί σου. Είχε και τα καλά λοιπόν, άνοιξαν οι κρουνοί. Ειδικό αναπτυξιακό, όπως αναφέρθηκε, ήδη ο Δήμος Λέσβου έχει 4,5 εκατ. από αυτό, τρία μεγάλα έργα, πόρους δημοσίων επενδύσεων, τώρα μας δώσανε 5 εκατ. να κάνουμε το κολυμβητήριο. Θα το δημοπρατήσουμε κι αυτό, ήδη με την Περιφέρεια και την κυρία Καλογήρου συνεργαζόμαστε άψογα, έχουμε μία συνεργασία γύρω στα 6 εκατ. περίπου για να κάνουμε αθλητικούς χώρους σε όλο το νησί. Το ΥΜΕΠΕΡΑΑ βεβαίως που χρόνια συνεργαζόμαστε και θεωρώ ότι είμαστε σε ένα πολύ καλό επίπεδο αλλά κι αυτά απ' ό,τι είπε ο κύριος Μαμαλούγκας πρέπει να τα κάνουμε τώρα, τώρα να καταθέσουμε την πρόταση, να προκηρυχθεί η μελέτη, γρήγορα να δημοπρατήσουμε, να κάνουμε τα προσφυγικά, τα οποία σημειωτέον, για τα προσφυγικά είναι και λίγα τα χρήματα, 1,8 εκατ. νομίζω ότι δε θα καλύψει, πιστεύω να ανέβει το πλαφόν. Για τα θέματα υγείας που αναφέρατε, ήδη έχουμε παραχωρήσει δημοτικούς χώρους και βοηθάμε θεωρώ, μιλάμε με τη 2^η ΔΥΠΕ στο Μανταμάδο και στην Αγιάσο να γίνουν πολυδύναμα και σε πέντε σημεία στο νησί να γίνουν οι ΤΟΜΥ αυτές οι περιβόητες τις οποίες περιμένουμε. Όλα αυτά λοιπόν βάζουν τους δήμους και στη συγκεκριμένη περίπτωση το δήμο που εκπροσωπώ, στην πρώτη γραμμή για να καταθέσουν προτάσεις, να υλοποιήσουν, να δημοπρατήσουν κλπ. και όλα σχεδόν συγχρόνως. Καταλαβαίνετε ότι δεν είναι εύκολο. Εμείς ως Δήμος Λέσβου πρέπει να βάζουμε κάποιες προτεραιότητες, η πρώτη προτεραιότητα που βάζουμε είναι το ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου, είναι το συγκεκριμένο χρηματοδοτικό εργαλείο, το τακτικό μας χρηματοδοτικό εργαλείο, αυτό που το είχαμε, το έχουμε και θα το έχουμε γιατί όλα τα άλλα θα έλθουν και θα παρέλθουν, άρα λοιπόν στην πρώτη προτεραιότητά μας είναι να καταθέτουμε προτάσεις και να υλοποιούμε έργα από το ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου και κάποια άλλα αν δεν προλαβαίνουμε δυστυχώς θα πάνε λίγο πιο πίσω ή και μοιραία κάποια θα χαθούν. Γι' αυτό είδα ότι είμαστε ο μεγάλος παίκτης του ΠΕΠ, πλησιάζουμε στο 1/3, 28-30% κάπου εκεί είμαστε στο ΠΕΠ Βορείου Αιγαίου μέσα στους 9 δήμους, θεωρώ ότι είμαστε σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο και αυτό δεν είναι τυχαίο, οφείλεται σε ανθρώπους με όνομα και επώνυμο. Οφείλεται στη Διαχειριστική δηλαδή στο Γιώργο και στους συνεργάτες του, στο Δήμο Λέσβου σε συγκεκριμένους ανθρώπους και υπηρεσίες και αυτό είναι πολύ θετικό. Είπε μια λέξη ο Γιώργος «ωριμάζουμε» σιγά σιγά κι εγώ το πιστεύω ότι ωριμάζουμε και προχωράμε και πρέπει να καταλάβουμε όλοι μας ποια χρήματα μπορούμε να

πάρουμε μόνο από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπάρχουν διάφορα προβλήματα βέβαια, για να υλοποιήσεις ένα έργο πρέπει να το μελετήσεις, να πάρεις τις εγκρίσεις, να το εντάξεις, να το δημοπρατήσεις, να το υλοποιήσεις. Είπε η κυρία Πρόεδρος ότι η δημοπράτηση μόνο θέλει 190 μέρες το minimum γιατί ας πούμε εμείς έχουμε δημοπρατήσει από το Μάρτιο και ακόμα δεν έχουμε κάνει σύμβαση σε ένα μεγάλο έργο. Υπάρχουν και τέτοιες περιπτώσεις που σε πάνε πολύ πίσω. Υπάρχουν οι εγκρίσεις, να σας πω ένα παράδειγμα επειδή τώρα ξεκινήσαμε τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, καθυστερούμε δύο μήνες Γιώργο να δημοπρατήσουμε το έργο στα Τσαμάκια 2,3 εκατ. αν θυμάμαι καλά. Είπαμε ότι θα φυτέψουμε κάποια θαμνοειδή στις άκρες εκεί σε ένα ωραίο ποδηλατόδρομο-πεζόδρομο και καθυστερούμε 1,5-2 μήνες τώρα γιατί μας ζητάει η Δ/νση Δασών τι θάμνους θα βάλουμε. «Έλα βρε αδελφέ, θα βάλουμε θαμνώδη φυτά», όχι πρέπει ακριβώς να πούμε το θάμνο που θα βάλουμε. Δεν ξέρω τι είπαν οι υπηρεσίες, επιτέλους μετά από 1,5 μήνα τους στείλαμε τι θάμνο ακριβώς θα βάλουμε, τι λουλούδι, τι μάρκα δηλαδή λουλουδιού θα βάλουμε και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να καθυστερήσουμε 2 μήνες. Πιστεύω λοιπόν ότι όπως ωριμάζει ο Δήμος, όπως είναι ήδη ώριμη η Διαχειριστική, πιστεύω να ωριμάσουν και οι υπηρεσίες του δημοσίου, να μπορούν να βοηθήσουν στο να απορροφήσουμε το δυνατόν περισσότερα χρήματα για το καλό των πολιτών ασφαλώς και να ανεβάσουμε το βιοτικό επίπεδο σε όλα τα επίπεδα των πολιτών που εκπροσωπούμε. Δε θέλω να πω κάτι άλλο, αυτό που κάναμε χθες με τη Διαχειριστική Αρχή, που επικοινωνήσαμε με ένα σχολείο, ο Δήμος, η Διαχειριστική και οι μαθητές ενός σχολείου, εγώ πιστεύω ότι πρέπει να γίνει σημαία το επόμενο διάστημα για να καταλάβει ο πολίτης ότι πρέπει να είναι κι αυτός μαζί και να βοηθήσει για να ξεκινήσει και να ολοκληρωθεί ένα έργο, να τον κάνουμε συνένοχο ή συμμετόχο κατά κάποιον τρόπο. Άρα είναι πολύ καλό αυτό, στις ερωτήσεις παιδιών σε ένα σχολείο καμιά φορά δεν μπορείς να απαντήσεις κιόλας. Καλύτερα μιλάς με έναν μεγάλο, σου κάνουν τέτοιες ερωτήσεις που σε φέρνουν σε πάρα πολύ δύσκολη θέση για να βρεις την απάντηση. Κάτι ακόμα που θέλω να πω είναι στις επόμενες περιόδους αν μπορούμε να βάλουμε κάποια χρήματα και για δημοτικές οδοποιίες, γιατί δυστυχώς το νησί της Λέσβου έχασε το τρένο φαίνεται πιο παλιά, έπρεπε ήδη να τα έχουμε κάνει αυτά, εμείς ακόμα μιλάμε για δημοτικές οδοποιίες καλώς ή κακώς. Πρέπει όμως να το ανοίξουμε λίγο προς τα εκεί γιατί οι απαιτήσεις των πολιτών είναι πολλές. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Ευχαριστούμε πολύ τον Αντιδήμαρχο, πράγματι στις δημοτικές οδοποιίες υπάρχουν ανάγκες και νομίζω ότι είναι από εκείνα τα πολύ ειδικά θέματα που μπορούμε να τα δούμε και δεν είναι μόνο στο Δήμο Λέσβου, αλλά είναι σε όλα τα νησιά. Θα ήθελα να ρωτήσω αν υπάρχει κάποιος άλλος που θα ήθελε, ναι βεβαίως η κυρία Ανδρονή από τη ΜΟΔ Α.Ε. Ο λόγος σε σας.

Μ.Ο.Δ. Α.Ε. – ΑΝΔΡΟΝΗ ΜΑΡΙΑ

Καλησπέρα κι από εμένα, νομίζω ότι δεν έχει γίνει όσος λόγος πρέπει για τους αδύναμους μικρούς δικαιούχους που στηρίζει η ΜΟΔ. Έγινε λόγος για έργα, έγινε λόγος για δικαιούχους οι οποίοι έχουν πληθώρα έργων αλλά είναι και υποστελεχωμένοι, ίσως και η εμπειρία πρέπει συνεχώς να μεγαλώνει γιατί όλο και σε κάτι καινούριο πρέπει να ανταποκριθεί. Η αλήθεια πάντως είναι ότι οι δικαιούχοι θέλουν υποστήριξη. Αυτήν την ανάγκη λοιπόν έρχεται να καλύψει η ΜΟΔ με ένα μεγάλο κομμάτι του ανθρώπινου δυναμικού της με το οποίο συστήνει ομάδες υποστήριξης λοιπών δικαιούχων οι οποίες τα προηγούμενα χρόνια έχουν ανταποκριθεί στο κάλεσμα επειγουσών καταστάσεων όπως είναι η απορρόφηση πόρων ή δύσκολων έργων ή υποστελεχωμένων δικαιούχων. Συγκεκριμένα το 2018 μία από τις βασικές ομάδες της ΜΟΔ που είναι η ομάδα υποστήριξης νησιωτικών και απομακρυσμένων περιοχών έχει στηρίξει 25 έργα στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, αυτά είναι σε όλα τα στάδια της ζωής ενός έργου από την ωρίμανσή του μέχρι την υποβολή του τεχνικού δελτίου για έγκριση στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ακόμα και την παρακολούθηση της υλοποίησής του και στήριξη όπου ο δικαιούχος χρειάζεται. Πάντα αυτό βέβαια γίνεται σε συνεργασία με τα στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής που πρέπει να σημειώσω ότι εδώ στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου είναι άψογοι και πάντα αποτελεσματικοί και εποικοδομητικοί. Τα 25 έργα αυτά πιο αναλυτικά είναι 3 στο Δήμο Ικαρίας, 10 έργα στις Οινούσσες, 5 έργα στους Φούρνους, 3 έργα στα Ψαρά και μερικά άλλα στους Δήμους Λέσβου και Λήμνου. Αυτά δεν είναι βέβαια μόνο της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, βοηθάμε τους δικαιούχους και όταν αυτοί θέλουν να εντάξουν

έργα και σε άλλα αναπτυξιακά έργα όπως είναι το ειδικό αναπτυξιακό του Βορείου Αιγαίου ή ο Φιλόδημος. Σε ένα παράλληλο πλαίσιο στήριξης των δικαιούχων υπάρχει και η άλλη ομάδα των ειδικών πληθυσμιακών ομάδων που τον τελευταίο καιρό ασχολείται με τη δράση των Ρομά. Όπως είδα κι εδώ στο επιχειρησιακό υπάρχει ο άξονας 2 α, ο θεματικός στόχος 9 εκεί λοιπόν έχετε προβλέψει δράσεις ένταξης των Ρομά στην κοινωνία, η ΜΟΔ έχει φτιάξει οδηγούς υλοποίησης που απευθύνονται στους δικαιούχους δηλαδή στους δήμους για το πώς αυτές οι δράσεις θα υλοποιηθούν όταν με το καλό ενταχθούν και χρηματοδοτηθούν από το επιχειρησιακό πρόγραμμα. Μια άλλη παράλληλη δράση είναι η σύσταση της Τεχνικής Γραμματείας Λυμάτων. Έχει συσταθεί λοιπόν στη ΜΟΔ με ΚΥΑ Τεχνική Γραμματεία Λυμάτων η οποία σε συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τη DG REGIO, σχεδίασε Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Υλοποίησης Λυμάτων για τις περιφέρειες γ' προτεραιότητας. Εκεί λοιπόν εκπονήθηκαν 13 περιφερειακά επιχειρησιακά σχέδια, εγκρίθηκαν όλα από την Επιτροπή Καθοδήγησης και το επόμενο βήμα τώρα είναι αυτά τα έργα τα οποία έχουν προβλεφθεί ως απαραίτητα γι' αυτές τις περιοχές να ενταχθούν και να χρηματοδοτηθούν. Κάποια θα χρηματοδοτηθούν από τα ΠΕΠ, κάποια όμως και από εθνικούς πόρους. Τελιώνοντας και για να μη σας κουράσω θέλω να κάνω μια γενικότερη αναφορά για τη δράση της ΜΟΔ στην εκπαίδευση των δικαιούχων αλλά και στα στελέχη των Διαχειριστικών Αρχών. Συγκεκριμένα εδώ για το Βόρειο Αιγαίο έχει προγραμματιστεί στα τέλη του Νοεμβρίου ένα σεμινάριο για τους δικαιούχους του Βορείου Αιγαίου. Γενικά υπάρχει το σύστημα τηλεεκπαίδευσης όπου μέσα από εκεί μπορούν οι δικαιούχοι και τα στελέχη των Διαχειριστικών να παρακολουθήσουν πάρα πολλά μαθήματα γύρω από τη διαχείριση, την υλοποίηση, τον έλεγχο και την ολοκλήρωση των έργων. Πιο συγκεκριμένα, εγγεγραμμένα στελέχη της Περιφέρειας εδώ είναι 31 άτομα και δικαιούχοι 16 άτομα. Αυτό το σύστημα είναι ανοιχτό, η ΜΟΔ δέχεται συνέχεια αιτήσεις και εγγράφει στελέχη που μπορούν από το ηλεκτρονικό σύστημα της ΜΟΔ να παρακολουθήσουν σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση. Τέλος έχουν εκπονηθεί από τη ΜΟΔ οδηγοί που είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα της και μπορεί ο καθένας να ανατρέξει και να βοηθηθεί σε αυτούς, αναφέρομαι συγκεκριμένα στον Οδηγό Εφαρμογής του 4412 που όπως πολύ αναφέραμε σήμερα, για πολλούς ήταν κάτι καινούριο και δύσκολο να εκπονηθεί. Οδηγοί λοιπόν που μπορούν να τους χρησιμοποιήσουν δήμοι,

περιφέρειες για το πώς θα στήσουν ένα σωστό διαγωνισμό έτσι ώστε να μην έχει προβλήματα στη συνέχεια. Υπάρχουν οδηγοί που αφορούν στη διαχειριστική ικανότητα δήμων, περιφερειών κι εδώ μια απαραίτητα προϋπόθεση για να ενταχθεί ένα έργο και μία μεθοδολογία ανάπτυξης πράσινων ταμείων. Όλα αυτά επιγραμματικά και πάντα η ΜΟΔ είναι έτοιμη να στηρίξει οποιοδήποτε αίτημα αδύναμου, υποστελεχωμένου δικαιούχου θέλει για την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων και μη έργων. Ευχαριστώ.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΠΛΑΚΩΤΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

Κι εμείς ευχαριστούμε πολύ. Ο Κύριος Γδύσης, ο Αντιδήμαρχος Χίου. Ο λόγος σε σας.

ΔΗΜΟΣ ΧΙΟΥ

ΓΔΥΣΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ - ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ

Παρακολουθήσαμε με πολλή προσοχή τις εργασίες της 4^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης και νομίζω ότι αυτό που προκύπτει και δημιουργεί γενικά ένα αισιόδοξο συναίσθημα είναι ότι όλα πάνε καλά, ότι έχει γίνει αρκετά μεγάλη απορρόφηση του ΠΕΠ παρά τα όποια προβλήματα αναφέρθηκαν και τα οποία φαίνεται ότι μπορούν και με τις προτάσεις της Διαχειριστικής Αρχής να λυθούν. Θεωρώ λοιπόν ότι πρώτον πρέπει να δοθούν πολλά συγχαρητήρια και στη Διαχειριστική Αρχή και στον προϊστάμενό της τον κύριο Πλακωτάρη, στην Πρόεδρό της την Περιφερειάρχη, την κυρία Καλογήρου. Νομίζω ότι έχει γίνει μια πάρα πολύ καλή δουλειά. Αλλά και στα στελέχη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που παρακολουθούμε, τους βλέπουμε πάντα ευχάριστα εδώ και βλέπουμε ότι υπάρχει μια πολύ καλή συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή ώστε να ξεπερνιούνται τα προβλήματα και να αξιοποιούνται κοινοτικοί πόροι προς όφελος της περιοχής. Θα ήθελα επίσης να πω ότι πέρα από τα ποσοτικά στοιχεία, θα έλεγα ότι υπάρχει και μια ποιότητα ειδικά στα έργα που έχουν ενταχθεί στο ΠΕΠ, είναι κάτι που αντιλαμβανόμαστε κι εμείς ως τελικός δικαιούχος όσον αφορά στα έργα που έχουν ενταχθεί, δεν υπάρχουν έργα άσκοπα, υπάρχουν έργα ουσίας πολύ σημαντικά, το

βλέπουμε και στους άλλους δικαιούχους, το βλέπουμε και στα έργα που παρουσιάστηκαν και αφορούν στους άλλους δικαιούχους της Περιφέρειας ότι πραγματικά υπάρχουν έργα ουσίας που καλύπτουν πραγματικές ανάγκες και δημιουργούν αναπτυξιακές προοπτικές για την περιοχή. Ενδιαφέρον είναι και το Connecting Europe το οποίο παρουσιάστηκε από τον κύριο Λογαθέτη, μας ενδιαφέρει πάρα πολύ, είμαστε σε φάση που προχωράμε το master plan του λιμανιού της Χίου άρα έχουμε ανάγκη από χρήματα και για την ολοκλήρωση των μελετών αλλά και στη συνέχεια για την υλοποίηση των παρεμβάσεων οπότε μας ενδιαφέρει πάρα πολύ το συγκεκριμένο θέμα. Να πω λοιπόν ότι το ΕΣΠΑ είναι πάρα πολύ σημαντικό για εμάς αν λάβει κανείς υπόψη ότι οι πόροι που έχουμε από τη ΣΑΤΑ για την υλοποίηση κάποιων έργων είναι περίπου 1 εκατ. το χρόνο, αυτή τη στιγμή από το ΕΣΠΑ έχουμε 33 εκατ. ενταγμένα έργα συν άλλα 10 εκατ. από το περιφερειακό πρόγραμμα συν άλλα 10 εκατ. περίπου από τα τομεακά συν κάποια χρήματα ακόμα του πράσινου ταμείου ή από το Φιλόδημο είναι ένα τεράστιο ποσό σε σχέση με τα διαθέσιμα που έχουμε για να υλοποιούμε έργα άρα ουσιαστικά δε θα λέμε ότι υλοποιούμε κάτι από τη ΣΑΤΑ, αυτό που μπορούν να υλοποιήσουν πλέον οι δήμοι είναι το ΕΣΠΑ. Θα ήθελα να μείνω σε τρία σημεία μόνο τα οποία θέλουν κάποια ιδιαίτερη προσοχή. Το ένα που αναφέρθηκε είναι ότι από όλες τις διαφάνειες που είδαμε και από την αξιολόγηση φαίνεται ότι υπάρχει ένα μεγάλο φάσμα μετά την ένταξη και μέχρι τη συμβασιοποίηση. Αυτό το θέμα επειδή είδα ότι το αντιμετωπίζουμε με κάποια λογική ότι «αυτό συμβαίνει, τι να κάνουμε;» νομίζω ότι μπορεί και πρέπει να αντιμετωπιστεί. Ο νόμος 4412 που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις είναι ένας πολύ θετικός νόμος. Καταρχήν ενοποίησε όλο το θεσμικό πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων, βελτίωσε τη διαφάνεια και πραγματικά είναι θετικός ο νόμος αυτός όσον αφορά στην ελληνική πραγματικότητα, ταυτόχρονα όμως έχει μέσα και πολλές αγκυλώσεις, πολλά σημεία τα οποία ίσως είναι περιττά. Νομίζω λοιπόν ότι από την πλευρά του ΥΠΟΜΕΔΙ μία επανεξέταση του νόμου σε συνεργασία με τους τελικούς χρήστες αυτού του νόμου ώστε να βρεθούν αυτά τα σημεία, οι αγκυλώσεις να φύγουν και να μπορεί να τρέχει πιο γρήγορα είναι απαραίτητη, είναι κάτι που μας παιδεύει πραγματικά που αντλεί και πόρους αν θέλετε από τους δήμους για να μπορέσουν να υλοποιηθούν οι διαδικασίες, δεν αφορά μόνο στα έργα του ΕΣΠΑ, αφορά και στα έργα της καθημερινότητας, δηλαδή αν μπορούσαν κάποια πράγματα και γίνουν πιο γρήγορα, θα βελτιωθεί η

κατάσταση γενικά από την παροχή υπηρεσιών από τους δήμους προς τους δημότες. Κάτι που αναφέρθηκε και ήταν ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι οι δήμοι έχουν ανάγκη από τεχνική βοήθεια για να μπορέσουν να ωριμάσουν τα έργα, αναφέρθηκε και η κυρία προηγούμενως στους μικρούς και αδύναμους δήμους. Η πραγματικότητα είναι ότι ανάγκη από βοήθεια έχουν και οι μεγάλοι δήμοι, υπάρχει μία έλλειψη προσλήψεων, μια απαγόρευση προσλήψεων τα τελευταία χρόνια, άρα τα τεχνικό δυναμικό των δήμων έχει μειωθεί σταδιακά και θα συνεχίσει να μειώνεται κι άλλο, υπάρχει μια πραγματικά κατακόρυφη μείωση των πόρων των διαθέσιμων για να μπορέσουν να γίνουν μελέτες, υπάρχει η υποχρέωση από το νόμο ότι μια μελέτη για να προκηρυχθεί πρέπει να πάει με την προεκτιμώμενη αμοιβή που αυτή τη φορά είναι πέντε και έξι φορές πάνω από την τιμή της αγοράς, άρα πρέπει να δεσμευτούν πόροι πέντε και έξι φορές περισσότεροι από τα χρήματα τα οποία τελικά θα δοθούν, επομένως η ωρίμανση των μελετών είναι μια πολύ δύσκολη υπόθεση και πράγματι το αντιμετωπίσαμε ιδιαίτερα έντονα την περίοδο του 2014-2015 όταν θέλαμε να προετοιμαστούμε για τη νέα προγραμματική περίοδο όταν ακόμα υλοποιούνταν τα έργα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, άρα οι ανθρωπinoι πόροι μας ήταν πραγματικά ελάχιστοι και με πολλή δυσκολία καταφέραμε να ωριμάσουμε ό,τι ωριμάσαμε και να ενταχθούμε σε αρκετά έργα του ΕΣΠΑ. Νομίζω ότι αυτό είναι κάτι που πρέπει να προβλεφθεί στις επόμενες προγραμματικές περιόδους αν θέλουν πραγματικά να τρέχουν τα έργα αυτά. Να πω και κάτι τελευταίο, ακούστηκε και σήμερα από την κυρία Περιφερειάρχη και είναι πολύ ευχάριστο, ακούστηκε και λίγο καιρό πριν από τον Πρωθυπουργό, για διπλασιασμό των πόρων του ΕΣΠΑ για την επόμενη προγραμματική περίοδο. Θα ήθελα απλά να ρωτήσω αν αυτό είναι πραγματικά οριστικό και αν θα πρέπει να περιμένουμε ένα διπλασιασμό πόρων για την επόμενη προγραμματική περίοδο κάτι που είναι ιδιαίτερα σημαντικό και αποτελεί και μία άμεση πλέον αναγνώριση της νησιωτικότητας. Εκείνο που ίσως δεν μπορούν να καταλάβουν οι διαμένοντες στην Αθήνα είναι ότι το να είσαι νησιωτικός δήμος έχει πολύ μεγαλύτερο κόστος σε όλα, ακόμα και στις μεταφορές, αλλά και στη διαχείριση απλών πραγμάτων, δηλαδή για παράδειγμα μία περιφέρεια της Ηπειρωτικής Ελλάδας να έχει ένα ΧΥΤΑ και μία μονάδα διαχείρισης αποβλήτων ενώ εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να έχουμε μία ανά νησί και ακόμα και μικρά νησιά να μην μπορούν να κολλήσουν πάνω στα μεγαλύτερα νησιά λόγω δικών τους ΧΥΤΑ

και δικής τους διαχείρισης. Αν λοιπόν πραγματικά μιλάμε για διπλασιασμό των πόρων του ΕΣΠΑ είναι κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Ευχαριστώ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Κι εμείς σας ευχαριστούμε κύριε Αντιδήμαρχε και εδώ θα πρέπει να επισημάνουμε ότι όπως ο Δήμος Λέσβου έτσι και ο Δήμος Χίου κάνουν μια πολύ μεγάλη προσπάθεια κάτω από πραγματικά δύσκολες συνθήκες, κάτω από συνθήκες υποστελέχωσης και ειδικών δυσκολιών που υπάρχουν προκειμένου να ανταποκριθούν στις πολύ μεγάλες ανάγκες. Ο Δήμος Χίου να σας πω κυρίες και κύριοι, είναι ο πρώτος φορέας υλοποίησης προγραμμάτων σε εντάξεις έργων και νομίζω ότι ακριβώς υπάρχει πάρα πολύς δρόμος μπροστά στην υλοποίηση όλων αυτών των προγραμμάτων και πολλή δυσκολία που όμως είμαστε σίγουροι ότι θα ξεπεραστούν όλα αυτά με την εργατικότητα και την σταθερή προσήλωση που υπάρχει όλων και της πολιτικής ηγεσίας αλλά και όλου του στελεχιακού δυναμικού του Δήμου. Θα ήθελα τώρα να δώσουμε το λόγο στον εκπρόσωπο του ΣΕΠΕ τον κύριο Σύρρο. Κύριε Σύρρο, ο λόγος σε σας.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΣΕΠΕ)

ΣΥΡΡΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ κυρία Πρόεδρε, ήθελα κι εγώ από την πλευρά μου να σας ευχαριστήσω για τη φιλοξενία και να σας συγχαρώ για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος. Θα ήθελα να επισημάνω καταρχήν και σε συνέχεια της προηγούμενης 3^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης που είχε γίνει πριν περίπου ένα χρόνο, ότι για το θεματικό στόχο 2c, 3c και 3d είχαμε εδώ συγκεκριμένες προτάσεις που αφορούσαν στη γεωργία, στην υγεία, στον τουρισμό, στον πολιτισμό, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, στη βιομηχανία καθώς και στην ενέργεια απ' ό,τι πληροφορήθηκα και από τον Προϊστάμενο της Διαχειριστικής Αρχής θα αξιοποιηθούν τέτοιες προτάσεις ώστε να δούμε τα τεύχη των οδηγών για τις προσκλήσεις που πρόκειται να έρθουν στη συνέχεια. Θα ήθελα να σταθώ λίγο στο κομμάτι της κατάρτισης που με μεγάλη μου χαρά ομολογώ να πω ότι είδα αυτή τη στιγμή ότι εντάχθηκε μέσα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, κατάρτιση είτε αυτό

αφορά σε ανέργους, είτε επαγγελματίες, είτε βέβαια τα άτομα των ευπαθών ομάδων. Θέλω απλά να ανοίξω μια παρένθεση να πω ότι ο ΣΕΠΕ υλοποιεί ένα πρόγραμμα κατάρτισης αυτήν τη στιγμή, κλαδικό πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ και την Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων συνολικού προϋπολογισμού 8 εκατ. περίπου. Ουσιαστικά αναλάβαμε με την ένταξη του ΕΣΠΑ στη νέα προγραμματική περίοδο 17 Ιουλίου 2017 και σήμερα έχουμε 6 Νοεμβρίου 2018, όπου σήμερα είναι η τελευταία ημέρα του τμήματος που ολοκληρώθηκε και εκπαιδεύτηκαν 3.000 άτομα. Μέσα σε αυτό το διάστημα των 14 μηνών με μια διαγωνιστική διαδικασία που ουσιαστικά κράτησε λιγότερο από 8 μήνες με δύο δικαστικές διαμάχες ενδιάμεσα και το σημαντικό αν θέλετε είναι ότι στη δικιά σας περιφέρεια από τα 3.000 άτομα συνολικά εκπαιδεύτηκαν 96 από αυτά και το σημαντικό είναι ότι σε έρευνα αγοράς που κάναμε, σε δείγμα κοντά στο 35% από τους ωφελούμενους που συμμετείχαν στην συγκεκριμένη πράξη, νομίζω θα χαρείτε ιδιαίτερα και το ΕΚΤ και το Υπουργείο Εργασίας, 25% από αυτούς βρήκαν δουλειά. Όταν τα ποσοστά που αναφέρεται ο ΟΑΕΔ είναι πολύ πολύ πιο χαμηλά. Επίσης ο ΣΕΠΕ έχει αναλάβει ένα κομμάτι εκπαίδευσης για επαγγελματίες από το Υπουργείο Ανάπτυξης που αφορά στην πρόταση 024 οπότε συνολικά αυτή τη στιγμή υλοποιούμε έργα 9,4 εκατ. και αναμένεται ακόμα μια νέα δράση που έχει ενταχθεί και στο ΕΠΑΝΑΔ που αφορά την ανάλυση του brain drain 1.500 άτομα πτυχιούχους του κλάδου τεχνολογίας. Κλείνοντας απλά να πω ότι από τα νούμερα που βλέπω στα τρία μέτρα που ανέφερα προηγουμένως, 8, 3, 2, 8ν.1 και 9.1.2 βλέπω συνολικά 33 άτομα, 560 και 450, θα ήθελα να πάρουμε μια απόφαση ως επιτροπή να δώσουμε τη δυνατότητα στη Διαχειριστική Αρχή να κάνει αυξομείωση εσωτερικά της συγκεκριμένης τιμής στόχου ή ακόμα και αύξηση περαιτέρω, θεωρώ χαμηλό το κομμάτι των 33 ανέργων στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου όταν αυτήν τη στιγμή ήδη εμείς έχουμε υλοποιήσει με πρόγραμμα αποκατάστασης 96 άτομα που σημαίνει κοντά στα 4 τμήματα, εδώ μιλάμε ουσιαστικά μόνο για 2, υπολογίσω μόνο τους 2 μεγάλους δήμους, αν καταλαβαίνω καλά. Επίσης επειδή αναφέρθηκε από τον εκπρόσωπο της Περιφέρειας που έκανε την ανάλυση των μέτρων, κάπου κοινωνικούς φορείς, κάπου θεσμικούς κοινωνικούς εταίρους, θεωρώ δεδομένο ότι λόγω της τεχνογνωσίας και της εμπειρίας που έχουμε ότι ο ΣΕΠΕ θα είναι δυνητικά ένας από τους υποψήφιους φορείς που θα υποβάλουν αίτηση στη συγκριτική

αξιολόγηση για να υποβάλουμε κι εμείς για την υλοποίηση των συγκεκριμένων δράσεων. Ευχαριστώ.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Σας ευχαριστούμε πολύ, θεωρούμε ότι στο πλαίσιο της ευελιξίας μπορούν όλα αυτά να ληφθούν υπόψη και σε κάθε περίπτωση θα ήταν χρήσιμη μια ειδική συνάντηση πριν από την πρόσκληση ώστε να μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε και την πολύ μεγάλη εμπειρία την οποία έχετε αλλά το κυριότερο τα πολύ καλά αποτελέσματα που ήδη μας είπατε, το 25% των εκπαιδευόμενων να βρει δουλειά, νομίζω ότι είναι ένα πολύ καλό ποσοστό που σιγά σιγά θα πρέπει να γίνεται στόχος όλων όσοι μετέχουμε σε προγράμματα εκπαίδευσης στην προσπάθειά μας να αντιμετωπίσουμε την ανεργία και να ενισχύσουμε την απασχόληση.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΣΕΠΕ)

ΣΥΡΡΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Επιτρέψτε μου να σας πω ότι από του 3.000 ωφελούμενους συνολικά το κομμάτι της πιστοποίησης άγγιξε το 72% που σημαίνει ότι αυτήν τη στιγμή βγαίνουν στην αγορά εργασίας κάποιοι άνθρωποι που η αγορά η δικιά μας διψά, είτε αφορά στις εταιρείες του κλάδου τεχνολογιών, πληροφοριών και επικοινωνιών, είτε σε επιχειρήσεις που έχουν τμήματα πληροφορικής να έχουν εκπαιδευμένους ανθρώπους με μια πιστοποίηση που πραγματικά να μπορούν να βρουν μια δουλειά. Έτσι δίνουν και διέξοδο στους ανθρώπους που δεν έχουν εργασία σήμερα.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Σας ευχαριστούμε πολύ. Να δώσουμε τώρα το λόγο, κύριε Αντωνίου θα θέλατε να πάρετε το λόγο; Από την πλευρά της Ένωσης Ξενοδόχων και του ΣΕΤΕ ο κύριος Περικλής Αντωνίου. Έχετε το λόγο.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΣΕΤΕ)

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗΣ

Ευχαριστούμε για την πρόσκληση και ευχόμαστε η καλή δουλειά να συνεχιστεί επωφελεία της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου η οποία έχει τρομερές αντιξοότητες που γνωρίζουμε και βιώνουμε εμείς, δεν ξέρω αν όλοι οι παριστάμενοι γνωρίζουν τι προβλήματα έχουμε σε υποδομές, σε ανωδομές, σε κατάρτιση, σε τεχνογνωσία, σε προσβάσεις, σε πολλά πράγματα. Ήθελα να ρωτήσω για το βιολογικό του νοτίου τμήματος Μυτιλήνης, ακούμε τελευταία ότι ο Δήμος με το Υπουργείο Εσωτερικών περνάει από πρόγραμμα Φιλόδημου το οποίο το σπάει, εμείς ξέρουμε ότι δε σπάνε, αλλά το σπάει σε δύο έργα και μάλιστα ξεκινάει με τα πάνω χωριά και όχι με το παραλιακό μέτωπο. Εμείς θα θέλαμε και θα προτείναμε, έχουμε 30 χρόνια περίπου που περιμένουμε, μην ξεκινήσουν πάλι με φάσεις και πάνε στα μέσα και αφήσουμε το παραλιακό μέτωπο το οποίο ενώνει το αεροδρόμιό μας, που είναι διεθνές και τώρα με τη Fraport η επισκεψιμότητα σε charters χαμηλού ναύλου, cargo, business, κρουαζιέρες κλπ θα ενταθεί. Θέλουμε λοιπόν το βιολογικό αυτόν μέσα από το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ και ολόκληρο το έργο, απλώς με την παρουσίαση της κυρίας Μπουτσιούκου φαντάζομαι Δ/νη Δημοσίων Επενδύσεων όπως είπατε, θέλουμε, δηλαδή η κυρία Περιφερειάρχης με τον κύριο Κορκολή φαντάζομαι, να το ζητήσουμε αυτό, να πάει στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ για το βιολογικό του νοτίου τμήματος. Λεφτά υπάρχουν.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Δεν μπορεί όμως να πάει εκεί εφόσον υπάρχει η δυνατότητα των συγχρηματοδοτούμενων όπως μας λέει και ο κύριος Λογοθέτης. Άρα γιατί να δώσουμε εθνικούς πόρους αφού μπορεί να πάει από συγχρηματοδοτούμενα; Σε κάθε περίπτωση νομίζω μπορεί να απαντήσει ο κύριος Αντιδήμαρχος.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΣΕΤΕ)

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗΣ

Ναι, αλλά δε θα τελειώσουμε ποτέ. Το παραλιακό μέτωπο θα μείνει ακάλυπτο. Ένα άλλο θέμα έξω από τα στενά τεχνοκρατικά και οικονομικά πλαίσια, περισσότερο

κοινωνικά και πολιτικά, είχαμε την ατυχία όλες οι κυβερνήσεις μετά τη δημοσιονομική προσαρμογή, μετά την κρίση, να μη ζητήσουν τουλάχιστον όπως η Ρουμάνια επιτροπος υποστήριξε, παρέκκλιση από τη συνθήκη προσχώρησης όταν η χώρα μπήκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1979 επί Κωνσταντίνου Καραμανλή. Είχαμε αυτήν την ατυχία να μη φροντίσουν οι κυβερνήσεις με αφορμή και ευκαιρία την οικονομική κρίση, τη δημοσιονομική προσαρμογή, όπως απαντώντας στον κύριο Παπαδημούλη η Corina Crețu είχε πει ότι μπορείτε να το ζητήσετε. Δεν το ζητήσαμε αυτό με αποτέλεσμα, δεν ξέρω πόσο το πληρώνει η χερσαία ηπειρωτική Ελλάδα αλλά η νησιωτική Ελλάδα το πληρώνει. Το πληρώνει πάρα πολύ η νησιωτική και ιδιαίτερα αυτή η προβληματική Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, έχουμε ένα σωρό δείκτες από το ΣΕΤΕ, από το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος να σας δείξουμε πόσο πίσω είμαστε παρά τις προσπάθειες τις αναγνωρισμένες, και συγχαίρουμε γι αυτό, και της Περιφέρειας, της Διαχειριστικής Αρχής, της Προέδρου, συγκεκριμένα της κυρίας Καλογήρου, του κυρίου Πλακωτάρη, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τη βοήθεια, της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία μας έχει δώσει πολλούς πόρους κλπ. αλλά δυστυχώς η ψαλίδα ανοίγει εις βάρος μας, εις βάρος της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου. Μπορεί να μιλάμε για έργα μεγάλα όντως και απολαμβάνουμε πολλά πράγματα αλλά δεν μπορώ να αντιληφθώ γιατί η ψαλίδα ανοίγει. Μακάρι να λύναμε το θέμα της γραφειοκρατίας που το συναντούν όλοι και ο ιδιωτικός τομέας, μιλώ εκ μέρους του ΣΕΤΕ αλλά και του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδας, γιατί συμμετέχω και στο κεντρικό του Διοικητικό Συμβούλιο, έχουμε πρόβλημα με τις γραφειοκρατίες, με τη δημόσια διοίκηση και το δημόσιο λογιστικό. Αυτά δε βοηθάνε όχι μόνο τον ιδιωτικό τομέα, δε βοηθάνε το ίδιο το δημόσιο, δε βοηθάνε την αυτοδιοίκηση, την Περιφέρεια, το Δήμο. Φαντάζομαι Αντιδήμαρχοι, Δήμαρχοι και Περιφέρειες βρίσκουν μπροστά τους όχι απλή γραφειοκρατία αλλά δαιδαλώδεις διαδικασίες. Μπορεί να μην είμαστε Εσθονία αλλά δεν πρέπει κάποια στιγμή το μοντέλο Εσθονίας να το υιοθετήσουμε; Μπορεί να μην είμαστε Ιρλανδοί αλλά δεν έχουν βέλτιστες πρακτικές που μπορούμε να πάρουμε; Και φυσικά αναφέρομαι στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου διότι αν οι άλλες Περιφέρειες, όπως ο εκ δεξιών μου κύριος είπε αυτά υπάρχουν παντού, ναι αλλά εδώ ο συντελεστής, ο πολλαπλασιαστής είναι μεγάλος λόγω των προβλημάτων. Δε μιλάμε μόνο για ακραία καιρικά φαινόμενα, για φυσικές καταστροφές, για ανιστόρητες αναφορές της όμορης χώρας που μας φέρνουν

εντάσεις και έχουμε προβλήματα και στον τουρισμό, ανοίγουν και κλείνουν οι στρόφιγγες, όπως κάνει με το μεταναστευτικό-προσφυγικό γίνεται και με αυτό και ο ανταγωνισμός για εμάς είναι πάρα πολύ δύσκολος. Όταν όλοι οι δείκτες απέναντι είναι τεράστιοι, οι επιβαρύνσεις πολύ χαμηλότερες και εδώ είναι όλα υψηλότερα. Εδώ φθάσαμε και κινδυνέψαμε και προς τιμή της κυβέρνησης το κατάφερε, τα νησιά να πάνε στην εστίαση για παράδειγμα στο 24% ΦΠΑ όταν περιφέρειες πλούσιες, πλούσιων χωρών Δανία, Γαλλία, Ολλανδία κλπ είναι στο 6% κι εμείς κινδυνεύουμε ανά πάσα στιγμή να βρεθούμε 400% πάνω γιατί ενδεχομένως, δεν ξέρω, δεν τους έχουμε πείσει; δεν έχουν έρθει εδώ να βιώσουν τέτοιες συνθήκες; Ύστερα από αυτό λέω το εξής, είναι δυνατόν για κάποιες περιφέρειες που έχουν πρόβλημα όπως είναι η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, έχουμε τέτοια προβλήματα, γραφειοκρατικά, δηλαδή ακούστε να δείτε. Προσπαθεί η Περιφέρεια να βάλει ένα έργο και έρχεται, δε θα πω το δημόσιο λογιστικό, έρχεται ο Πάρεδρος και το κόβει. Μα αυτό το έργο μπορεί να είναι συμπληρωματικό προηγούμενου ή πρόδρομος επόμενου και να ακυρώσει δηλαδή ή να εμποδίσει και να δυσκολέψει το σχεδιασμό, το γενικό και ειδικό σχεδιασμό; Αυτό το συναντά και η Περιφέρεια και ο Δήμος φαντάζομαι και τα Υπουργεία, επομένως τουλάχιστον για την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου αν μπορούμε να παρεκκλίνουμε από αυτά τα μοντέλα τα σφιχτά, τα αυστηρά, τα σχολαστικά, τα γραφειοκρατικά και δημόσιας διοίκησης και δημόσιου λογιστικού. Ας απολαύσουμε στα προβλήματα τα μεγάλα που έχουμε, ας πάρουμε κάποια τέτοια προνόμια ειδικά, ειδικές διευκολύνσεις να πω, απλουστεύσεις, δεν ξέρω πώς να το πω, ρυθμίσεις, ναι. Υπάρχουν ένα σωρό κοινοτικές οδηγίες, κοινοτικοί κανονισμοί, αποφάσεις όπως και ψηφίσματα και το έχω μαζί μου, το τελευταίο για τη νησιωτικότητα, το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 04/02/2016. Αυτά που λέει μέσα, ένα πολύ μικρό ποσοστό αν μπορούσε να υλοποιηθεί, να το ακουμπήσουμε, να το αισθανθούμε, θα ήμασταν πάρα πολύ ευτυχείς. Δε θα πω τώρα για ένα σωρό οδηγίες οι οποίες τι λένε για εμάς, τα προσφυγικά μας, τα μεταναστευτικά μας, τους χαμηλούς μας δείκτες, μιλάμε για την υγεία, ποσοτικοί δείκτες μπορεί να πηγαίνουν καλά αλλά πρέπει να έχουν αντιστοίχιση και οι ποιοτικοί και αυτό προσπαθεί η κάθε κυβέρνηση και ειδικότερα η τελευταία. Επομένως δε ζητάμε μόνο ποσότητα, θέλουμε και ποιότητα και να τύχει η Περιφέρεια και οι Δήμοι της συγκεκριμένα του Βορείου Αιγαίου και όποιας άλλης νομίζει η πολιτεία, να τύχουμε κάποιων διαφορετικών, να

παρεκκλίνουμε από κάποια γραμμή. Έλεγε τώρα ο Αντιδήμαρχος ότι το Δασών ζητούσε να του πει το θάμνο, ε για όνομα του Θεού! Για τέτοια θέματα καθυστερούμε. Τώρα ειδικότερα εμείς στον τουρισμό, πανελλαδικά και ιδιαίτερα στο Βόρειο Αιγαίο κατά μείζονα λόγο, θέλουμε οπωσδήποτε πράσινη οικονομία, πράσινη επιχειρηματικότητα όσον αφορά στην εξοικονόμηση νερού είχε γίνει κάτι αλλά δε δούλεψε καλά στο παρελθόν. Εξοικονόμηση νερού, ενέργειας, τώρα εντάξει, οι πισίνες λέει απαγορεύονται, μόνο η χώρα μας το απαγορεύει θαλασσινό νερό, απαγορεύει τις κολυμβητικές δεξαμενές, μόνο η χώρα μας, είναι διεθνής πατέντα. Ενώ το θέλουμε οι VIP, το θέλουνε οι παιδικές ηλικίες, η τρίτη ηλικία, οι οικολόγοι, οι πάντες θέλουν να χρησιμοποιούν θαλασσινό νερό, εμείς δε χρησιμοποιούμε. Η ενέργεια, υπάρχουν πράγματα όπως είναι τα roof gardens, τα restaurant gardens, τα οποία οι νεροκουρτίνες, αντί κεραμοσκεπή που δημιουργεί ένα θερμοδοχείο με μια υψηλή θερμοχωρητικότητα, άλλωστε αυτό είναι και το πόρισμα εργασίας Αμερικανικής Ακαδημίας Επιστημών, αντί για το κεραμίδι σου λέει κάνε νεροκουρτίνα με πράσινο επάνω και αυτή η δυσφορία από το κτίριο και θα έχουμε και εξοικονόμηση ενέργειας. Προστασία από το λεβητόλιθο και από την αντιδιαβρωτική, χάνει πάρα πολλά εκατομμύρια, μάλλον θα έλεγα εκατοντάδες εκατομμύρια η χώρα μας, πέρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από τον πλανήτη, στα θέματα της διάβρωσης. Έχουμε πάρα πολλά και μεγάλα προβλήματα κι εκεί θέλουμε ανάλογες πρωτοβουλίες. Τελειώνοντας, μια παρέκκλιση, έχουμε πάει στην Εσθονία, έχω πάει σε κάποιες χώρες που συμβόλαιο αγοραπωλησίας ή τραπεζικού δανείου κάνει κάποια λεπτά της ώρας κι εδώ θέλουμε μήνες και εν πάση περιπτώσει τώρα η κυβέρνηση πήρε μια πρωτοβουλία η οποία ήταν σημαντική, για το μεταφορικό ισοδύναμο. Εμείς και τελιώνω με αυτό θα ευχόμασταν το αναπτυξιακό ισοδύναμο, δηλαδή ήταν πολύ καλό και για πρώτη φορά γίνεται, για όνομα του Θεού, αυτό πρέπει να το φυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού, αλλά μια μετεξέλιξη του θα ήταν το αναπτυξιακό ισοδύναμο και τελειώνοντας θέλω να σας πω τι σημαίνει. Όταν κάνουμε εδώ μια επιχείρηση, σας μιλάω πρακτικά, σε χρόνο, σε χρήμα, σε ψυχή και σε φαιά ουσία χρειάζεται πολλαπλάσια απ' ό,τι σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα, Λαμία, Χανιά, Ηράκλειο, Ρόδο κλπ. Όταν δε ολοκληρωθεί, τα εργονομικά της χαρακτηριστικά, τα αισθητικά, αλλά πάνω από όλα, τα πάγιά της είναι υποπολλαπλάσια των αντίστοιχων που γίνονται σε άλλους αναπτυγμένους προορισμούς. Τα δε έσοδα μετά είναι υποπολλαπλάσια. Δεν έχουμε

καμία σύγκριση, δε θέλω να σας κουράσω, τα έχω όλα στο μυαλό μου τα νούμερα με μεγάλη ανάλυση, εμείς μετράμε, ούτε για αφίξεις μιλάμε, ούτε για αεροπλάνα. Εμείς μιλάμε για διανυκτερεύσεις και για τουριστικές εισπράξεις. Εκεί είμαστε οι τελευταίοι των τελευταίων και όλα αυτά μιλάμε για να μπορέσουμε να γίνουμε όχι ανταγωνιστικοί, να γίνει η λειτουργία βιώσιμη. Ευχαριστώ πολύ.

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΣΥΓΚΕΛΑΚΗΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ

Κυρία Πρόεδρε, μία διευκρίνιση, επειδή εν τη ρύμη του λόγου του εκπροσώπου του ΣΕΤΕ αναφέρθηκε σε μένα, σε άλλο απάντησα, ίσα ίσα που στην αρχή της τοποθέτησής μου είπα πόσο χειμάζεται η Περιφέρειά σας από την προσφυγική κρίση, επομένως να μην υπάρχει καμία παρεξήγηση, ότι δεν αντιλαμβανόμαστε πόσο πιο δύσκολο είναι να ζει κανείς εδώ και να αρρωσταίνει και να υφίσταται όλα τα προβλήματα.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ

Νομίζω ότι είναι απολύτως κατανοητό και ευχαριστούμε πάρα πολύ τον κύριο Αντωνίου και να δώσουμε λίγο το λόγο στον Αντιδήμαρχο Λέσβου τον κύριο Κατσαρό για μία διευκρίνιση.

ΔΗΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ ΚΑΤΣΑΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ - ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ

Βιολογικός νότιας πόλης, αρμοδιότητας ΔΕΥΑΛ, γεφύρι της Άρτας, το ξέρετε κύριε Αντωνίου, 20 χρόνια όσο είναι και ο προϋπολογισμός της, δηλαδή στα 20 χρόνια αλλάξαμε 3-4 θέσεις μονάδας, τελικά χωροθετήθηκε σε ένα σημείο πριν από 7-8 υποθέτω. 20 εκατ. προϋπολογισμός συν ΦΠΑ, οικισμοί κάτω των 2.000 κατοίκων δεν χρηματοδοτούνται πλέον, το χάσαμε το τρένο. Τώρα βρήκαμε το Φιλόδημο, προσφάτως πήγαμε στον κύριο Χαρίτση αλλά και ο Φιλόδημος έχει ταβάνι, παίρνει έως 5 εκατ. για ύδρευση και έως 3 εκατ. για αποχέτευση. Υπάρχει ένα κριτήριο όμως, ένας δείκτης που για να δοθούν αυτά τα χρήματα τα 8 εκατ. συνολικά απαιτείται μία πληθυσμιακή πυκνότητα. Άρα πού έχει ο δείκτης αυτός, υπάρχει

στους οικισμούς μέσα που ο πληθυσμός είναι παραπάνω, εκεί θα πάνε, το χειρίζεται ο κύριος Γιαννάκης, νομίζω πως όχι. Πάντως αυτή είναι η πραγματικότητα, εμείς τώρα θα μπορούμε στο Φιλόδημο, θα κάνουμε ένα κομμάτι μικρό, θα προσπαθήσουμε να κάνουμε τη μονάδα με τα 3 εκατ. ούτως ώστε να υπάρχει μονάδα οπότε σιγά σιγά να μπαίνουμε σε αντίστοιχα μικρά προγράμματα

Διάλογος:

Αντωνίου: Ο Φιλόδημος βάζει και άλλο πλαφόν, βάζει αντί 4,5 χιλ. ανά κάτοικο βάζει 2 χιλ.

Κατσαρός: Ναι μπαίνει ένα οικονομικό αλλά και τα 5 και τα 3 δε θα τα πάρουμε, θα πάρουμε λιγότερα.

Αντωνίου: Πάντως το πρόβλημα το περιβαλλοντικό και της ρύπανσης είναι στο παραλιακό μέτωπο και αυτό μακάρι να μπορέσουν να το καταλάβουν. Τώρα οι 2 χιλ. θεσπίζονται από τα Ευρωπαϊκά μεγέθη. Εδώ θα έπρεπε να υπάρχει μια προσομοίωση στα μεγέθη, άλλο τα 2 χιλ. στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στη Δανία π.χ. και άλλο οι 2 χιλ. εδώ.

Μαμαλούγκας: Συγγνώμη που παρεμβαίνω αλλά είναι το ανάποδο από αυτό που είπατε Τα μεγέθη των οικισμών ορίζονται από την Ελλάδα, όχι από την κοινότητα και ορίζονται από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων η οποία ορίζει πίνακες με πληθυσμούς και μάλιστα τώρα πρόσφατα οριστικοποιήθηκε και η μεθοδολογία που στο διηνεκές θα ορίζονται οι οικισμοί οπότε είναι με στατιστικά στοιχεία της απογραφής του 2001.

Αντωνίου: Ναι αλλά αυτές οι ρυθμίσεις που λέτε, που κάνετε, που κάνει η χώρα μας όταν δοκιμαστούν στην πράξη, εγώ π.χ. δουλεύω στη βαριά χημική βιομηχανία, όταν κάναμε ένα μοντέλο και το παίρναμε και στην πράξη «τα έφτυνε», το πετούσαμε. Εδώ πέρα, στην πράξη δεν έχει δουλέψει. 20 χρόνια υποαντιδήμαρχος, εγώ σας λέω 30 χρόνια και κάποτε ήμουν και στην Περιφέρεια. Με πολύ χαμηλότερο κόστος θα είχε τελειώσει και συνέχεια τώρα ανεβαίνει το ταβάνι και τώρα πάλι βρέθηκε πάλι το παραλιακό μέτωπο εκτός.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

Να ευχαριστήσουμε τον κύριο Αντωνίου για την αποτύπωση όλων αυτών των αναγκών που δείχνει ακριβώς το πώς τελικά τίποτα δεν είναι στατικό, ότι υπάρχουν δυναμικά εξελισσόμενες ανάγκες και πρέπει αντιστοίχως να προσαρμόζονται και τα θεσμικά πλαίσια. Βεβαίως εγώ θα πρέπει να επισημάνω στην Επιτροπή Παρακολούθησης ότι ο κύριος Αντωνίου είναι από εκείνους τους ανθρώπους που έχουν κάνει πράξη την εξοικονόμηση ενέργειας και νερού σε ένα τέτοιο βαθμό που είναι παράδειγμα προς μίμηση για όλους. Να ρωτήσω ακολούθως αν υπάρχει κάποιος ο οποίος θα ήθελε να κάνει παρέμβαση. Η κυρία Μιχάλα, τη βλέπω απέναντί μου, ο λόγος σε σας.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΣΕΤΕ)

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗΣ

Συμπληρωματικά πριν την κυρία Μιχάλα, για την ενέργεια, εμείς έχουμε το πετρέλαιο, είμαστε σε θέση να καταργήσουμε και τη ΔΕΗ και αφού έχουμε και υπερφορτία, δώστε μας το δικαίωμα με τα προεδρικά διατάγματα, βγήκαν νόμοι-πλαίσια αλλά δε βγήκαν τα προεδρικά διατάγματα για να μπορούμε να παράξουμε. Είμαστε σε θέση και έχουμε την τεχνογνωσία να παράξουμε ηλεκτρικό ρεύμα στις επιχειρήσεις μας. Αυτή εδώ η επιχείρηση για παράδειγμα που είστε, κάπου 96 χιλ το χρόνο ρεύμα ηλεκτρικό, συμφέρει να κάνει μια τέτοια επένδυση και θέλουμε τη βοήθειά σας. Ευχαριστούμε.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

Κυρία Μιχάλα, έχετε το λόγο.

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΕΣΑΜΕΑ)

ΜΙΧΑΛΑ ΣΟΦΙΑ

Καλό μεσημέρι κι από εμένα, τα χαρτιά μου λένε καλημέρα αλλά φθάσαμε στο μεσημέρι. Στο χωριό μου λέμε «ώρα καλή» και είναι μια ωραία ευχή, μου αρέσει. Ώρα καλή λοιπόν σε όλους, δε θα μακρηγορήσω γιατί καταλαβαίνω ότι η κούραση μας διώχνει από την ουσία των πραγμάτων. Είμαι εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, το τρίτοβάθμιο συνδικαλιστικό όργανο του αναπηρικού κινήματος και Πρόεδρος της Περιφερειακής Ομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία Βορείου Αιγαίου. Βεβαίως όλοι γνωρίζουμε ότι η διάσταση της αναπηρίας πρέπει να υπάρχει σε όλα τα έργα τα οποία τουλάχιστον γίνονται με ευρωπαϊκούς πόρους και στις περισσότερες των περιπτώσεων, πράγματι αυτό το παρατηρούμε ότι γίνεται. Υπάρχουν όμως και έργα που δυστυχώς δε γίνονται και Γιώργο, έδειξες ένα πολύ ωραίο κτίριο στη Χίο, τη Σχολή της Χίου που ανακαινίστηκε τα τελευταία χρόνια και δυστυχώς δεν έχει πρόσβαση, με αποτέλεσμα να μην μπορούμε να έρθουμε στις πολύ καλές συναντήσεις που γίνονται και δεν υπάρχουν και σε άλλα έργα δυστυχώς και θα πρέπει πλέον σαν κίνημα να έχουμε μια διαφορετική παρέμβαση πάνω σε αυτό και όχι να το εντοπίζουμε απλώς στις διάφορες συναντήσεις. Ως Πρόεδρος δε της Περιφερειακής Ομοσπονδίας που ασχολούμαι με το θέμα το αναπηρικό 10 χρόνια στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και πάνω από 20 σε πρωτοβάθμιο σωματείο ΑΜΕΑ αλλά και σαν άτομο με αναπηρία η ίδια, όπως είπα έχουν γίνει πολλά στην κατεύθυνση της ένταξης της αναπηρίας αλλά διαπιστώνουμε ότι το πρόβλημα, τα μέτρα που παίρνονται είναι αποσπασματικά και δε λύνουν το πρόβλημα στη ρίζα του. Έτσι ενώ ο γενικός οικονομικός κανονισμός και στην Ελλάδα ισχύει από το 1985, παρόλα αυτά η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, κυρία Καλογήρου, δεν είναι προσβάσιμη, ο Δήμος Λέσβου επίσης, τα σχολεία μας κυρίες και κύριοι δεν είναι προσβάσιμα και παρατηρούμε πολλά παιδιά με αναπηρία να μένουν μέσα στο διάλλειμα, να μην μπορούν να πάνε στην τουαλέτα και να μην μπορούν να παρακολουθήσουν κοινά μαθήματα διδασκαλίας. Το αναπηρικό κίνημα στη Χίο από το 2000 και γενικά στην Ελλάδα, αλλά στη Χίο που επειδή εγώ, αν θέλετε, προωθώ τέτοιου είδους προβλήματα και παρεμβάσεις, σε κάθε κοινωνικό πλαίσιο, σε κάθε ΕΣΠΑ βάζουμε την προσβασιμότητα των σχολείων σαν πρώτη προτεραιότητα και παρόλα αυτά παίρνονται αποσπασματικά μέτρα που

περιορίζονται στην τοποθέτηση μιας ράμπας στην είσοδο. Από εκεί και πέρα τι; Είναι γενικά απαράδεκτη αυτή η κατάσταση όταν μέσα στα έργα προβλέπονται αυτές οι δαπάνες, έτσι δεν είναι Στρατή; Έτσι είναι. Τα ειδικά σχολεία μας στεγάζονται σε κτίρια που δεν ανήκουν στο Υπουργείο Παιδείας, φιλοξενούνται και στη Χίο, και το Ειδικό Δημοτικό και τα Ειδικά Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) και το πρόσφατα νεοϊδρυθέν Ειδικό Γυμνάσιο και Λύκειο, φιλοξενούνται σε κτίρια που δεν ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις. Στη Χίο το Ειδικό Σχολείο αυλίζεται σε μπαλκόνι με ότι αυτό συνεπάγεται και για την ψυχική υγεία των παιδιών αλλά και τη σωματική την ίδια. Το Ειδικό Γυμνάσιο που ιδρύθηκε πέρυσι φιλοξενείται, μάλλον στεγάστηκε σε ένα κτίριο το οποίο ουδόλως έχει σχέση με την προσβασιμότητα. Θα πρέπει εδώ να καταθέσω και να καταγγείλω ακόμα ένα θέμα το οποίο σαν Πρόεδρος της Περιφερειακής Ομοσπονδίας, επισκεπτόμενη τη Σάμο, που και εκεί το Ειδικό Σχολείο και το ΕΕΕΕΚ στεγάζονται στο ΚΕΦΙΑΠ Σάμου πρώην ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ, όπου ούτε λίγο ούτε πολύ μου είπαν ότι το έργο δεν έχει παραληφθεί, το ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ και ότι έχει στατικά προβλήματα. Σε ερώτηση δε των αρμοδίων τι θα γίνει αν γίνει κάποιος σεισμός σε ώρα λειτουργίας του σχολείου και τα παιδιά είναι μέσα, κανένας δεν ανέλαβε την ευθύνη. Το καταθέτω κι εδώ και πιστεύω ότι θα δοθεί η δέουσα προσοχή και ευθύνη και δε βγάζω και τη δική μου ουρά απέξω, δηλαδή πιστεύω ότι όλοι έχουμε ευθύνη και πρέπει να γίνει κάτι άμεσα γι αυτό το θέμα. Θέλω επίσης να κάνω ένα αίτημα και να παρακαλέσω, μάλλον το βασικό μου πρόβλημα είναι ότι στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου αλλά και σε όλη την Ελλάδα δεν υπάρχει απογραφή για τα άτομα με αναπηρία. Υπάρχει εδώ ο εκπρόσωπος της Στατιστικής Υπηρεσίας, κάθε 10 χρόνια που γίνεται αυτή η ευλογημένη η απογραφή του γενικού πληθυσμού είναι δύσκολο μέσα σε αυτή να ενταχθεί και η απογραφή για τα άτομα με αναπηρία και η κατηγοριοποίησή τους; Αυτό μας βολεύει ξέρετε, γιατί παίρνουμε πρόχειρες αποφάσεις, σχεδιάζουμε πρόχειρα και δεν έχουμε ποτέ μία λύση σε ένα θέμα που μπορεί να λυθεί, δηλαδή η κατηγοριοποίηση και η καταγραφή θα μας βοηθήσει να σχεδιάσουμε και να προγραμματίσουμε πράγματα που διαχρονικά πλέον θα εξυπηρετούν αυτές τις ανάγκες και δε θα ερχόμαστε εκ των υστέρων να μπαλώσουμε τα πράγματα μόνο και μόνο για να δείξουμε ότι ακολουθούμε μία εν πάση περιπτώσει ευρωπαϊκή υποχρέωση. Πρέπει να σας πω επίσης ότι στην Ελλάδα ζουν 180 χιλ. περίπου

παιδιά με αναπηρία με στοιχεία της Eurostat και μόνο τα 35-40 χιλ. πάνε στο σχολείο. Όλα τα υπόλοιπα κρύβονται ή δεν έχουν δυνατότητα, ή οι γονείς δεν τα πηγαίνουν που σημαίνει ότι υπάρχουν στεγανά και κατάλοιπα ακόμα της κοινωνίας, τα οποία πρέπει εμείς όλοι μαζί με τα έργα τα μεγάλα, τα σπουδαία και τα ορθώς λαμβανόμενα και γενόμενα, πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη βαρύτητα. Στην κοινωνική συνοχή άλλωστε τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν σαν βασικό στόχο την κοινωνική συνοχή, αυτή όμως η κοινωνική συνοχή προωθείται και προσπαθεί να ενταχθεί μέσα από συλλόγους οι οποίοι ιδρύονται για να προωθήσουν τα προβλήματα σαφώς και οι οποίοι με προσωπική και εθελοντική εργασία στις περισσότερες των περιπτώσεων, προσπαθούν να μεταφέρουν αυτά τα προβλήματα και να μεταφέρουν αυτό το δικαίωμα γιατί είναι παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων το ότι δε γίνονται αυτά τα πράγματα. Βέβαια δε λέω, κάθε φορά έχουμε καλή συνεργασία και με τους Δήμους και με τη Διαχειριστική και με την Περιφέρεια αλλά δεν έχουμε τεχνογνωσία, προσωπικό δηλαδή αυτά είναι υποχρέωση των Δήμων, της Περιφέρειας κι εμείς συνεπικουρικά, σαν άνθρωποι που ζούμε το πρόβλημα από μέσα, να προσπαθούμε, να βοηθούμε ώστε να παίρνονται εκείνες οι αποφάσεις που θα προωθούν και θα λύνουν τα προβλήματά μας. Αιτούμαι λοιπόν στην Επιτροπή να εξετάσει τη δυνατότητα ένταξης της δράσης για την απογραφή στο Βόρειο Αιγαίο και την καταγραφή, την κατηγοριοποίηση των προβλημάτων και ας είναι η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου εκείνη που θα το ξεκινήσει και όχι η κεντρική διοίκηση του κράτους που είναι υποχρεωμένη να το κάνει. Σας ευχαριστώ και συγγνώμη για την ένταση.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

Ιδιαίτερως θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την κυρία Μιχάλα για όλα αυτά τα πραγματικά προβλήματα και σοβαρά ζητήματα που έθεσε και που σχετίζονται με τα ΑΜΕΑ. Θα μου επιτρέψτε πάνω σε αυτό να κάνω δυο τρεις επισημάνσεις-σκέψεις. Καταρχήν θα έλεγα το εξής: το θέμα της προσβασιμότητας στα σχολεία τα οποία λειτουργούν που είναι ένα πολύ μεγάλο ζήτημα. Θα μπορούσαμε εμείς εδώ ως Περιφερειακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου να προχωρήσουμε σε μία οριζόντια πρόσκληση για να δοθεί η δυνατότητα να υπάρξει προσβασιμότητα

AMEA στα σχολεία που ήδη λειτουργούν. Σε αυτό θα μπορούσε η Περιφερειακή Οργάνωση η δική σας να έρθει σε συνεννόηση με τους Δήμους ώστε να μπορέσουμε να προχωρήσουμε σε μία οριζόντια πρόσκληση γι αυτήν την πραγματική ανάγκη. Ένα δεύτερο ζήτημα εξίσου σημαντικό που βάλατε, ήταν αυτό το θέμα της καταγραφής του αριθμού των ατόμων αλλά και των αναγκών. Θεωρώ ότι και σε αυτό το ζήτημα θα μπορούσε η τεχνική βοήθεια του προγράμματός μας να έρθει και να υποστηρίξει αυτήν την ανάγκη, όμως αυτό το οποίο χρειαζόμαστε είναι προδιαγραφές του τι ακριβώς πρέπει να περιλαμβάνει αυτή η μελέτη αποτύπωσης στην οποία θα μπορούσε να μας τη δώσει πιθανώς η ομοσπονδία σας για να έχουμε ουσιαστικά μια συνολική προσέγγιση και το περιφερειακό τμήμα, όπως νομίζετε. Αυτό ήταν το δεύτερο και το τρίτο ζήτημα σε σχέση με τα ειδικά σχολεία, σε αυτό βεβαίως θα πρέπει να γίνει μία συνεννόηση με τους δικαιούχους φορείς, δηλαδή τους δήμους ώστε να μπορέσουν να υπάρχουν οι μελέτες για να μπορέσει να αντιμετωπιστεί αυτή η ανάγκη και σε αυτό το θέμα μπορούμε συνολικά να δούμε, άλλωστε είναι εδώ και από το Υπουργείο Οικονομίας και το Ειδικό Αναπτυξιακό αλλά και το ΠΔΕ που μπορούν να αντιμετωπίσουν στην αρχή της συμπληρωματικότητας αυτήν την ανάγκη. Νομίζω ότι αυτά είναι τρία θέματα σημαντικά τα οποία μπορούμε σιγά σιγά να ανταποκρινόμαστε σε ανάγκες. Βέβαια όλα δε γίνονται από τη μία χρονιά στην άλλη, όμως νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό κάθε χρόνο να έχουμε κάνει βήματα μπροστά για να μπορέσουμε σιγά σιγά να φθάσουμε έστω και πολύ κοντά σε αυτό που είναι το επιθυμητό ώστε από τα 180 χιλ. παιδιά με αναπηρία, που είπατε ότι είναι σε όλη την Ελλάδα, να μην είναι μόνο τα 35-40 χιλ. που πηγαίνουν στο σχολείο. Ας βάλουμε λοιπόν εμείς ως ΠΕΠ πρώτοι ψηλά τους στόχους για να μπορέσουμε να ανταποκριθούμε σε μία ανάγκη η οποία έχει να κάνει και με την κοινωνική συνοχή αλλά κυρίως με το να δημιουργήσουμε τις ευκαιρίες για όλα τα άτομα. Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ. Νομίζω ότι μάλλον δεν πρέπει να υπάρχει άλλη παρέμβαση. Ωραία, έχοντας λοιπόν ολοκληρώσει τον κύκλο των παρεμβάσεων και ολοκληρώσει τη συνεδρίαση, θα πρέπει να προχωρήσουμε στο τελευταίο τμήμα της σημερινής μας συνάντησης που είναι η απόφαση και τα συμπεράσματα της 4^{ης} Συνεδρίασης η οποία έγινε μετά από πρόσκληση που βγήκε στις 17/10/2018 και μετά από τις δύο αποφάσεις συγκρότησης της επιτροπής, 33 μέλη με δικαίωμα ψήφου επί συνόλου 46 μελών, 3 μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου παρευρέθηκαν και προχώρησε κανονικά η

συζήτηση σύμφωνα με την ατζέντα όπως αυτή εγκρίθηκε οπότε νομίζω τώρα δίνουμε το λόγο στον κύριο Κυριάκου για να προχωρήσει στην ανάγνωση των συμπερασμάτων και αποφάσεων και με τη συναίνεση του σώματος νομίζω ότι θα μπορούσε να μη γίνει λέξη προς λέξη ανάγνωση αλλά να προχωρήσει σε μία πιο πυκνή αποτύπωση της όλης απόφασης, δεν ξέρω ποια είναι η γνώμη σας κι εσάς κύριε Λογοθέτη. Ωραία, άρα με τη συναίνεση του σώματος προχωρήστε σε πυκνή ανάγνωση.

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ – ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΜΟΝΑΔΑΣ Α΄

Στο 1^ο θέμα που αφορούσε στην ενημέρωση της Επιτροπής για την πρόοδο υλοποίησης παρουσιάστηκαν τα στοιχεία που αφορούσαν στην εξέλιξη των βασικών μεγεθών, εντάξεις, συμβάσεις, δαπάνες. Δόθηκε έμφαση στη στρατηγική στοχοθεσία του προγράμματος και στην εξειδίκευση αυτής της στρατηγικής με την προοπτική του επιτυχούς κλεισίματος στο τέλος της προγραμματικής περιόδου και έγινε ενημέρωση για την προοπτική επίτευξης των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης. Η Επιτροπή διαπίστωσε την πολύ καλή πρόοδο του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Στο 2^ο θέμα στην αναθεώρηση, ενημερώθηκε η Επιτροπή για το πλαίσιο και της αρχές της αναθεώρησης και την εξέλιξη της διαδικασίας μέχρι την έγκρισή της. Επίσης ενημερώθηκε από το σύμβουλο αξιολόγησης για τα ευρήματα της 1^{ης} Αξιολόγησης της Εφαρμογής.

Στο 3^ο θέμα παρουσιάστηκε η Πρόταση Εξειδίκευσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τις νέες δράσεις που προτείνονται προϋπολογισμού 17 περίπου εκατ. και δράσεων οι οποίες τροποποιούνται μαζί με τα σχετικά κριτήρια και τη μεθοδολογία αξιολόγησης. Η Επιτροπή ενέκρινε τις νέες δράσεις που εξειδικεύονται με τα κριτήρια που τις συνοδεύουν καθώς και την τροποποίηση των ήδη εξειδικευμένων δράσεων και των σχετικών κριτηρίων αξιολόγησης. Αναγνωρίζει ότι η εξειδίκευση είναι μία δυναμική διαδικασία και εξουσιοδοτεί τη Διαχειριστική Αρχή εκεί που χρειάζεται να προβαίνει σε μικρές ήσσονος σημασίας προσαρμογές. Ειδικά για την επενδυτική προτεραιότητα 3γ η οποία περιλαμβάνεται

στο υπό αναθεώρηση πρόγραμμα το οποίο δεν είναι ακόμη εγκεκριμένο, η υλοποίησή της θα είναι συμβατή με την έγκριση της 2^{ης} αναθεώρησης.

Στο 4^ο θέμα παρουσιάστηκε η πορεία της εφαρμογής της στρατηγικής για την πληροφόρηση και την επικοινωνία και η Επιτροπή ενέκρινε τον ετήσιο σχεδιασμό για το επόμενο έτος. Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν παρεμβάσεις των Εθνικών Αρχών Συντονισμού, η παρέμβαση της ΕΥΣΣΑ για το σύστημα δεικτών και τις υποχρεώσεις παρακολούθησής του το οποίο αποτελεί και αιρεσιμότητα για το ΕΣΠΑ και ενημερώθηκαν τα μέλη της Επιτροπής για την πορεία διαπραγμάτευσης της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2021-2027, τα βασικά της στοιχεία καθώς και την πορεία εξέλιξης του ΕΣΠΑ. Ειδική αναφορά έγινε για τον Κανονισμό ΕΚΤ + της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ

Ωραία, οπότε νομίζω ότι μπορούμε να περάσουμε στη διαδικασία της ψήφισης. Άρα ομόφωνα γίνεται δεκτή η Απόφαση όπως αυτή αναγνώστηκε από τον Προϊστάμενο της Μονάδας Α', τον κύριο Κυριάκου. Να σας ευχαριστήσουμε όλες και όλους για την παρουσία σας σήμερα στην 4^η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Βόρειο Αιγαίο» 2014-2020. Επίσης να σας προσκαλέσουμε σε ένα μικρό γεύμα το οποίο θα ακολουθήσει στο διπλανό κτίριο του ξενοδοχείου εδώ στο Ηλιοτρόπιο και αμέσως μόλις σηκωθούμε θα θέλαμε να βγούμε όλοι έξω για μια οικογενειακή φωτογραφία με φόντο τα νερά του Αιγαίου. Σας ευχαριστώ για άλλη μια φορά θερμά. Καλό ταξίδι σε όλους. Στο επανιδείν.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ**

**ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
4ης ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
Ε.Π. «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2014-2020**

Μυτιλήνη, 6 Νοεμβρίου 2018

Σύγκλιση Επιτροπής Παρακολούθησης - Ημερήσια Διάταξη

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. «Βόρειο Αιγαίο» 2014-2020, η οποία συγκροτήθηκε με την με αρ. πρωτ. 1259/18.3.2015 (ΦΕΚ 541/Β/6.4.2015) Απόφαση της Περιφερειάρχη Βορείου Αιγαίου, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. οικ. 2028 2972/19.9.2018 (ΦΕΚ Β 4586/18.10.2018) όμοια Απόφαση, συνήλθε στην 4η Συνεδρίασή της, την 6η Νοεμβρίου 2018, στη Μυτιλήνη, μετά την με αρ. πρωτ. 2395/17.10.2018 πρόσκληση της Προέδρου της, Κας Χριστιάνας Καλογήρου, Περιφερειάρχη Βορείου Αιγαίου.

Στη 4η Συνεδρίαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΕΠ «Βόρειο Αιγαίο» 2014-2020 παρέστησαν 33 μέλη με δικαίωμα ψήφου επί συνόλου 46 μελών και 3 μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου (Επισυνάπτεται έγγραφο με υπογραφές).

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία, και μετά από πρόταση της Προέδρου, εγκρίθηκε από τα Μέλη η ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης
2. Έγκριση Πρακτικών της 3ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης
3. Εισήγηση της Προέδρου της Επιτροπής Παρακολούθησης, Περιφερειάρχη Βορείου Αιγαίου

II. ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠ «ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2014-2020

4. Παρουσίαση της προόδου υλοποίησης του Ε.Π. «Βόρειο Αιγαίο» 2014-2020 και Ενημέρωση σχετικά με την Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης του 2017.
5. Αναθεώρηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος – Συμπεράσματα / Ευρήματα της 1^{ης} Αξιολόγησης Εφαρμογής.
6. Εξειδίκευση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και ενημέρωση σχετικά με την επίτευξη των ετήσιων στόχων του Προγράμματος.
7. Ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής της Στρατηγικής για την Πληροφόρηση και την Επικοινωνία του Προγράμματος, την αξιολόγηση της Επικοινωνίας καθώς και τις δραστηριότητες και τα μέτρα ενίσχυσης της προβολής που θα πραγματοποιηθούν το επόμενο έτος.

III. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

8. Παρεμβάσεις Εθνικής Αρχής Συντονισμού επί οριζόντιων θεμάτων :
  - Απαιτήσεις Παρακολούθησης Δεικτών (ΕΥΣΣΑ)
  - Ενημέρωση για την πρόοδο υλοποίησης του ΕΣΠΑ - ενέργειες επιτάχυνσης της εφαρμογής (ΕΥΣΕ)
  - Επόμενη Προγραμματική Περίοδος 2021-2027
    - ο Εισήγηση της ΕΥΣΣΑ σχετικά με την πορεία διαπραγμάτευσης και στρατηγικού σχεδιασμού
    - ο Εισήγηση ΕΥΣΕΚΤ για τον Κανονισμό ΕΚΤ+
9. Άλλα θέματα

IV. ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Παρακολούθησης μετά από την παρουσίαση και την έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης και των πρακτικών της 3^{ης} Συνεδρίασης και μετά τη συζήτηση που ακολούθησε, κατέληξε στα παρακάτω συμπεράσματα:

1. Πρόοδος υλοποίησης του ΕΠ «Βόρειο Αιγαίο» 2014-2020

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (ΕΥΔ) ΕΠ Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης για την πρόοδο υλοποίησης του Προγράμματος μέχρι σήμερα. Αναφέρθηκε στα βασικά στοιχεία ενεργοποίησής του δίνοντας έμφαση στις προσκλήσεις, στις εντάξεις, στις νομικές δεσμεύσεις και στις δαπάνες. Επίσης, αναφέρθηκαν τα προβλήματα που επηρέασαν την πρόοδο υλοποίησης του προγράμματος, ο βαθμός αντιμετώπισής τους και έγινε ενημέρωση για την επίτευξη των ετήσιων στόχων του προηγούμενου έτους.

Δόθηκε έμφαση στη στρατηγική στοχοθεσία του Προγράμματος και στην εξειδίκευση αυτής της στρατηγικής με την προοπτική του επιτυχούς κλεισίματος στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.

Έγινε ενημέρωση σχετικά με το Πλαίσιο Επίδοσης και τις προοπτικές επίτευξης των οροσήμων που έχουν τεθεί για το τέλος του 2018. Τέλος, η Ειδική Υπηρεσία ενημέρωσε την Επιτροπή για την κατάρτιση και υποβολή προς τις υπηρεσίες της ΕΕ, της Ετήσιας Έκθεσης Υλοποίησης του Ε.Π. έτους 2017.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης διαπίστωσε την πολύ καλή πρόοδο του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

2. Αναθεώρηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος – Συμπεράσματα / Ευρήματα της 1ης Αξιολόγησης Εφαρμογής

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ενημέρωσε την Επιτροπή για το πλαίσιο και τις βασικές αρχές της 2^{ης} αναθεώρησης του Προγράμματος και την εξέλιξη της διαδικασίας έγκρισής της από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η Επιτροπή ενημερώθηκε για τα συμπεράσματα/ ευρήματα της 1^{ης} αξιολόγησης εφαρμογής από τον σύμβουλο αξιολόγησης.

Η Επιτροπή ενημερώθηκε για την πορεία εφαρμογής του σχεδίου αξιολόγησης του προγράμματος και τον προβλεπόμενο σχεδιασμό του επόμενου έτους (2019).

3. Πορεία εφαρμογής της Εξειδίκευσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Βόρειο Αιγαίο 2014-2020.

Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ενημέρωσε την Επιτροπή για την πορεία εφαρμογής της εγκεκριμένης εξειδίκευσης του Προγράμματος. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε στην ενεργοποίηση των δράσεων ανά Άξονα Προτεραιότητας, Θεματικό Στόχο και

Επενδυτική Προτεραιότητα καθώς και στον προγραμματισμό ενεργοποίησης των υπόλοιπων δράσεων.

Αναλυτικότερα, παρουσιάστηκαν:

- ✓ η εξειδίκευση των δράσεων που εξειδικεύονται και πρόκειται να ενεργοποιηθούν μέσω αντίστοιχων προσκλήσεων, συνολικού Π/Υ 17.092.600€ ΔΔ,
- ✓ η τροποποίηση εξειδικευμένων δράσεων και η σχετική επικαιροποίηση του ΕΕΕΠ, όπως παρατίθεται στο σχετικό Παράρτημα.
- ✓ η μεθοδολογία και τα κριτήρια αξιολόγησης των ανωτέρω δράσεων που εξειδικεύονται και τα κριτήρια που τροποποιούνται.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. Βόρειο Αιγαίο 2014-2020, λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και μετά από διαλογική συζήτηση, εγκρίνει:

Α) Το περιεχόμενο των προτεινόμενων για εξειδίκευση νέων δράσεων καθώς και την επικαιροποίηση των ήδη εγκεκριμένων, την τροποποίηση του εγκεκριμένου ΕΕΕΠ και τον προγραμματισμό της ενεργοποίησης. Η υλοποίηση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3γ θα είναι συμβατή με την έγκριση της 2^{ης} αναθεώρησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Β) Τη μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής των πράξεων που εξειδικεύονται και τροποποιούνται και εξουσιοδοτεί την ΕΥΔ να προβαίνει σε μικρές, ήσσονος σημασίας αλλαγές στην εξειδίκευση των κριτηρίων, προκειμένου αυτά να καθίστανται πιο σαφή και αποτελεσματικά.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η εξειδίκευση του ΕΠ αποτελεί έναν προγραμματισμό σταδιακής ενεργοποίησης του εγκεκριμένου ΕΠ εκ μέρους της ΕΥΔ καθώς και ότι τα δεδομένα των προσκλήσεων του εγγράφου εξειδίκευσης του ΕΠ, κατά το χρόνο ενεργοποίησής τους, ενδέχεται να διαφοροποιηθούν ανάλογα με τις ανάγκες του ΕΠ ή κάθε δράσης.

4. Ενημέρωση για την πορεία εφαρμογής της Στρατηγικής για την Πληροφόρηση, την Επικοινωνία του Προγράμματος και την Αξιολόγηση της Επικοινωνίας.

Η ΕΥΔ ενημέρωσε την Επιτροπή Παρακολούθησης σχετικά με την πορεία υλοποίησης του σχεδίου για την πληροφόρηση και επικοινωνία και ενέκρινε το ετήσιο σχέδιο πληροφόρησης και επικοινωνίας για το έτος 2019.

5. Παρεμβάσεις Εθνικής Αρχής Συντονισμού.

- Απαιτήσεις Παρακολούθησης Δεικτών

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από την εκπρόσωπο της ΕΥΣΣΑ για τις απαιτήσεις παρακολούθησης των δεικτών του Ε.Π. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκαν οι κανονιστικές και οι άλλες απαιτήσεις σχετικά με την παρακολούθηση των δεικτών, ο προσανατολισμός της προγραμματικής περιόδου 2014 – 2020 στην επίτευξη αποτελεσμάτων, οι απαιτήσεις της Γενικής Αιρεσιμότητας 7, το Πλαίσιο Επίδοσης και οι ανάγκες Αξιολόγησης των Ε.Π. Επίσης, έγινε αναφορά στην πρόσφατη εμπειρία των ελέγχων των συστημάτων παρακολούθησης, σε ευρωπαϊκό επίπεδο και επισημάνθηκαν οι παράγοντες αξιοπιστίας των συστημάτων παρακολούθησης των δεικτών. Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε για τις ενέργειες των υπηρεσιών της ΕΑΣ στο πλαίσιο της παρακολούθησης των δεικτών με στόχο την αρωγή των Διαχειριστικών Αρχών και των Τελικών Δικαιούχων καθώς και για την εκπλήρωση και την τήρηση των απαιτήσεων παρακολούθησής τους. Τέλος, έγινε σύντομη αναφορά για τις προβλέψεις της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2021 – 2027 αναφορικά με το σύστημα δεικτών των προγραμμάτων.

- Ενημέρωση για την πρόοδο υλοποίησης του ΕΣΠΑ – ενέργειες επιτάχυνσης της εφαρμογής (ΕΥΣΕ).

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε σχετικά από την εκπρόσωπο της ΕΥΣΕ.

- Ενημέρωση για την πορεία διαπραγμάτευσης και στρατηγικού σχεδιασμού της Επόμενης Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε από την εκπρόσωπο της ΕΥΣΣΑ για την πρόταση Προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2027. Έγινε αναφορά στις πολιτικές προτεραιότητες που χρηματοδοτούνται, στη μεθοδολογία κατανομής των πόρων της Πολιτικής Συνοχής και ιδιαίτερα στο αποτέλεσμα της πρότασης και στις δυσκολίες για τη χώρα μας. Τέλος, έγινε αναφορά στις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις επί της πρότασης προϋπολογισμού και του κανονιστικού πλαισίου.

- Ενημέρωση για τον Κανονισμό ΕΚΤ+ της Επόμενης Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027

Η Επιτροπή Παρακολούθησης ενημερώθηκε σχετικά από την εκπρόσωπο της ΕΥΣΕΚΤ.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ 2014 - 2020.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ Δ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ